

ΔΗΜΟΣ ΔΡΑΜΑΣ

Ετήσια Έκθεση

2016

Νικόλαος Μουτρουπίδης

Συμπαραστάτης του Δημότη & της Επιχείρησης Δήμου Δράμας

(αρ. 77 παρ 3 Ν. 3852/2010, Πρόγραμμα Καλλικράτης)

(Γραφείο 114), Βερμίου 2 & 1^{ης} Ιουλίου

Δράμα, 66133, τηλ: 25213-50693

e-mail: nmout@dimosdramas.gr

I. Πρόλογος

Από την Άνοιξη του 2015 υφίσταται και λειτουργεί στο Δήμο της Δράμας το γραφείο του Συμπαραστάτη του Δημότη και της Επιχείρησης. Ξεκινώντας από τον Μάρτιο του 2015, το οικείο γραφείο δέχεται τις καταγγελίες-αναφορές πολιτών και επιχειρήσεων για τον Δήμο της Δράμας πάντα, και διαμεσολαβεί για την επίλυση των όποιων προβλημάτων οι πολίτες αντιμετωπίζουν σε σχέση με τον Δήμο. Ο “Καλλικράτης” επιβάλλει να αποτυπώνει ο ΣΤΔΕ σε Ετήσια Έκθεση τον ετήσιο κύκλο εργασιών του, και να διατυπώνει όπου κρίνει σκόπιμο προτάσεις για την βελτίωση της σχέσης του Δήμου Δράμας με τους πολίτες.

Στην Ετήσια Έκθεση καταγράφεται τι ζητούν οι πολίτες από τον Δήμο Δράμας. Στις σελίδες αυτές, εκτίθενται τόσο οι καταγγελίες και τα αιτήματα, όσο και οι ανταποκρίσεις του Δήμου Δράμας. Εκτός από τις επίσημες κι έγγραφες καταγγελίες, το γραφείο του Συμπαραστάτη του Δημότη και της επιχείρησης δέχεται σχεδόν καθημερινά ερωτήματα και παράπονα για προβλήματα τα οποία αντιμετωπίζονται, είτε με αλληλογραφία με τις εμπλεκόμενες υπηρεσίες και γραπτή τοποθέτηση, είτε τηλεφωνικά, είτε με απευθείας διάλογο με τον καταγγέλλοντα προς ενημέρωσή του, είτε με παραπομπή στην οικεία υπηρεσία χωρίς έγγραφες διαδικασίες. Οι κατηγορίες προβλημάτων που διατυπώνονται σε έγγραφες καταγγελίες αντανακλούν πάντως όλο το φάσμα των παραπόνων και αιτημάτων των πολιτών.

Η Ετήσια Έκθεση υποβάλλεται στο Δημοτικό Συμβούλιο, το όργανο που έχει επιλέξει τον Συμπαραστάτη του Δημότη και της Επιχείρησης, και αναρτάται στην ιστοσελίδα του Δήμου Δράμας. Είναι μια μορφή λογοδοσίας για τη δράση του γραφείου, αλλά και μια δυνατότητα ενίσχυσης της διαφάνειας για τις δημοτικές υπηρεσίες. Στόχος της Ετήσιας Έκθεσης είναι καταγραφή του φάσματος αναφοράς των πολιτών και κατ επέκταση των θεμάτων που διαχειρίστηκε το γραφείο, καθώς και η αυτοκριτική αλλά και ο

εντοπισμός των προβλημάτων λειτουργίας του θεσμού. Ορισμένα από αυτά τα προβλήματα θα επιλυθούν μόνο με νομοθετικά μέτρα, ενώ κρίνεται σκόπιμη και επιβεβλημένη από την μέχρι τώρα εμπειρία, μια πιο διασταλτική προσέγγιση των ζητημάτων από τις υπηρεσίες εντός των ορίων της νομιμότητας πάντα, καθώς οι δογματικές εμμονές σε αναχρονιστικές πρακτικές οδηγούν σε αδιέξοδα την σχέση πολίτη-Δήμου και τον θεσμό μη παραγωγικό, μη ανταποκρινόμενο στο σκοπό για τον οποίο υφίσταται νομοθετικά και επελέγη η πλήρωσή του πολιτικά.

Αρνητικό σημείο στην όλη λειτουργία του θεσμού, είναι η μη εισαγωγή των Ειδικών Προτάσεων του Συμπαραστάτη του Δημότη και της Επιχείρησης στην ημερήσια διάταξη του Δημοτικού Συμβουλίου για την λήψη δεσμευτικών αποφάσεων. Παρ' όλο που δεν προβλέπεται από τον “Καλλικράτη”, η ανταπόκριση στα έγγραφα του Συμπαραστάτη δεν μπορεί να αφορά μόνο τις υπηρεσίες του Δήμου. Σε ειδικές περιπτώσεις (τέσσερις ειδικές προτάσεις εντός του 2016) που ο Συμπαραστάτης εντοπίζει σοβαρό πρόβλημα “κακοδιοίκησης-κενών στη λειτουργία των υπηρεσιών” και το επισημαίνει στον Δήμαρχο, θα αναμενόταν μια σαφής ανταπόκριση, θετική ή αρνητική, με απόφαση του Δημοτικού Συμβουλίου. Εάν είχαν ληφθεί οι σχετικές αποφάσεις, τα σοβαρά προβλήματα κακοδιοίκησης δεν θα εξακολουθούσαν να απασχολούν καθημερινά τους πολίτες και τις επιχειρήσεις.

Ο Συμπαραστάτης του Δημότη και της Επιχείρησης είναι ένας θεσμός που δημιουργήθηκε κατόπιν συστάσεων του Συμβουλίου της Ευρώπης και η λειτουργία του καταγράφεται σε πολλές πρωτεύουσες της Ευρώπης εδώ και δεκαετίες. Δεν είναι ούτε διακοσμητικός, ούτε περιθωριακός: είναι ο κεντρικός φορέας του Δήμου για την επίλυση των προβλημάτων που καταγγέλλουν οι πολίτες, με ανεξαρτησία, διαφάνεια και ίση μεταχείριση.

Συμπαραστάτης του Δημότη και της Επιχείρησης στον Δήμο Δράμας

II. Θεσμικό πλαίσιο

Ο θεσμός του δημοτικού διαμεσολαβητή, στον οποίο μπορεί να προσφύγει κάθε άμεσα θιγόμενος πολίτης (πάντως δημότης του ΔΔράμας) ή επιχείρηση για κακοδιοίκηση, εισάγεται στην διοικητική διάρθρωση της τοπικής αυτοδιοίκησης με το Πρόγραμμα “Καλλικράτης” (Ν.3852/2010). Πολύ πριν τον “Καλλικράτη”, υπήρξαν συστάσεις από όργανα του Συμβουλίου της Ευρώπης, για την ίδρυση και λειτουργία τοπικών και περιφερειακών διαμεσολαβητών.

Η λειτουργία του Συμπαραστάτη του Δημότη και της Επιχείρησης διέπεται από τις διατάξεις του “Καλλικράτη”, από τις κατευθυντήριες γραμμές του Συμβουλίου της Ευρώπης, καθώς κι από το γενικότερο κανονιστικό πλαίσιο του ελληνικού διοικητικού δικαίου. Η συναρμογή των τριών αυτών ρυθμιστικών πηγών που αφορούν τον Συμπαραστάτη του Δημότη και της Επιχείρησης περιέχεται στον “Κώδικα Λειτουργίας του Συμπαραστάτη” που εκπονήθηκε για να συνοψίσει βέλτιστες πρακτικές και κανονιστικές ρυθμίσεις που διέπουν τον νέο θεσμό.

1. Οι διατάξεις του Προγράμματος “Καλλικράτης” (Ν.3852/2010)

Ίδρυση και καταστατική θέση

Ο θεσμός του Συμπαραστάτη του Δημότη και της Επιχείρησης εισάγεται στο σύστημα του Προγράμματος “Καλλικράτης” με το άρθρο 77 του Ν.3852/2010. Σύμφωνα με το άρθρο αυτό, στους Δήμους άνω των είκοσι χιλιάδων (20.000) κατοίκων, με απόφαση του Δημοτικού Συμβουλίου, επιλέγεται, κατόπιν προκηρύξεως που δημοσιεύεται στην ιστοσελίδα του Δήμου, πρόσωπο εγνωσμένου κύρους και εμπειρίας, ως Συμπαραστάτης του Δημότη και της Επιχείρησης. Υποψηφιότητες υποβάλλονται με δήλωση που κατατίθεται στο προεδρείο του Δημοτικού Συμβουλίου κατά την έναρξη της διαδικασίας επιλογής. Ως Συμπαραστάτης του Δημότη και της Επιχείρησης δεν μπορεί να επιλεγεί αιρετός Δήμου, Περιφέρειας ή βουλευτής. Μη υπάρχουσας αντίθετης ρύθμισης, για τη θέση μπορεί να επιλεγεί πρόσωπο

που είναι δημότης και άλλου Δήμου (Εγκύκλιος 59/74896/30.12.2010 του Υπουργείου Εσωτερικών, Αποκέντρωσης και Ηλεκτρονικής Διακυβέρνησης).

Ως προς το αξίωμα του Συμπαραστάτη του Δημότη και της Επιχείρησης ισχύουν τα κωλύματα και τα ασυμβίβαστα που προβλέπονται στο άρθρο 14 του Ν.3852/2010. Η θητεία του Συμπαραστάτη του Δημότη και της Επιχείρησης ακολουθεί την θητεία των δημοτικών αρχών. Ως προς την καταστατική θέση και τις ευθύνες του Συμπαραστάτη του Δημότη και της Επιχείρησης ισχύουν οι σχετικές διατάξεις για τους δημοτικούς συμβούλους (άρθρο 77 παρ. 6 Ν.3852/2010).

Κωλύματα και ασυμβίβαστα

Σύμφωνα με το άρθρο 14 παρ. 1 περ. β' του Ν.3852/2010, δεν μπορούν να εκλεγούν ή να είναι Δήμαρχοι, Δημοτικοί Σύμβουλοι, Σύμβουλοι της Δημοτικής ή Τοπικής κοινότητας ή εκπρόσωποι της τοπικής κοινότητας, μεταξύ άλλων προσώπων, οι Δημοτικοί Συμπαραστάτες στους Δήμους που υπηρετούν. Σύμφωνα με την παρ. 7 του ίδιου άρθρου, το κώλυμα αυτό παύει να υπάρχει, αν τα πρόσωπα στα οποία συντρέχει, παραιτηθούν από τη θέση τους πριν από την ημέρα της ανακήρυξης των υποψηφίων. Η παραίτηση επιδίδεται με δικαστικό επιμελητή στον Πρόεδρο Πρωτοδικών, ο οποίος την υποβάλλει αμέσως στην αρχή που είναι αρμόδια να την αποδεχθεί. Η παραίτηση θεωρείται ότι γίνεται δεκτή από την επίδοσή της και δεν ανακαλείται. Σύμφωνα με την παρ. 4 του ίδιου άρθρου, η κατοχή οποιουδήποτε αιρετού αξιώματος από όργανα της τοπικής αυτοδιοίκησης πρώτου βαθμού δεν αποτελεί λόγο ασυμβιβάστου ή αναστολής άσκησης του λειτουργήματός τους (εκτός από το αξίωμα του Δημάρχου, κατά τους όρους του άρθρου 16 του Ν.3852/2010) για: α) τους δικηγόρους και συμβολαιογράφους, β) τα μέλη Διδακτικού Ερευνητικού Προσωπικού (Δ.Ε.Π.) των Ανωτάτων Εκπαιδευτικών Ιδρυμάτων (Α.Ε.Ι.), τα μέλη Επιστημονικού Προσωπικού των Τεχνολογικών Εκπαιδευτικών Ιδρυμάτων (Τ.Ε.Ι.) και το ειδικό διδακτικό και επιστημονικό προσωπικό τους. Επομένως, δεν υφίσταται κώλυμα εκλογής δικηγόρου στη θέση του Συμπαραστάτη του Δημότη και της

Επιχείρησης (Εγκύκλιος 27230/7.6.2011 του Υπουργείου Εσωτερικών, Αποκέντρωσης και Ηλεκτρονικής Διακυβέρνησης).

Εκλογή και ανάκληση

Η διαδικασία για την επιλογή του Συμπαραστάτη του Δημότη και της Επιχείρησης γίνεται εντός δύο (2) μηνών από την εγκατάσταση των δημοτικών αρχών. Αυτή η διάταξη, στην αρχική της μορφή, πρόβλεπε ως αποκλειστική την συγκεκριμένη προθεσμία. Μετά, όμως, από την αποτυχία των σχετικών διαδικασιών στη συντριπτική πλειοψηφία των Δήμων της χώρας για την επιλογή Συμπαραστάτη του Δημότη και της Επιχείρησης εντός του χρονικού διαστήματος των δύο μηνών, με το άρθρο 58 παρ. του Ν.3966/2011 (Α' 118/24.5.2011), η διατύπωση του άρθρου μεταβλήθηκε και η προθεσμία κατέστη ενδεικτική. Περαιτέρω, κατά το άρθρο 77 παρ. 2 του Ν.3852/2010, ο Συμπαραστάτης του Δημότη και της Επιχείρησης επιλέγεται με απόφαση, η οποία λαμβάνεται με μυστική ψηφοφορία και με πλειοψηφία των δύο τρίτων (2/3) του συνόλου των μελών του Δημοτικού Συμβουλίου. Αν δεν επιτευχθεί η επιλογή, η ψηφοφορία επαναλαμβάνεται κατά την ίδια ή μεταγενέστερη συνεδρίαση με την ίδια πλειοψηφία. Είναι επιτρεπτή με την ίδια πλειοψηφία και την αυτή διαδικασία η ανάκληση του Συμπαραστάτη του Δημότη και της Επιχείρησης για πλημμελή εκτέλεση των καθηκόντων του, με ειδικά αιτιολογημένη απόφαση του Δημοτικού Συμβουλίου. Στις 2.2.2015 το Δημοτικό Συμβούλιο του Δήμου Δράμας εξέλεξε για πρώτη φορά Συμπαραστάτη του Δημότη και της Επιχείρησης.

Ορκωμοσία

Καθώς ως προς την καταστατική θέση του Συμπαραστάτη του Δημότη και της Επιχείρησης ισχύουν οι διατάξεις για τους δημοτικούς συμβούλους, η ορκωμοσία του διέπεται από το άρθρο 52 του Ν.3852/2010. Διενεργείται πριν από την ημέρα εγκατάστασης και ανάληψης των καθηκόντων του, στο κατάστημα του Δήμου σε δημόσια συνεδρίαση, της οποίας ο ακριβής χρόνος ορίζεται από τον εκλεγέντα Δήμαρχο. Για την ορκωμοσία συντάσσεται πρακτικό, το οποίο υπογράφεται από τον Δήμαρχο και τον Συμπαραστάτη του

Δημότη και της Επιχείρησης. Το πρακτικό αυτό συντάσσεται σε δύο (2) αντίτυπα από τα οποία το ένα αντίτυπο παραμένει στον Δήμο και το άλλο αποστέλλεται στον Γενικό Γραμματέα της Αποκεντρωμένης Διοίκησης.

Αρμοδιότητες

Ο Συμπαραστάτης του Δημότη και της Επιχείρησης δέχεται καταγγελίες άμεσα θιγόμενων πολιτών και επιχειρήσεων για κακοδιοίκηση των υπηρεσιών του Δήμου, των νομικών του προσώπων και των επιχειρήσεών του και διαμεσολαβεί προκειμένου να επιλυθούν τα σχετικά προβλήματα, ενώ είναι υποχρεωμένος να απαντά εγγράφως ή ηλεκτρονικά εντός τριάντα (30) ημερών στους ενδιαφερόμενους (άρθρο 77 παρ. 3 Ν.3852/2010). Σύμφωνα με την Εγκύκλιο 27230/7.6.2011 του Υπουργείου Εσωτερικών, Αποκέντρωσης και Ηλεκτρονικής Διακυβέρνησης, “ο Συμπαραστάτης διεκπεραιώνει τις ενώπιόν του υποθέσεις είτε εγγράφως (με αλληλογραφία με τις αρμόδιες υπηρεσίες του δήμου ή της περιφέρειας) είτε προφορικά, ενημερώνοντας και στις δύο περιπτώσεις τον ενδιαφερόμενο. Οι ενέργειες αυτές λαμβάνουν χώρα εντός του ωραρίου λειτουργίας των υπηρεσιών αυτών.”

Ο Συμπαραστάτης του Δημότη και της Επιχείρησης συντάσσει ετήσια έκθεση. Η Ετήσια Έκθεση παρουσιάζεται από τον ίδιο και συζητείται στην ειδική δημόσια συνεδρίαση του δημοτικού συμβουλίου για τον απολογισμό της δημοτικής αρχής κατά τις διατάξεις του άρθρου 217 του Κώδικα Δήμων και Κοινοτήτων, εντός τριάντα (30) ημερών από την υποβολή της. Ο Συμπαραστάτης του Δημότη και της Επιχείρησης μπορεί επίσης να προβαίνει στη διατύπωση προτάσεων βελτίωσης της δημοτικής διοίκησης και των σχέσεών της με το κοινό, τόσο στο πλαίσιο της Ετήσιας Έκθεσής του, όσο και επ' ευκαιρία σημαντικών προβλημάτων κακοδιοίκησης που ο ίδιος εντοπίζει. Στην τελευταία αυτή περίπτωση, οι Ειδικές Προτάσεις του Συμπαραστάτη υποβάλλονται στον Δήμαρχο και κοινοποιούνται στο Δημοτικό Συμβούλιο και στον Γενικό Γραμματέα του Δήμου. Τόσο η ετήσια έκθεση όσο και οι Ειδικές Προτάσεις του Συμπαραστάτη αναρτώνται υποχρεωτικά στην ιστοσελίδα του

Δήμου με φροντίδα των δημοτικών υπηρεσιών (άρθρο 77 παρ. 5 Ν.3852/2010). Σύμφωνα με την Αιτιολογική Έκθεση του Προγράμματος “Καλλικράτης”, “Ο συμπαραστάτης έχει ως αποστολή, πέραν από την έγκαιρη καταπολέμηση της κακοδιοίκησης, τη διασφάλιση της αμεροληψίας των δημοτικών αρχών, τη βελτίωση της εξυπηρέτησης των πολιτών και των επιχειρήσεων, καθώς και την αποσυμφόρηση του Δημάρχου και άλλων αιρετών οργάνων του Δήμου από τη συσσώρευση αιτημάτων και παραπόνων των πολιτών. Μέσω του συμπαραστάτη, θα αποτρέπονται πρόσθετες διαδικασίες (προσφυγές σε ελεγκτικούς μηχανισμούς και στη δικαιοσύνη), επειδή πολλά προβλήματα κακοδιοίκησης θα επιλύονται στο πλαίσιο του ίδιου Ο.Τ.Α., με αποτέλεσμα την εξοικονόμηση διαδικασιών, πόρων, χρόνου, χρήματος και ελαχιστοποίηση της ταλαιπωρίας των πολιτών”.

Διοικητική υποστήριξη

Σύμφωνα με το άρθρο 77 παρ. 3 του Ν.3852/2010, ο Συμπαραστάτης του Δημότη και της Επιχείρησης υποστηρίζεται διοικητικά από τις υπηρεσίες του Δήμου. Το γραφείο του “Συμπαραστάτη του Δημότη” υπάγεται διοικητικά στον Πρόεδρο του Δημοτικού Συμβουλίου. Πρόκειται δηλαδή για γραφείο διοικητικής υποστήριξης και όχι για υποκατάσταση του θεσμού από εργαζόμενους του Δήμου. Ο ίδιος ο Συμπαραστάτης του Δημότη και της Επιχείρησης βρίσκεται εκτός της ιεραρχικής δομής της εσωτερικής υπηρεσίας του Δήμου, καθώς ως προς την καταστατική θέση και τις ευθύνες του ισχύουν οι διατάξεις για τους Δημοτικούς Συμβούλους (άρθρο 77 παρ. 6).

Αντιμισθία

Σύμφωνα με το άρθρο 77 παρ. 6 του Ν.3852/2010, ο Συμπαραστάτης του Δημότη και της Επιχείρησης λαμβάνει αντιμισθία ισόποση με την αντιμισθία του Προέδρου του Δημοτικού Συμβουλίου. Με τον αρ. 3 της υποπαραγράφου Γ.1. του Ν.4093/2012 (ΦΕΚ Α΄222), από 1.1.2013 η αντιμισθία των Προέδρων των Δημοτικών Συμβουλίων μειώνεται κατά 50% επί του ποσού που καταβάλλεται στις 31.12.2012.

2. Συστάσεις και ψηφίσματα Συμβουλίου της Ευρώπης

Το 1975 με τη Σύσταση 757, η Κοινοβουλευτική Συνέλευση του Συμβουλίου της Ευρώπης συνέστησε στην Επιτροπή Υπουργών να καλέσει τις κυβερνήσεις των κρατών-μελών να εξετάσουν την δυνατότητα διορισμού προσώπων σε εθνικό, περιφερειακό και τοπικό επίπεδο, με τις αρμοδιότητες των Συνηγόρων του Πολίτη.

Το 1985 η Επιτροπή Υπουργών των κρατών του Συμβουλίου της Ευρώπης θέσπισε την Σύσταση R (85) 13 “για τον θεσμό του Συνηγόρου του Πολίτη”, καλώντας τα κράτη να διορίσουν Συνηγόρους του Πολίτη σε εθνικό, περιφερειακό και τοπικό επίπεδο, ή σε ειδικούς τομείς της δημόσιας διοίκησης. Το ίδιο έτος, η Επιτροπή Υπουργών θέσπισε το Ψήφισμα (85) 8 για την συνεργασία μεταξύ των Συνηγόρων και του Συμβουλίου της Ευρώπης.

Το 1999, το Κογκρέσο Τοπικών και Περιφερειακών Αρχών του Συμβουλίου της Ευρώπης θέσπισε το ψήφισμα 80 για τον ρόλο των τοπικών Διαμεσολαβητών ή Συνηγόρων στην προάσπιση των δικαιωμάτων των πολιτών, κείμενο στο οποίο επισυνάπτονται και οι “Αρχές που διέπουν τον θεσμό του Διαμεσολαβητή σε τοπικό και περιφερειακό επίπεδο”. Με το ψήφισμα αυτό, καλούνται οι τοπικές και περιφερειακές αρχές που ήδη έχουν τον θεσμό να ιδρύσουν ένα εθνικό δίκτυο τοπικών και περιφερειακών Διαμεσολαβητών για την συγκέντρωση εμπειριών και να εξεταστεί η δυνατότητα της συνεργασίας και εναρμόνισης για την επίλυση των προβλημάτων των πολιτών με τις δημόσιες αρχές.

Σύμφωνα με τις “Αρχές που διέπουν τον θεσμό του Διαμεσολαβητή σε τοπικό και περιφερειακό επίπεδο”, ο τοπικός Διαμεσολαβητής πρέπει να έχει ελεύθερη πρόσβαση σε έγγραφα, αρχεία και φακέλους της ελεγχόμενης διοικητικής αρχής, προκειμένου να ασκεί αποτελεσματικά τα καθήκοντά του. Εκτός από τις υποθέσεις στις οποίες ισχύει η αρχή του κρατικού απορρήτου για λόγους σχετικούς με την άμυνα, την εθνική ασφάλεια κ.τ.λ., δεν είναι αποδεκτή καμία άρνηση πρόσβασης. Η εξουσία πρόσβασης πρέπει επίσης να περιλαμβάνει την δυνατότητα διεξαγωγής ερευνών και την επίσκεψη και/ή

αυτοψία του σχετικού χώρου με την βοήθεια ειδικών, όταν επιβάλλεται από τις περιστάσεις. Ο υπεύθυνος για την ελεγχόμενη πράξη ή συμπεριφορά πρέπει να είναι διαθέσιμος να απαντά στις ερωτήσεις του Διαμεσολαβητή και να τον βοηθά να ασκήσει την αποστολή του. Η ελεγχόμενη διοικητική αρχή πρέπει να εξετάζει τις συστάσεις, προτάσεις και άλλες πρωτοβουλίες του Διαμεσολαβητή και, σε κάθε περίπτωση, να εκθέτει τους λόγους για τους οποίους κατά τη γνώμη της την αποτρέπουν από το να τις ακολουθήσει. Η απόκριση της διοίκησης θα πρέπει να λαμβάνεται εντός προκαθορισμένου χρόνου. Προκειμένου να διασφαλιστεί η ελευθερία της πρόσβασης, θα πρέπει να προβλέπονται και να επιβάλλονται σχετικές κυρώσεις για κάθε άρνηση, εμπόδιο, παρεμπόδιση ή άλλο τύπο δυστοκίας από την πλευρά ενός δημοσίου υπαλλήλου ή λειτουργού. Τα αποτελέσματα της δράσης του Διαμεσολαβητή θα πρέπει να καταγράφονται σε ειδικές, περιοδικές ή ετήσιες εκθέσεις ή σε άλλα έγγραφα και να δημοσιοποιούνται με κάθε πρόσφορο μέσο. Προκειμένου η δημοσιότητα να είναι επιτυχής, ο Διαμεσολαβητής θα πρέπει να είναι σε θέση να προσεγγίσει το όργανο της τοπικής αρχής που είναι υπεύθυνο για την θέσπιση των σχετικών διατάξεων όσον αφορά την διοικητική δράση, τον οργανισμό των υπηρεσιών, τους κανονισμούς, τις διαδικασίες κλπ, προκειμένου να προτείνει κάθε τρόπο (τροποποίηση, αναθεώρηση των ισχυόντων μέτρων, πρόταση νέων διατάξεων κλπ), με τον οποίο μπορεί να διευκολυνθεί η αποτελεσματική τήρηση των ατομικών δικαιωμάτων από την τοπική αρχή.

Το 2013 η Κοινοβουλευτική Συνέλευση του Συμβουλίου της Ευρώπης θέσπισε το Ψήφισμα 1959 (2013) για την ενίσχυση του ρόλου των Συνηγόρων στην Ευρώπη. Η Κοινοβουλευτική Συνέλευση συστήνει στα κράτη να αναθεωρήσουν την νομοθεσία τους, προκειμένου οι Συνήγοροι να έχουν αρμοδιότητες κατά τα διεθνή πρότυπα και να αποφύγουν με κάθε τρόπο την μείωση του προϋπολογισμού των Συνηγόρων, καθώς αυτή *“συνεπιφέρει την απώλεια της ανεξαρτησίας των θεσμών Συνηγόρου ή ακόμη και την κατάργησή τους.”* Το Ψήφισμα αναφέρει ότι η εποπτεία της διοίκησης από

ανεξάρτητα όργανα είναι απαραίτητη λειτουργία σε πολιτειακά συστήματα διάκρισης των λειτουργιών.

3. Κώδικας Λειτουργίας

Στον Κώδικα Λειτουργίας του ΣτΔΕ συνοψίζονται όλες οι ισχύουσες νομοθετικές διατάξεις που διέπουν τον θεσμό, ενώ καταγράφονται και οι διατάξεις του γενικού διοικητικού δικαίου που περιλαμβάνουν υποχρεώσεις για τα μονομελή διοικητικά όργανα. Πέρα από το ιδρυτικό άρθρο 77 του Ν.3852/2010, η λειτουργία του Συμπαραστάτη του Δημότη και της Επιχείρησης διέπεται από τις διατάξεις του Ν.2690/1999 (Κώδικας Διοικητικής Διαδικασίας), τον Ν.3979/2001 (Για την Ηλεκτρονική Διακυβέρνηση) και τον Ν.2472/1997 (Προστασία του ατόμου από την επεξεργασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα). Ο Κώδικας Λειτουργίας καλύπτει την ανάγκη συγκεντρωτικής καταγραφής των ισχυουσών διατάξεων, καθώς και της πρακτικής που ακολουθείται για την εφαρμογή τους σε ενιαίο κείμενο, με σκοπό την ενημέρωση του κοινού και των υπηρεσιών σχετικά με τις αρμοδιότητες του Συμπαραστάτη του Δημότη και της Επιχείρησης.

III.

Αριθμητικά

στοιχεία

Στο κεφάλαιο αυτό παρατίθενται αριθμητικά και στατιστικά στοιχεία που αφορούν τις καταγγελίες και την έκβασή τους κατά το 2016.

Σύνολο καταγγελιών 2016

Κατά το διάστημα Ιανουαρίου – Δεκεμβρίου 2016 που καλύπτεται με την παρούσα έκθεση, ο Συμπαραστάτης του Δημότη και της Επιχείρησης δέχθηκε 7 έγγραφες καταγγελίες. Επίσης υποβλήθηκαν πολλές προφορικές καταγγελίες, αλλά και πλήθος άλλων ζητημάτων, επί των οποίων είτε δίνονταν οδηγίες για το πως πρέπει να κινηθούν οι πολίτες, είτε γινόταν επί τόπου

επίλυση με τηλεφωνικές παρεμβάσεις του γραφείου του Συμπαραστάτη του Δημότη προς τις αρμόδιες υπηρεσίες, αλλά και σε γενικότερη ενημέρωση για το αποτέλεσμα μιας ενδεχόμενης δικαστικής διεκδίκησης από μέρους των πολιτών των αξιώσεών τους. Σε καμία από τις ενώπιον του ΣτΔΕ υποβληθείσες καταγγελίες, ακόμα και γι αυτές που τέθηκαν στο αρχείο σε επίπεδο υποστήριξης απ' αυτόν, δεν αφέθηκε ο πολίτης δίχως βοήθεια, συνδρομή και οδηγίες για τις όποιες περαιτέρω ενέργειές του, εκτός του γραφείου του.

Από το σύνολο των **13** καταγγελιών, ο Συμπαραστάτης πραγματοποίησε **7** γραπτές διαμεσολαβήσεις, έθεσε στο αρχείο **6** υποθέσεις λόγω αβασιμότητας ή μη επαρκών στοιχείων, ενώ πραγματοποιήθηκε προφορική ενημέρωση προς τους καταγγέλλοντες για το βάσιμο ή μη του ζητήματός τους, με παροχή οδηγιών πάντοτε για περαιτέρω ενέργειες από αυτούς, ενώ επ' ευκαιρία των παραπάνω διαμεσολαβήσεων διατύπωσε **4** ειδικές προτάσεις προς τον κ. Δήμαρχο, τον Γενικό Γραμματέα, το ΔΣ αλλά και την αρμόδια Υπηρεσία.

Αποτελεσματικότητα διαμεσολαβήσεων το 2016 και ποιες υπηρεσίες του Δήμου αφορούν

Από τις 7 γραπτές διαμεσολαβήσεις που πραγματοποιήθηκαν από τον συμπαραστάτη προέκυψαν τα κάτωθι:

ΥΠΗΡΕΣΙΑ	ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑ ΔΙΑΜΕΣΟΛΑΒΗΣΗΣ	ΘΕΣΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑΣ
α) Διεύθυνση Οικονομικών Υπηρεσιών 3	2 Θετικές ("υπέρ" του πολίτη) 1 Αρνητική ("υπέρ" της υπηρεσίας)	Αρνητική και στις τρεις
β) Διεύθυνση Δόμησης (Πολεοδομία) 2	1 Θετική	Εκτέλεση όλων

		(“υπέρ” του πολίτη)	των προβλεπόμενων
		1 Αρνητική	ενεργειών και
		(“υπέρ” της υπηρεσίας)	στις δυο περιπτώσεις
γ) Διεύθυνση Καθαριότητας 1		Θετική	Θετική
και Ανακύκλωσης		(“υπέρ” του πολίτη)	
δ)	ΔΕΥΑΔ 1	Αρνητική	Αρνητική
		(“υπέρ” της υπηρεσίας	
		με βάση όμως το ισχύον πλαίσιο)	

IV. Υποθέσεις έτους 2016

Σε αυτό το κεφάλαιο παρουσιάζονται συνοπτικά οι υποθέσεις καταγγελιών πολιτών και επιχειρήσεων, με τις οποίες ασχολήθηκε ο Συμπαραστάτης του Δημότη και της Επιχείρησης εντός του 2016 (σύνολο 13).

Εκτός βέβαια από τις 7 γραπτές διαμεσολαβήσεις που παρουσιάζουν και το μεγαλύτερο ενδιαφέρον για τις οποίες θα γίνει κάπως εκτενέστερη τοποθέτηση-αναφορά, αρχικά θα γίνει μια σύντομη μνεία στις 6 υποθέσεις που τέθηκαν στο αρχείο λόγω αβασιμότητας ή μη επαρκών στοιχείων, και στις οποίες πραγματοποιήθηκε προφορική ενημέρωση προς τους καταγγέλλοντες για το βάσιμο ή μη του ζητήματός και στους οποίους δόθηκαν οδηγίες για περαιτέρω ενέργειες απ αυτούς.

IV.1 Υποθέσεις Αρχείου

α) Πολίτης απευθύνθηκε στο γραφείο του συμπαραστάτη του δημότη προτιθέμενος να αναζητήσει αποζημίωση από πολυκατάστημα ηλεκτρικών ειδών, λόγω πώλησης προϊόντος σ αυτόν, το οποίο δεν πληρούσε τις προβλεπόμενες προδιαγραφές με βάση την ανακοίνωση του κατασκευαστή. Επισημάνθηκε πως ο ΣτΔΕ είναι αρμόδιος να επιλαμβάνεται μόνο σε διαφορές πολιτών σε σχέση με τον ΔΔ. Παραπέμφθηκε ή στον συνήγορο του καταναλωτή ή σε ανεύρεση λύσης δια της δικαστικής οδού

β) Πολίτης (αλβανικής καταγωγής χρόνια διαμένων στην Ελλάδα) διαπίστωσε στην προσπάθειά του να προσδώσει ελληνική ιθαγένεια στο τέκνο του, πως η ΛΠΓεννήσεως αυτού ήταν λανθασμένα συμπληρωμένη, οπότε και του δόθηκαν οδηγίες για τον τρόπο διόρθωσής της, ενώ παράλληλα επισημάνθηκε πως ο ΣτΔΕ είναι αρμόδιος να επιλαμβάνεται μόνο σε διαφορές πολιτών σε σχέση με τον ΔΔ. Εν προκειμένω επισημαίνεται ότι, ναι μεν το Ληξιαρχείο υπάγεται στη δομή του ΔΔράμας, πλην όμως η διόρθωση μιας ΛΠΓέννησης που ήταν και το ζητούμενο, ως ατομικής διοικητικής πράξης, μπορεί να επιτευχθεί μόνο δια της δικαστικής οδού κι όχι με την καθ' οιονδήποτε τρόπο παρέμβαση του ΣτΔΕ.

γ) Πολίτης που κατελήφθη να οδηγά υπό την επήρεια αλκοόλ, ζήτησε την εκπροσώπησή του αφίλοκερδώς από τον ΣτΔΕ. Επισημάνθηκε πως ο ΣτΔΕ είναι αρμόδιος να επιλαμβάνεται μόνο σε διαφορές πολιτών σε σχέση με τον ΔΔ, ενώ του συστήθηκε να συμβουλευθεί ιδιώτη δικηγόρο της αρεσκείας του, που θα τον συμβούλευε και θα αναλάμβανε τα περαιτέρω.

δ) Πολίτης (ρωσικής καταγωγής) απώλεσε πτυχίο ανώτερου ιδρύματος της χώρας του, του οποίου σήμερα έφερε μόνο απλή φωτοτυπία και αξίωσε την μεσολάβηση του ΣτΔΕ προκειμένου να επανεκδοθεί σήμερα νέο. Επισημάνθηκε πως ο ΣτΔΕ είναι αρμόδιος να επιλαμβάνεται μόνο σε διαφορές πολιτών σε σχέση με τον ΔΔ, ενώ αυτός παραπέμφθηκε στο προξενείο της χώρας του, προκειμένου να έρθει δι' αυτού σ' επαφή με την γραμματεία του επίμαχου ιδρύματος και καθ' υπόδειξή τους για τις προβλεπόμενες ενέργειες, να παραλάβει το πτυχίο του οποίου ήταν κάτοχος.

ε) Πολίτης, συναλλασσόμενος με την πρώτην κοινωφελή επιχείρηση και υπό εκκαθάριση σήμερα ΦεσΤαιΜικΜηκΔρα, αξίωσε την καταβολή οφειλής προς αυτόν. Συστήθηκε ν' απευθυνθεί σε ιδιώτη δικηγόρο προκειμένου να έρθουν σ' επαφή με τον εκκαθαριστή της συγκεκριμένης επιχείρησης, για να διαπιστώσουν την εξέλιξη της εκκαθάρισης και πως θ' αξιώσουν από το προϊόν της πια, την όποια απαίτηση είχε εναντίον της.

στ) Πολίτης αξίωσε την συνδρομή του γραφείου του ΣτΔΕ προκειμένου να

αξιώσει την επιστροφή χρημάτων (λόγω δανείου) από άλλον πολίτη που εμφανίστηκε μη συνεπής ως προς την υποχρέωσή του επιστροφής των ανωτέρω χρημάτων. Επισημάνθηκε πως ο ΣτΔΕ είναι αρμόδιος να επιλαμβάνεται μόνο σε διαφορές πολιτών σε σχέση με τον ΔΔ κι όχι σε ιδιωτικές διαφορές πολιτών μεταξύ τους. Για την τελευταία αυτή περίπτωση λειτουργεί ο θεσμός της νομικής βοήθειας για πολίτες ευπαθών ομάδων, οπότε και παραπέμφθηκε αρμοδίως.

IV.II Υποθέσεις γραπτής διαμεσολάβησης

Διεύθυνση Οικονομικών Υπηρεσιών (3)

1) Η καταγγέλουσα πλευρά με την καταγγελία-αναφορά της ισχυρίστηκε ότι: Στην Διεύθυνση Οικονομικών Υπηρεσιών του Δήμου Δράμας κοινοποιήθηκε η με αρ .../2015 απόφαση του ΔΣ Δράμας η οποία αποδέχτηκε το με αρ .../2015 πόρισμα της επιτροπής διακανονισμού εμπορικών μισθώσεων της ΠΕ Δράμας περί μείωσης του μισθώματος του κυλικείου του δημαρχιακού μεγάρου. Σε σχετική αλληλογραφία της (η Διεύθυνση Οικονομικών Υπηρεσιών του Δήμου Δράμας) με τον οικείο μισθωτή ανέπτυξε την επιχειρηματολογία της αναφορικά με την μη αποδοχή και εφαρμογή αντίστοιχα από αυτήν της ανωτέρω απόφασης. Οι αιτιάσεις που ανέφερε, μεταξύ άλλων, στο με αρ/2016 έγγραφό της η αντίστοιχη διεύθυνση περί μη δυνατότητας ικανοποίησως του αιτήματος του οικείου μισθωτή περί μείωσης του μισθώματος του κυλικείου του δημαρχιακού μεγάρου, ήταν οι εξής : α) Ορθά το ΔΣ απέρριψε (αρχικά) το αίτημα του μισθωτή για μείωση του μισθώματος καθώς η μείωση ως αίτημα εισήχθη με τον ν 4071/12 και δεδομένου ότι, αφού η μίσθωση συνήφθη μετά το 2010, δεν υπήρχε περιθώριο ευδοκίμησης του αιτήματος, β) Έκανε λόγο για την αγωγή αναπροσαρμογής μισθωμάτων του εν λόγω μισθωτή που απορρίφθηκε από τα αρμόδια δικαστήρια λόγω έλλειψης όμως επαρκών συγκριτικών στοιχείων

και μη προσκόμισης φορολογικών δεδομένων (πλην όμως η εν λόγω απόφαση επ' αυτής δεν τελεσιδίκησε μέχρι σήμερα αφού δεν επιδόθηκε ποτέ), ενώ γ) Ανέφερε επίσης πως το πόρισμα της επιτροπής διακανονισμού δεν αποτελεί πρακτικό δικαστικού συμβιβασμού (και ορθά) και ότι λαμβάνεται υπόψιν ΜΟΝΟ από τα δικαστήρια, (ενώ στην πραγματικότητα λαμβάνεται υπόψιν ΚΑΙ από τα δικαστήρια). Τονίστηκε εν προκειμένω κατά κόρον σε άτυπο βέβαια επίπεδο αρχικά, αλλά και γραπτά στη συνέχεια από τον ΣΤΔΕ, ότι οι μισθώσεις κυλικείων (δημαρχειακών μεγάρων, σχολείων, αναψυκτηρίων κοκ) δεν είναι αμιγείς μισθώσεις δημοτικών ακινήτων (όπου και θα τύχαινε εφαρμογής αποκλειστικά ο ν 4071/12 στην εφρμογή του οποίου και εμμένει η ΔΟΙΥ του ΔΔράμας), **αλλά πρόκειται για ανάθεση του δικαιώματος λειτουργίας και εκμετάλλευσης κυλικείου σε χώρο που προορίζεται για το σκοπό αυτό**, οπότε και η αναπροσαρμογή του μισθώματός τους μπορεί να επιτευχθεί είτε στο πλαίσιο των επιτροπών διακανονισμού (ν 4013/11), είτε με δικαστική απόφαση (ΑΚ 281,288,388). Σε ερώτημα δε του ΣΔΕ προς την Διεύθυνση Οικονομικών Υπηρεσιών του ΔΔ, προκειμένου αυτή να τοποθετηθεί επακριβώς α) για τους λόγους που δεν της επιτρέπουν να αποδεχτεί την απόφαση του ΔΣ με τον ανωτέρω περιεχόμενο, β) αν παρανόμησε το ΔΣ με την απόφαση που πήρε περί αποδοχής της απόφασης της οικίας επιτροπής διακανονισμού εμπορικών μισθώσεων και γ) πως κρίνει το ότι άλλοι Δήμοι προχώρησαν στην μείωση των μισθωμάτων κυλικείων με την διαδικασία που αυτή αμφισβητεί, αυτή αρκέστηκε σε απλή παράθεση του νομικού πλαισίου που διέπει τις μισθώσεις δημοτικών ακινήτων, ήτοι στο αρ 9 παρ 4 του 4071/12, στο αρ 45 παρ 1 του ν 4257/14 αλλά και στο αρ 15 του ν 4013/11, χωρίς να τοποθετηθεί εμπεριστατωμένα, αιτιολογώντας επακριβώς τους λόγους δηλ της μη αποδοχής από μέρους της, της επίμαχης απόφασης του ΔΣ, αν το τελευταίο παρανόμησε με την απόφαση που πήρε, αλλά και το πως κρίνει το ότι άλλες οικονομικές διευθύνσεις άλλων δήμων ακολουθούν διαφορετική πρακτική από την δική της, αποδεχόμενες αντίστοιχες αποφάσεις των εκεί ΔΣ. Το γεγονός ότι το συγκεκριμένο ζήτημα αφορά καθαρά ίδια

περιουσία του Δήμου για την οποία ο κάθε Δήμος δια του ΔΣ μπορεί να λάβει οποιαδήποτε απόφαση αναφορικά με τον τρόπο εκμετάλλευσής της, χωρίς μάλιστα περαιτέρω έλεγχο, αφήνει παντελώς αδιάφορη την επίμαχη υπηρεσία η οποία και παρέπεμψε το ζήτημα στην αρμόδια υπηρεσία της ΑποΔιοι η οποία και φυσικά την αρχειοθέτησε. Εν περιλείψει τονίστηκαν προς την υπηρεσία αλλά και τον καταγγέλοντα τα εξής:

Το ζήτημα της μείωσης του μισθώματος που καταβάλλει ένας μισθωτής στον εκμισθωτή, ιδιαίτερα όταν αυτός είναι ΟΤΑ ή νομικό πρόσωπο αυτού, ρυθμίζεται καταρχήν από τον ν 4071/12 αρ 9 παρ 4, όπως αυτός συμπληρώθηκε από τον ν 4257/14 αρ 45, αλλά και από τον ν 4013/11 αρ 15, καθώς η τυχούσα εφαρμογή του τρίτου (του ν 4013/11), δεν απαγορεύεται ούτε αποκλείεται ρητά ούτε από τους δυο πρώτους νόμους, ούτε από κάποια άλλη διάταξη. Διευκρινίζεται, ότι η εφαρμογή του ν 4071/12 και των όποιων συμπληρώσεων αυτού, αφορά τις αμιγείς μισθώσεις δημοτικών ακινήτων, μισθώσεις υπό την στενή δηλ έννοια του όρου, όπως μισθώσεις καταστημάτων, επαγγελματικών χώρων γενικά ή άλλου πάντως ακινήτου αυτόνομου και ανεξάρτητου, πχ οικοπέδου, και μόνο τις συμβάσεις μίσθωσης που έχουν συναφθεί μέχρι την 1-6-10.

Σε σειρά εγγράφων του υπουργείου εσωτερικών αναφερόμενα στις απορίες που κατά καιρούς είχαν διάφοροι δήμοι της χώρας αναφορικά με τις μειώσεις στα μισθώματα κυλικείων (σχολικών εκεί) και τον τρόπο χειρισμού από αυτούς αιτημάτων μείωσης του μισθώματος σ αυτά, διευκρινίστηκε ευθαρσώς, κατηγορηματικά και απόλυτα, ότι οι μισθώσεις κυλικείων δεν είναι αμιγείς μισθώσεις δημοτικών ακινήτων, αλλά πρόκειται για ανάθεση του δικαιώματος λειτουργίας και εκμετάλλευσης χώρου που προορίζεται για τον σκοπό αυτό. Έγινε λοιπόν προ ετών ένας πλήρης διαχωρισμός της μίσθωσης με την στενή έννοια του όρου (πχ καταστήματος), με την “εκμετάλλευση” χώρου, όπως χαρακτηριστικά αντιμετωπίστηκε και χαρακτηρίστηκε η μίσθωση των (σχολικών) κυλικείων.

Την παραπάνω άποψη ενστερνίστηκε και το νομικό τμήμα της ΚΕΔΕ, το

οποίο σε παλαιότερο έγγραφό του τονίζει, πως αφού τέτοιες μισθώσεις (κυλικείων) δεν είναι αμιγείς μισθώσεις δημοτικών ακινήτων αλλά ανάθεση του δικαιώματος λειτουργίας και εκμετάλλευσης επιχείρησης σε χώρο δημοτικό, τότε για την μείωση των μισθωμάτων που καταβάλλουν οι μισθωτές τέτοιων χώρων, είναι επιτρεπτή η εφαρμογή του ν 4013/11, μέσω δηλ των επιτροπών διακανονισμού εμπορικών μισθώσεων που λειτουργούν σε κάθε περιφερειακή ενότητα, τοποθέτηση βέβαια, η οποία ούτε εκτιμήθηκε ούτε λήφθηκε υπόψιν από την οικεία Διεύθυνση Οικονομικών Υπηρεσιών του ΔΔράμας.

Συνακόλουθα, με βάση τα ανωτέρω και δεδομένου ότι το καθεστώς των κυλικείων είναι ενιαίο, δηλ δεν υπάρχει ιδιαίτερη νομοθεσία που να διέπει διαφορετικά τα κυλικεία των σχολείων, διαφορετικά τα κυλικεία των δήμων, διαφορετικά τα κυλικεία των περιφερειακών ενότητων, διαφορετικά τα κυλικεία των ωδείων κοκ, πολύ λογικά, αβίαστα και σύννομα επισημάνθηκε ότι μπορεί να γίνει αναλογική εφαρμογή όλων των παραπάνω τοποθετήσεων και νομικά τεκμηριωμένων απόψεων και πρακτικών, εκτός φυσικά από τα κυλικεία των σχολείων και στα κυλικεία των δήμων αλλά και σε κάθε άλλο κυλικείο οποιουδήποτε νομικού προσώπου. Έτσι εξηγείται και η προσφυγή του αναφερόμενου στην αρμόδια επιτροπή διακανονισμού εμπορικών μισθώσεων της ΠΕ Δράμας, η οποία και φυσικά εξέτασε το αίτημα έτσι όπως αυτό τέθηκε ενώπιόν της, κρίνοντάς το βάσιμο και υποστατό καταρχήν, γι αυτό και τοπραγματεύτηκε κατ ουσίαν στη συνέχεια. Αλλιώς, θα το απέρριπτε απλά εξ αρχής ως νόμω αβάσιμο. Αν δηλ η μοναδική λύση και τρόπος μείωσης του συγκεκριμένου μισθώματος ήταν δια του ν 4071/12, οπότε, δεδομένου ότι η επίμαχη μίσθωση καταρτίστηκε μετά την 1-6-10, θα απορρίπτονταν γι αυτόν και μόνο τον τυπικό λόγο.

Στα πλαίσια όλης της ανωτέρω νόμιμης διαδικασίας ήρθε και το ΔΣ του ΔΔ με την με αρ/15 απόφασή του και έκανε δεκτό το σχετικό πόρισμα της επιτροπής της ΠΕ Δράμας, που έκανε με τη σειρά του δεκτό το αίτημα μείωσης του καταβαλλόμενου μισθώματος από τον “εκμεταλλευτή” του

κυλικείου στον ΔΔ.

Το ορθό και δόκιμο της όλης διαδικασίας τονίστηκε ότι ενισχύεται σε καθαρά διοικητικό επίπεδο, από την πρακτική άλλων ΔΣ της αυτής περιφέρειας (πχ της Κομοτηνής) όπου με δυο αποφάσεις του, την 58 και την 336/2015 (ενδεικτικά αναφερόμενες), έκανε με την μεν πρώτη δεκτό το πόρισμα της επιτροπής διακανονισμού εμπορικών μισθώσεων της ΠΕ Ροδόπης που μείωσε το μίσθωμα του κυλικείου ενός άλσους, με την δε δεύτερη αποδέχτηκε το πόρισμα της επιτροπής διακανονισμού εμπορικών μισθώσεων της ΠΕ Ροδόπης που μείωσε το μίσθωμα μάλιστα καταστήματος (μισθίου δηλ με την στενή του όρου έννοια, μιλάμε δηλ για αμιγή μίσθωση δημοτικού ακινήτου, κι όχι απλά ενός κυλικείου).

Για όλες λοιπόν τις παραπάνω αιτιάσεις, επισημάνθηκε ότι δεν έχει κανέναν λόγο η ΔΟικΥ του ΔΔ να αντιδρά και να μην δέχεται την εφαρμογή της απόφασης του ΔΣ που αποδέχθηκε το επίμαχο πόρισμα της επιτροπής, που μείωσε το καταβαλλόμενο στον ΔΔ, από τον αναφερόμενο, μίσθωμα. Η απόφαση της επιτροπής, το πόρισμά της για την ακρίβεια, έπρεπε ν ακολουθηθεί. Ενώ και ο ΔΔ κλήθηκε στην συνεδρίαση της επιτροπής, κατέθεσε τις απόψεις του, αλλά δεν πήρε θέση ως προς την αιτούμενη μείωση του μισθώματος καθώς δεν είχε την σχετική εξουσιοδότηση ο αρμόδιος αντιδήμαρχος που εκπροσώπησε τον Δήμο. Ναι μεν το πόρισμα της επιτροπής εκτιμάται ελεύθερα, σαφώς όμως όχι μόνο από τα δικαστήρια, δεν δεσμεύει τα μέρη αν δεν περιβληθεί τον τύπο του πρακτικού-εξωδικαστικού συμβιβασμού, σαφώς όμως και δεν είναι τόσο ελεύθερα εκτιμήσιμο το πόρισμά της, αλλιώς ούτε ο νόμος θα αξίωνε να προεδρεύει αυτής νομικός, ενώ θα περιόριζε το ρόλο και την αρμοδιότητά της σε συγκεκριμένες μορφές μισθωτικών συμβάσεων.

2) Η καταγγέλουσα πλευρά με την καταγγελία-αναφορά της ισχυρίστηκε ότι την-5-2016 ο αναφερόμενος έλαβε την από-4-2016 ατομική ειδοποίηση (ενημερωτικού χαρακτήρα) από τον ΔΔράμας και το οικείο τμήμα προσόδων της Διεύθυνσης Οικονομικών Υπηρεσιών, κατά την

οποία ενημερώνονταν αυτός για οφειλή του προς τον ΔΔράμας από παράβαση του ΚΟΚ, η οποία του έδινε ταυτόχρονα την δυνατότητα να ασκήσει ένσταση σε περίπτωση που το συγκεκριμένο αυτοκίνητο δεν ήταν στην κατοχή του τον χρόνο της παράβασης με την προσκόμιση των ανάλογων δικαιολογητικών. Επιπλέον ο αναφερόμενος χωρίς να θέσει ζήτημα ιδιοκτησίας-κυριότητας του οχήματος, απέκλεισε το ενδεχόμενο να στάθμευσε το εν λόγω όχημα είτε ο ίδιος είτε άλλος νομέας αυτού, στην συγκεκριμένη οδό όπου φέρεται ότι τελέστηκε η παράβαση, καθώς βρίσκεται εκ διαμέτρου αντίθετα σε σχέση με τον τόπο κύριας κατοικίας του, αλλά και της περιοχής που γενικότερα κινείται το όχημα. Στα ερωτήματα του ΣτΔΕ προς την Διεύθυνση Οικονομικών Υπηρεσιών του ΔΔ, αυτή διευκρίνισε ότι η επίμαχη ατομική ειδοποίηση έχει καθαρά ενημερωτικό χαρακτήρα, αργότερα θα συντάσσονταν ο αντίστοιχος χρηματικός-βεβαιωτικός κατάλογος και στη συνέχεια θα αποστέλλονταν ατομικές ειδοποιήσεις ληξιπρόθεσμων οφειλών, αφού συντελούνταν και η ταμειακή βεβαίωσή τους. Παράλληλα τόνισε ότι πήρε άδεια από την ΑρχΠροΠροΔεδ για να λαμβάνει στοιχεία από την ΓενΓραΠληΣυσ ήδη από το 2000, ενώ επεσήμανε πως η αποσβεστική προθεσμία για την βεβαίωση ενός εσόδου ανάγεται σε πέντε έτη από τότε που γεννήθηκε η οφειλή. Εν προκειμένω και εν περιλείψει τονίστηκαν προς την υπηρεσία αλλά και τον αναφερόμενο τα κάτωθι: Στις περιπτώσεις των προστίμων παράνομης στάθμευσης, όπου τα στοιχεία του οφειλέτη είναι άγνωστα, ο τίτλος βεβαίωσης (έντυπο βεβαίωσης της παράβασης-κλήση) καθίσταται νόμιμος και η βεβαίωση εφικτή, μόλις ανευρεθούν από τον ΟΤΑ τα στοιχεία του οχήματος, ήτοι όταν περιέλθουν στην αρμόδια υπηρεσία του Δήμου στοιχεία από τις βάσεις δεδομένων του ΚΕΠΥΟ. Το έντυπο της πράξης βεβαίωσης παράβασης (κλήσης), όταν περιέλθει στον ΟΤΑ και επί αυτού αναφέρονται μόνο το είδος της παράβασης, το προβλεπόμενο διοικητικό πρόστιμο και τα στοιχεία του οχήματος, χωρίς ταυτόχρονα να προσδιορίζεται το πρόσωπο του παραβάτη – οφειλέτη (οδηγός ή κάτοχος του οχήματος) δεν αποτελεί νόμιμο τίτλο βεβαίωσης και το πρόστιμο δεν μπορεί να βεβαιωθεί.

Ως εκ τούτου, σε αυτές τις περιπτώσεις νόμιμος τίτλος είσπραξης όπως αυτός προβλέπεται από τις διατάξεις του άρθρου 51 του π.δ. 16/89 και του άρθρου 2 του ΚΕΔΕ είναι ο χρηματικός κατάλογος στον οποίο είναι καταχωρημένα τα στοιχεία των τίτλων βεβαίωσης και τα στοιχεία των φορολογούμενων. Ενόψει των ανωτέρω, χρονική αφετηρία των προθεσμιών που ορίζονται με το άρθρο 71, παρ. 1 του ν. 542/77 θεωρείται η στιγμή που ο ΟΤΑ έχει στην κατοχή του τα πλήρη στοιχεία του τίτλου βεβαίωσης, ανεξαρτήτως του χρόνου που μεσολάβησε από την ημερομηνία βεβαίωσης της παράβασης από την αρμόδια Αρχή. Υπό την ανωτέρω έννοια και κατά πάγια νομολογία του Αρείου Πάγου, η πάροδος της τριετίας θα πρέπει να θεωρείται ως σημείο έναρξης (χρονική στιγμή της κατά πλάσμα θεωρούμενης ταμειακής βεβαίωσης) της παραγραφής του δικαιώματος είσπραξης που ορίζεται για τις απαιτήσεις αυτές, δηλαδή της εικοσαετίας. Στις περιπτώσεις λοιπόν των αυτοτελών προστίμων η αρμόδια υπηρεσία του Δήμου δύναται να προβεί σε αναζήτηση των στοιχείων του οφειλέτη και σύνταξη χρηματικών καταλόγων οποτεδήποτε. Μοναδική διασφάλιση του πολίτη έναντι της μη περιοριζόμενης χρονικά δυνατότητας των ΟΤΑ να αναζητήσουν την συγκεκριμένη οφειλή είναι ο θεσμός της παραγραφής, η οποία επέρχεται είκοσι τρία έτη μετά την βεβαίωση της «κλήσης» και έχει την έννοια όχι της απόσβεσης της αξίωσης, αλλά της εξασθένησής της (Εφ Αθηνών απ. αρ. 241/2003, 2644/05, 888/02). Ζήτημα μείζονος σημασίας αποτελεί η ερμηνεία του άρθρου 71 του νόμου 542/77 σε ό,τι αφορά τον όρο «τίτλος βεβαίωσης», η κτήση του οποίου σύμφωνα με το άρθρο αποτελεί αφετηρία της αποσβεστικής προθεσμίας των τριών ετών. Η Διεύθυνση Οικονομικών του Υπουργείου Εσωτερικών (και κατά συνέπεια οι περισσότεροι δήμοι της χώρας) θεωρεί ότι στην προκειμένη περίπτωση, με τον όρο «τίτλος βεβαίωσης» ο νομοθέτης αναφέρεται στον «νόμιμο τίτλο είσπραξης» ήτοι, τον χρηματικό κατάλογο όπου υπάρχουν καταχωρημένα τα στοιχεία των τίτλων βεβαίωσης και τα στοιχεία των φορολογούμενων. Ωστόσο, με την παραπάνω προσέγγιση, η πρόβλεψη της κατ' εξαίρεση τριετούς προθεσμίας δεν έχει σκοπιμότητα. Το διάστημα που

μεσολαβεί μεταξύ της βεβαίωσης εν ευρεία και εν στενή έννοια δεν υπάρχει λόγος να ξεπεράσει τους τρεις μήνες. Αντιθέτως κατά την άποψη της Αρχής (συνηγόρου του πολίτη) τίτλος βεβαίωσης, όπως αναφέρεται στην διάταξη, στην προκειμένη περίπτωση είναι η έκθεση βεβαίωσης παράβασης (κλήση). Ο νομοθέτης, έλαβε υπόψη του ότι σε κάποιες περιπτώσεις παρότι υπάρχει ο νόμιμος τίτλος, η καταχώρησή του σε χρηματικό κατάλογο και ακολούθως η ταμειακή βεβαίωση της οφειλής δεν είναι δυνατή εντός της προθεσμίας των τριών μηνών, προφανώς διότι η Διοίκηση δεν έχει στην διάθεσή της όλα τα απαραίτητα στοιχεία που καθιστούν εφικτή την διεκπεραίωση της διαδικασίας. Καταλείπει λοιπόν το χρονικό περιθώριο των τριών ετών στην οικονομική υπηρεσία, προκειμένου αυτή να αναζητήσει και να συγκεντρώσει τα στοιχεία που καθιστούν δυνατή την κατάρτιση των χρηματικών καταλόγων (βεβαίωση εν ευρεία έννοια) και ακολούθως την ταμειακή βεβαίωση (βεβαίωση εν στενή έννοια).

Επισημάνθηκε πως απ όλα τα ανωτέρω δημιουργείται πλήθος αντιφατικών ερμηνευτικών προσεγγίσεων, αλλά και προβληματικών πρακτικών της Διοίκησης και συγκεκριμένα: Η αποσβεστική προθεσμία για την βεβαίωση ενός εσόδου, ανάγεται σε τρία ή σε πέντε έτη; Η αποσβεστική προθεσμία για την βεβαίωση ενός εσόδου έχει ως αφετηρία το χρονικό σημείο όπου έρχονται-γίνονται γνωστά στον ΟΤΑ τα στοιχεία του παραβάτη-οφειλέτη ή από την σύνταξη του χρηματικού καταλόγου που περιέχει τα σωστά (υποτίθεται) στοιχεία των χρεωστών; Τίτλος βεβαίωσης – νόμιμος τίτλος είσπραξης, αποτελεί η πράξη βεβαίωσης-παράβασης (κλήση) ή ο συνταχθείς χρηματικός κατάλογος; Κάθε πότε προβαίνει η διοίκηση σε επικαιροποίηση των λαμβανομένων στοιχείων από την ΓεΓρΠλΣυ σε σχέση με την ταυτοποίηση οχήματος-κυρίου, καθώς τα οχήματα ως κινητά δεν είναι ισοβίως στην κατοχή κάποιου;

Η ερμηνευτική προσέγγιση εγγράφου του αρμοδίου Υπουργείου, ως προς την χρονική αφετηρία των προθεσμιών που ορίζονται με το άρθρο 71, παρ. 1 του ν.542/77 σε συνδυασμό με τη διάταξη του άρθρου 2 του ν.344/68,

έχει ως αποτέλεσμα τη ρύθμιση παρόμοιων περιπτώσεων (αποσβεστική προθεσμία βεβαίωσης δημοτικών εσόδων) με εμφανώς ανόμοιο τρόπο. Πιο συγκεκριμένα, τα έσοδα των Δήμων από φόρους, τέλη, δικαιώματα, εισφορές και αντίτιμο προσωπικής εργασίας, βεβαιώνονται ταμειακά αυστηρά εντός πέντε ετών από τη λήξη του οικονομικού έτους στο οποίο ανάγονται, άλλως εντός του οικονομικού έτους του οποίου λαμβάνουν αναλυτική κατάσταση στοιχείων των οφειλετών, άλλως εντός τριών ετών από την κτήση του τίτλου βεβαίωσης. Σε περιπτώσεις όπου η Διοίκηση προβεί σε ταμειακή βεβαίωση μετά την πενταετία οφείλει να επικαλεστεί και να αποδείξει ότι οι ενέργειές της προς αναζήτηση του υπόχρεου απέβησαν άκαρπες. Με βάση όλα τα ανωτέρω, τονίστηκε πως άποψη του ΣΔΕ είναι πως ο καταλογισμός-αντιστοίχιση συγκεκριμένων ποσών σε συγκεκριμένα πρόσωπα, συνθέτει και τον νόμιμο τίτλο βεβαίωσης, μετά την πάροδο όμως των νομίμων προθεσμιών προσβολής τους (των χρηματικών καταλόγων δηλ). Αυτοί οι κατάλογοι συντάσσονται με βάση τους τίτλους βεβαίωσης. Αυτοί συνιστούν και τους τίτλους είσπραξης, που μετά την πάροδο των νομίμων προθεσμιών προσβολής τους αναγάζονται σε τίτλους είσπραξης και μπορούν βάσει αυτών να βεβαιωθούν ταμειακά τα χρέη που ενσωματώνουν. Το χρονικό διάστημα της ταμειακής βεβαίωσης ενός εσόδου, σκόπιμο είναι, ελλείψει ειδικότερης ρύθμισης και δεδομένου ότι υφίστανται δυο νόμοι που ρυθμίζουν διαφορετικά παραπλήσια ζητήματα, να επιλέγεται ο ευνοϊκότερος για τον διοικούμενο, ήτοι τα τρία έτη, από τότε που γεννήθηκε η οφειλή, δηλ σε τρία χρόνια από την σύνταξη των χρηματικών καταλόγων (και από τότε που αυτοί καθίστανται απρόσβλητοι). Πάντα όμως με την προϋπόθεση ότι η Διοίκηση θα προβαίνει σε επικαιροποίηση των στοιχείων που αντλεί από την ΓΓΠΣ, καθώς παρατηρείται το φαινόμενο να ειδοποιούνται πολίτες προς καταβολή προστίμων που έχουν ήδη μεταβιβάσει τα συγκεκριμένα οχήματα προ ετών, με αποτέλεσμα να καλούνται να καταβάλλουν οι προκάτοχοι των εν λόγω οχημάτων τα σχετικά πρόστιμα κι όχι οι πραγματικοί- σημερινοί κύριοι αυτών. Συμπερασματικά, διευκρινήστηκε ότι η διαδικασία που ακολουθήθηκε από την

Διοίκηση ήταν η ενδεδειγμένη (ατομική ειδοποίηση-ενημέρωση, καταλογισμός-χρηματικός κατάλογος-νόμιμος τίτλος-προσφυγή, ταμειακή βεβαίωση-εισπρακτέο έσοδο), οπότε ο αναφερόμενος θα μπορούσε είτε να προβεί στην καταβολή του προβλεπόμενου προστίμου, είτε να προβάλει τις σχετικές αντιρρήσεις του ενώπιον των αρμοδίων διοικητικών δικαστηρίων ουσιαστικού περιεχομένου κι αυτές (δεν βρέθηκε ποτέ το όχημα στην συγκεκριμένη διεύθυνση, δεν ανευρέθη ποτέ η κλήση στον ανεμοθώρακα του οχήματος κτλ) καθώς ζήτημα ακυρότητας της πράξης βεβαίωσης της παράβασης δεν προέκυψε με βάση τις οδηγίες του αρμοδίου Υπουργείου αλλά και του ΚΟΚ, αλλά ούτε και της υπηρεσίας κατά την ακολουθούμενη διαδικασία.

3) Η καταγγέλουσα πλευρά με την καταγγελία-αναφορά της ισχυρίστηκε ότι: Με την με αρ πρωτ./2016 ατομική ειδοποίηση προς αυτήν, η Διεύθυνση Οικονομικών του ΔΔράμας κάλεσε τον αναφερόμενο και συγκεκριμένα την επιχείρηση Ζαχαροπλαστείο “.....” για πρώτη φορά να προσκομίσει ενώπιόν της το έντυπο Ε3 οικονομικού έτους 2012 (χρήσεως 2011, κατάσταση οικονομικών στοιχείων από επιχειρηματική δραστηριότητα), προκειμένου να γίνει υπολογισμός των αντίστοιχων δημοτικών τελών επί των ακαθαρίστων εσόδων αυτής, στην αντίστοιχη χρήση. Σε ερωτήματα του ΣΔΕ προς την αρμόδια οικονομική υπηρεσία του ΔΔ, προκειμένου αυτή να προσδιορίσει: “α) Σε ποια πραγματικά και νομικά δεδομένα βασίζει την πρόθεσή της να επιβάλλει τα ανάλογα τέλη στην συγκεκριμένη επιχείρηση, β) Εφόσον με βάση τη κείμενη νομοθεσία, στα αντίστοιχα τέλη επιβάλλονται επιχειρήσεις τα προϊόντα της οποίας καταναλώνονται εντός του καταστήματος κι όχι αν πωλούνται σε πακέτο, αν προκύπτει από την άδεια της εν λόγω επιχείρησης ότι τα προϊόντα της πωλούνται για να καταναλώνονται εντός του καταστήματος, γ) Εφόσον με βάση επίσης την κείμενη νομοθεσία, στα αντίστοιχα τέλη επιβάλλονται επιχειρήσεις, οι οποίες αναπτύσσουν τραπεζοκαθίσματα και σε κάθε περίπτωση, αν προβλέπεται κάτι τέτοιο από την σχετική άδεια λειτουργίας τους, αν προκύπτει από την άδεια της εν λόγω

επιχείρησης ότι αναπτύσσονται τραπεζοκαθίσματα εντός αυτής, ή μήπως προκύπτει κάτι αντίστοιχο από την κάτοψη που συνόδευε την με αρ άδεια της συγκεκριμένης επιχείρησης, δ) Αφού με βάση την πρόσφατη νομολογία, επαφίεται-ανατίθεται στους Δήμους και στις οικείες υπηρεσίες του και μάλιστα δεσμευτικά, να διαπιστώνουν κάθε φορά την συνδρομή των προϋποθέσεων εκείνων που θα καθιστούσαν μια ανάλογη επιβολή δημοτικών τελών σύλληψη και αρμόζουσα με βάση την υπάρχουσα άδεια λειτουργίας του όποιου καταστήματος κατά περίπτωση, αν η υπηρεσία προέβη σε τέτοιον έλεγχο, αν έγινε επιτόπια αυτοψία προκειμένου να διαπιστωθεί ο τρόπος λειτουργίας της εν λόγω επιχείρησης, αν πωλούνται δηλ προϊόντα εντός του καταστήματος ή σε πακέτο και αν αναπτύσσονται τραπεζοκαθίσματα εντός του καταστήματος ή περίξ αυτού για κατανάλωση των πωλουμένων προϊόντων επί τόπου, η εν λόγω υπηρεσία τοποθετήθηκε ως εξής: ότι σύμφωνα με το αρ 20 του ν 2539/1997 επιβάλλεται υπέρ των Δήμων τέλος σε ποσοστό 2% (και ήδη 0,5%) στα ακαθάριστα έσοδα των κάθε είδους μορφής και ονομασίας καταστημάτων στα οποία πωλούνται για κατανάλωση εντός του καταστήματος ή σε πακέτο φαγητά, ποτά κτλ εφόσον κατά την άδεια που έχει εκδοθεί διαθέτουν πάγκους ή τραπεζοκαθίσματα εντός ή εκτός του καταστήματος, ότι η άδεια ίδρυσης και λειτουργίας του εν λόγω αναφερόμενου κάνει λόγο για “δυναμικότητα δέκα καθισμάτων στην κλειστή αίθουσα” κι ότι με σχετική ερμηνευτική εγκύκλιο για την επιβολή των επίμαχων τελών στα επιμέρους καταστήματα, αρκεί η απλή αναφορά στην άδεια λειτουργίας τους ότι διαθέτουν τραπεζοκαθίσματα, **χωρίς όμως να εξετάζεται αν πράγματι τα διαθέτουν ή όχι**, κρισιμότητα μεν στοιχείο για την τελική επιβολή, αδιάφορο δε για την υπηρεσία και μάλιστα καθ υπόδειξη ερμηνευτικής εγκυκλίου προϊσταμένης αρχής κι όχι βάσει νομοθετικής δέσμευσης.

Στα πλαίσια της συγκεκριμένης διαμεσολάβησης έγινε μια αναφορά στις βασικές αρχές που διέπουν το διοικητικό δίκαιο, άρα και τις σχέσεις πολίτη-κράτους-διοίκησης, οι οποίες και αποτελούν τον θεμέλιο λίθο στη βάση του οποίου, στηρίζεται κάθε διοικητική αρχή, κανόνας δικαίου αλλά και πρακτική

κατά την άσκηση εξουσίας, στην σχέση διοίκησης διοικουμένου ήτοι: Στην Αρχή της καταχρηστικότητας στο Αστικό Δίκαιο, στην Αρχή της καταχρηστικότητας στο Σύνταγμα, στην Αρχή της Αναλογικότητας, στην Αρχή της νομιμότητας, στην Αρχή της Χρηστής Διοίκησης, στην Αρχή της αμεροληψίας, στην Αρχή της ασφάλειας των συναλλαγών και της βεβαιότητας του δικαίου και στην Αρχή της καλής πίστης και της δικαιολογημένης εμπιστοσύνης του διοικουμένου

Για πολλοστή αναφορά τονίστηκε ότι οφείλει η Διοίκηση να προσεγγίζει με ιδιαίτερη προσοχή τις επιταγές των νόμων, τον προσδιορισμό των εννοιών και την δεσμευτικότητα που πηγάζει απ αυτές, υπακούοντας και αφουγκραζόμενη ήδη δημοσιευμένες αποφάσεις των Δικαστηρίων της χώρας πάνω σε συγκεκριμένα θέματα όπως : Ακαθάριστα έσοδα νοούνται όλα τα έσοδα ΜΙΑΣ επιχείρησης, από την πώληση όλων των ειδών (και συναφών) που ΑΥΤΗ και μόνο διαθέτει, προαφαιρουμένου του ΦΠΑ ή όποιου άλλου φόρου και τέλους από την άσκηση μιας όμως δραστηριότητας ή ενός κλάδου. Αν περαιτέρω όμως έχουμε μιά άδεια ενός καταστήματος η οποία όμως περιλαμβάνει δυο διαφορετικούς κλάδους, άρα και δυο δραστηριότητες, άρα και έσοδα από δυο πηγές; Έχουμε και διπλή επιβολή δημοτικών τελών ανάλογα δηλ με την δραστηριότητα και πού την εντάσσει ο νόμος; Σε περίπτωση που ο διοικούμενος, έχοντας και το σχετικό βάρος απόδειξης, αποδείξει τεκμηριωμένα, με βάση την φορολογική του δήλωση, ότι η πηγή των εισοδημάτων του είναι διπλή, προερχόμενη από διαφορετικές δραστηριότητες υπαγόμενες σε διαφορετικό συντελεστή, ή και χωρίς να υπάγεται η μια, τότε επί τη βάσει των ανωτέρω αρχών πρέπει η διοίκηση να δρα ΔΕΣΜΕΥΤΙΚΑ και όχι ευχερώς διακριτικά, ελλείψει σχετικής μάλιστα νομοθετικής πρόβλεψης ή και ερμηνευτικής εγκυκλίου.

Από τις αποφάσεις του ΣΤΕ που ενδεικτικά επιλέχθηκαν ανάμεσα σε ένα πλήθος παρομοίων και δημοσιευμένων, προκύπτει ότι: α) επιβάλλεται να γίνεται διαχωρισμός στα έσοδα μιας επιχείρησης, όταν πχ αυτά προέρχονται από τα ίδια προϊόντα που πωλούνται εντός αλλά και εκτός ενός

καταστήματος. Όταν υπάρχει λοιπόν νομοθετικό πλαίσιο σαφές, τότε η διοικητική εξουσία ασκείται δέσμια. Όταν δεν υπάρχει, η διοίκηση ασκείται κατά διακριτική ευχέρεια. Η διακριτική όμως ευχέρεια στην άσκηση της εξουσίας και στην επιβολή και έκδοση διοικητικών πράξεων, πρέπει να εμφορείται από τις ανωτέρω αρχές, διαφορετικά οδηγεί την διοίκηση σε ατοπήματα πχ είσπραξη αχρεωστήτως καταβληθέντων λόγω λανθασμένων υπολογισμών και καταλογισμών, άρα και υπόλογη έναντι των διοικουμένων.

β) όταν μια επιχείρηση ασκεί δραστηριότητες που άλλες πχ υπάγονται και άλλες όχι στην επιβολή δημοτικών τελών, σαφώς και δεν μπορεί ο εκάστοτε δήμος να επιβάλει τέλη στο σύνολο αυτών, θεωρώντας ως ενιαία τα ακαθάριστα έσοδα αυτής. Το ίδιο φυσικά και αναλογικά θα τεκμαίρονταν αν προκαλούνταν η έκδοση δικαστικής απόφασης, ότι συμβαίνει και στην περίπτωση που μια άδεια εντάσσει δυο δραστηριότητες από δυο κλάδους άρα και έσοδα από διαφορετικές πηγές. Η δε διάταξη του αρ 54 του ν 1416/84 δεν αφορά την περίπτωση που τα ακαθάριστα έσοδα πραγματοποιούνται από άλλο κλάδο, και πάντως της ΙΔΙΑΣ επιχείρησης κι όχι διαφορετικής.

Από την απάντηση της υπηρεσίας του οικονομικού τμήματος του ΔΔ συνάγεται πως αυτή αρκέστηκε στην τοποθέτηση-εγκύκλιο του αρμοδίου υπουργείου και της αντίστοιχης διεύθυνσης για το νόμιμο του τρόπου δράσης της, η οποία όμως βασίστηκε σε μια διάταξη νόμου ή οποία ελέγχεται σοβαρά σε επίπεδο ανωτάτου ακυρωτικού και μάλιστα αρνητικά-αντίθετα. Επ ευκαιρία της απάντησης της υπηρεσίας έγινε στα πλαίσια της παρούσης διαμεσολάβησης και μια αναφορά, στην δεσμευτικότητα των εγκυκλίων ως παραγωγών κανόνων δικαίου στην ελληνική έννομη τάξη, και ποια η τοποθέτησή τους στην ερμηνεία και την ιεραρχία στην πυραμίδα των εφαρμοστέων κανόνων δικαίου κατά την άσκηση δράσης είτε διοικητικά, είτε πολύ περισσότερο δικαστικά, δεδομένου ότι η διοίκηση (όπως εν προκειμένω) τείνει να τις εφαρμόζει και να τις ακολουθεί κατά γράμμα, προσδίδοντάς τους μάλιστα ισχύ υπέρτερη, έναντι ακόμα και των νόμων.

Συγκεκριμένα τονίστηκε πως οι εγκύκλιοι είναι οδηγίες προς τις

υπηρεσίες περί του πως πρέπει να εφαρμόζουν/ερμηνεύουν τον κάθε νόμο. Δεν είναι υποχρεωτικές. Υπάλληλος που θα θεωρήσει ότι μία εγκύκλιος αντιβαίνει στον νόμο, οφείλει να μην την εφαρμόσει. Δεν είναι νόμος και δεν δεσμεύει τα δικαστήρια, πολύ δε περισσότερο την διοίκηση. Βεβαίως είναι μία κάποια εξασφάλιση όταν οι ενέργειες της διοίκησης συμβαδίζουν με όσα ορίζουν οι εγκύκλιοι, όπως και όταν συνοδεύονται από διοικητικές πράξεις. Απλά δεν είναι απόλυτη η εξασφάλιση που προσφέρουν. Είναι μια πράξη της Διοίκησης που εξαντλεί τη δεσμευτική ισχύ της μέσα στο πλαίσιο της Διοίκησης και της ασκούμενης από αυτήν δράσης.

Οι Εγκύκλιοι διακρίνονται σε Ερμηνευτικές και Κανονιστικές. Τις **Ερμηνευτικές Εγκυκλίου**ς τις εκδίδουν οι ιεραρχικά Προϊστάμενοι των διαφόρων υπηρεσιακών-σχηματισμών του Κράτους και των ΝΠΔΔ (π.χ. Υπουργοί, Νομάρχες, Γενικοί Γραμματείς, Διοικητές), κατά την άσκηση του προληπτικού ιεραρχικού ελέγχου που ασκούν και με αυτές επαναλαμβάνουν, σχολιάζουν και επεξηγούν τις διατάξεις των νομοθετικών και κανονιστικών πράξεων και παρέχουν οδηγίες για τον τρόπο εφαρμογής τους. Με τις **Κανονιστικές Εγκυκλίου**ς καθορίζονται καθήκοντα των ιεραρχικά υφισταμένων υπαλλήλων έναντι των προϊσταμένων τους και επιβάλλονται υποχρεώσεις ή αναγνωρίζονται δικαιώματα των διοικούμενων.

Επίσης τονίστηκε ότι η ερμηνεία των κανόνων δικαίου και βάσει των μέσων που χρησιμοποιούμε, διακρίνεται σε : 1) **γραμματική** : αναζητώντας το νόημα του κανόνα στη γλωσσική εξήγηση των όρων, 2) **λογική** : διαπιστώνοντας το νόημα βάσει κανόνων λογικής, πιο συγκεκριμένα δηλ : α) συναγωγή του ελάσσονος από το μείζον, β) συναγωγή του μείζονος από το ελάσσον, γ) εξ αντιδιαστολής, δ) εις άτοπον απαγωγή, 3) **τεμολογική** : αναζητώντας το πραγματικό νόημα στο σκοπό του κανόνα δικαίου (ποιος ήταν δηλ ο πραγματικός σκοπός του νομοθέτη ανεξάρτητα από το πως διατυπώθηκε η πρόθεσή του). Η εγκύκλιος λοιπόν, συνιστά ρύθμιση με "δεσμευτικό" ως ένα βαθμό περιεχόμενο για τα ιεραρχικά κατώτερα διοικητικά

όργανα. Οι εγκύκλιοι εμπεριέχουν ερμηνεία της κείμενης νομοθεσίας, η οποία στοχεύει να εναρμονίσει και να ενοποιήσει την εφαρμογή της από τα διοικητικά όργανα, με στόχο την βελτίωση της αποτελεσματικής δράσης της δημόσιας διοίκησης και της προστασίας των δικαιωμάτων των διοικουμένων. Ωστόσο, η εγκύκλιος δεν αποτελεί εκτελεστή διοικητική πράξη έναντι των διοικουμένων, στο βαθμό που δεν τους επάγονται με τρόπο άμεσο δικαιώματα ή υποχρεώσεις από την εφαρμογή τους. Η εγκύκλιος κατατείνει ουσιαστικά στην δημιουργία ομοιόμορφων διοικητικών πρακτικών που απευθύνονται στο εσωτερικό της δημόσιας διοίκησης και στοχεύουν στην βέλτιστη οργάνωση και λειτουργία των διοικητικών αρχών.

Εν κατακλείδει λοιπόν επισημάνθηκε πως οι εγκύκλιοι (οδηγίες) που εκδίδουν οι υπηρεσίες, προκειμένου να δώσουν οδηγίες για την εφαρμογή της νομοθεσίας, δεν αποτελούν νομικά-δεσμευτικά κείμενα. Δεν μπορεί να βασίζεται κανείς σ αυτές, γιατί πολλές φορές είτε υπερβάλλουν τα νομικά κείμενα (τα οποία αναλύουν και ερμηνεύουν) είτε δεν ακριβολογούν. Πάντα πρέπει να εξετάζονται παράλληλα με το αντίστοιχο νομικό κείμενο και σε περίπτωση αναντιστοιχίας επικρατεί βέβαια το νομικό κείμενο.

Δεν είναι άλλωστε λίγες οι περιπτώσεις εκείνες κατά τις οποίες η Διοίκηση **παραλλάσσει ή εξουδετερώνει συστηματικά τις επιλογές του νομοθέτη**. Το συνηθέστερο μέσο για τέτοιες πρακτικές αποτελεί **η εγκύκλιος**, η οποία, αν και αδιαμφισβήτητα δεν εισάγει δίκαιο, στην πράξη, ενόψει του αναλυτικού και εκλαϊκευτικού της χαρακτήρα, εκλαμβάνεται από τα κατώτερα διοικητικά όργανα, ως ο πράγματι ισχύων κανόνας. Ενώ εμφανίζεται να διευκρινίζει ή να ερμηνεύει νομοθετικές διατάξεις, στην ουσία συχνά τις ανατρέπει ή τους δίνει μια διάσταση ξένη προς τη βούληση του εισηγητή του εκάστοτε νόμου. Αυτό μπορεί να οφείλεται είτε σε ευθεία ανατροπή της ρύθμισης του νόμου είτε σε ασάφειες και αδυναμίες των εγκυκλίων που καταλήγουν στο ίδιο αποτέλεσμα. **Σε κάθε περίπτωση, μια εγκύκλιος δεν μπορεί να παράγει αντίθετο δίκαιο από αυτό που με σαφήνεια ορίζεται από τον σχετικό νόμο, ούτε φυσικά να «αποσαφηνίζει» έναν νόμο επί τα**

χείρω.

Οπότε και τονίστηκε και προς την υπηρεσία και προς την αναφερόμενη επιχείρηση πως δημοτικά τέλη στα αναλογούντα ποσοστά επιβάλλονται στις επιχειρήσεις ΜΟΝΟ ΑΝ ΔΙΑΘΕΤΟΥΝ ΤΡΑΠΕΖΟΚΑΘΙΣΜΑΤΑ ΕΝΤΟΣ Ή ΠΕΡΙΞ ΑΥΤΩΝ. Η απλή αναγραφή στην σχετική άδεια λειτουργίας περί της “δυνατότητας ανάπτυξης τραπεζοκαθισμάτων” δεν σημαίνει τίποτα, στον βαθμό που δεν το διασταυρώσει η διοίκηση κατ επιταγή και ανάλογη εφαρμογή της νομολογίας, που ήδη προσδίδει στην λειτουργία της διοίκησης επιπλέον ελεγκτική αρμοδιότητα περί της συνδρομής των όρων που ενσωματώνει μια άδεια ΚΥΕ, προκειμένου, ασφαλώς, στη συνέχεια να επιβάλλει ό,τι προβλέπεται.

Το ότι αρκείται η υπηρεσία στην απλή αναφορά στην άδεια λειτουργίας της αναφερόμενης επιχείρησης, “της δυνατότητας ανάπτυξης τραπεζοκαθισμάτων” εκφεύγει των κανόνων και αρχών του διοικητικού δικαίου και έρχεται σε πλήρη αντίθεση με κάθε κανόνα και επιταγή ορθής λειτουργίας της διοίκησης. Η νομολογία ήδη διευκρίνησε κρίσιμες έννοιες, όπως το περιεχόμενο των “ακαθαρίστων εσόδων μιας επιχείρησης”, αλλά και προσδιόρισε τον τρόπο επιβολής των τελών με προηγούμενη διασταύρωση από τη διοίκηση των δυνατοτήτων που ενσωματώνει μια άδεια λειτουργίας καταστήματος, αν υφίστανται στην πράξη.

Ο ΝΟΜΟΣ μιλά ΜΟΝΟ για πώληση προϊόντων εντός ή εκτός του καταστήματος για την επιβολή των επίμαχων τελών, και ΕΦΟΣΟΝ διαθέτουν ανεπτυγμένα τραπεζοκαθίσματα εντός ή πέριξ αυτού.

Η προσθήκη-ερμηνευτική προσέγγιση, στην ανωτέρω ακριβή διατύπωση του νόμου, **“χωρίς να ερευνάται το πραγματικό γεγονός της ύπαρξης ή μη αυτών”** (της ανάπτυξης δηλ πάγκων ή τραπεζοκαθισμάτων) συντελέστηκε από την με αρ 21636/2014 ερμηνευτική εγκύκλιο του Υπουργείου Οικονομικών και της αντίστοιχης διεύθυνσης οικονομικών ΟΤΑ, αλλά και παλιότερα από την με αρ 18238/1998 σχετική εγκύκλιο. Όπως όμως τονίστηκε ανωτέρω, εκτός του ότι μια εγκύκλιος δεν παράγει κανόνα δικαίου,

δεν μπορεί σε καμία περίπτωση να δυσχεράνει την θέση των διοικούμενων, ούτε να προσδώσει σε έναν νόμο σκοπό άλλον, απ' αυτόν για τον οποίο θεσπίστηκε και όρια εφαρμογής ξένα προς αυτά που επεδίωκε. Καμία εγκύκλιος δεν μπορεί να επεκτείνει το εύρος εφαρμογής ενός νόμου, ούτε φυσικά να περιορίσει την εφαρμογή του προς μια συγκεκριμένη κατεύθυνση. Η προσθήκη από την ανωτέρω εγκύκλιο στον επίμαχο νόμο της φράσης “χωρίς να ερευνάται το πραγματικό γεγονός της ύπαρξης ή μη αυτών”, σαφώς και εκφεύγει κάθε έννοιας νομιμότητας και πιστής εφαρμογής όλων εκείνων των κανόνων δικαίου και αρχών που θα έπρεπε να διέπουν την δράση της διοίκησης. Ήρθε μάλιστα και η πρόσφατη νομολογία του ανώτατου ακυρωτικού να προσδώσει στην δράση της διοίκησης έναν πρόσθετο ασφαλέστερο κριτήριο επιβολής τελών απ' αυτήν, απέναντι στους διοικούμενους, με την αναζήτηση από μέρους της και μάλιστα δεσμευτικά, της συνδρομής όλων εκείνων των προϋποθέσεων που θα της εξασφάλιζαν τη νόμιμη τελικά επιβολή τελών, όλων εκείνων των λόγων για τους οποίους αδειοδοτήθηκε ένα κατάστημα, αν υφίστανται τελικά και στην πράξη.

Δεδομένου λοιπόν ότι οι αποφάσεις των δικαστηρίων είναι αυτές που τελικά θα προσδώσουν σε έναν νόμο έκταση και πεδίο εφαρμογής κι όχι μια ερμηνευτική εγκύκλιος που σαφώς στην πυραμίδα ιεραρχίας των κανόνων δικαίου υπολείπεται, τονίστηκε πως πρέπει η διοίκηση κατά τα ανωτέρω να εγκαταλείψει την εφαρμοζόμενη από αυτήν πρακτική, να διαπιστώσει εν τοις πράγμασι αν υφίστανται ή όχι πάγκοι και τραπεζοκαθίσματα στην αναφερόμενη επιχείρηση και αναλόγως να προβεί στην επιβολή τελών ή όχι και να μην ερμηνεύει έναν νόμο κατά το δοκούν και μάλιστα προσδίδοντάς του έκταση και προϋποθέσεις εφαρμογής που δεν τίθενται απ' αυτόν. Ενδεχόμενες επεκτάσεις και αναλογικές εφαρμογές νόμων γίνονται μόνο προς όφελος των διοικουμένων και ποτέ εις βάρος τους. Εν προκειμένω η προσθήκη “χωρίς να ερευνάται το πραγματικό γεγονός της ύπαρξης ή μη αυτών” σαφώς και κατέστησε την θέση των διοικουμένων δυσμενέστερη και μάλιστα κατ' επιταγή μιας εγκυκλίου κι όχι του νόμου αυτού καθ' αυτού, αφού

μια απλή αυτοψία της υπηρεσίας και μάλιστα εναρμονιζόμενη προς την νομολογία που το επιβάλλει πια, θα έλυνε κάθε προβληματισμό και θα οδηγούσε σε επιβολή τελών (ανάλογα και όπου επιβάλλονταν) κατά τρόπο σύννομο και νομικά αλλά και πραγματικά, αφήνοντας φυσικά εκτός μιας ανάλογης υποχρέωσης, την αναφερόμενη εν προκειμένω επιχείρηση για όλους τους ανωτέρω λόγους.

Διεύθυνση Δόμησης (2)

1) Η καταγγέλουσα πλευρά με την καταγγελία-αναφορά της ισχυρίστηκε ότι, σε τριώροφο συγκρότημα επί της οδού, στη Δράμα όπου και βρίσκεται η οικία της, έτεροι συγκάτοικοι του αυτού συγκροτήματος, προέβησαν σε εργασίες στο κοινόχρηστο δώμα της ανωτέρω οικοδομής, προβαίνοντας όχι μόνο στην κατασκευή απλής κεραμοσκεπής, αλλά και σε επιπλέον υπερύψωση συνολικά αυτής, δημιουργώντας ουσιαστικά μια αυθαίρετη κατασκευή, έναν επιπλέον χώρο, εκμεταλλευόμενο πλήρως από αυτούς, ενώ παράλληλα τοποθέτησαν και λεβητοστάσιο στον ίδιο χώρο (καυστήρα, δεξαμενή καυσίμου), επιβαρύνοντας υπέρ το δέον και τον φέροντα οργανισμό αλλά και την στατικότητα της συγκεκριμένης οικοδομής, χωρίς φυσικά να παραβλέπονται και τα ζητήματα ασφάλειας που δημιουργούνται. Ο χώρος αυτός δε, έχει αποκλειστεί πλήρως από τους εν λόγω “καταληψίες” με αποτέλεσμα να καθίσταται αδύνατη η πρόσβαση εκεί, όλων εν γένει των συγκυρίων του παραπάνω συγκροτήματος.

Στην παρούσα διαμεσολάβηση έγινε μια πρώτη προσέγγιση στον τρόπο λειτουργίας-χρήσης των κοινόχρηστων και κοινόκτητων μερών μιας οικοδομής. Συγκεκριμένα τονίστηκε πως το **κλιμακοστάσιο** που οδηγεί στο δώμα, είναι κατ αρχήν κοινόχρηστο. Όταν ένα κλιμακοστάσιο μετατρέπεται σε εσωτερική κλίμακα του διαμερίσματος του τελευταίου ορόφου τότε παύει αυτό να είναι κοινόχρηστο. Αν ένα κλιμακοστάσιο καταλήγει σε δώμα βάσει της οικοδομικής άδειας κανείς ιδιοκτήτης δεν μπορεί να έχει την αποκλειστική

χρήση του, έστω κι αν έχει κατοχυρωθεί συμβολαιογραφικά κάτι τέτοιο. Απαραίτητο στοιχείο της οικοδομικής άδειας είναι η πρόσβαση στο δώμα και γενικά σε όλα τα κοινόκτητα και κοινόχρηστα μέρη έστω κι αν το κλιμακοστάσιο δε φτάνει στο δώμα. Το δώμα είναι πάντα κοινόχρηστο. Αν στο δώμα υπάρχουν ατομικές εγκαταστάσεις (ηλιακός θερμ, κεραία, καμινάδα κτλ) η πρόσβαση σε όλους είναι απαραίτητη. Δεν πρέπει να παραβλέπεται και το ζήτημα διαφυγής σε περιπτώσεις κινδύνου (φωτιάς, πλημμυρών, σεισμού) που πρέπει να εξασφαλίζεται απρόσκοπτα για όλους. Η συμβολαιογραφική πράξη σύστασης οριζοντίου και καθέτου οροφокτησίας πρέπει να αναφέρει το καθεστώς που διέπει όλα τα κοινόχρηστα μέρη, η δε χρήση τους μπορεί υπό προϋποθέσεις να ανήκει σε κάποιον ή κάποιους από τους συνιδιοκτήτες. Οι χρήσεις των κοινόκτητων μερών πρέπει να καθορίζονται με βάση το κοινό συμφέρον, να είναι συγκεκριμένες και να εξυπηρετούν τους πάντες. Αν στην συστατική δικαιοπραξία της οροφокτησίας ή στον κανονισμό δεν προβλέπεται η χρήση των κοινοχρήστων μερών, ισχύουν οι διατάξεις 1002, 1117 ΑΚ και ο ν 3741/29. Μπορεί με την συστατική της οροφокτησίας πράξη να ορίζεται ότι η αποκλειστική χρήση ενός κοινόχρηστου πράγματος ανήκει σε ορισμένο συνιδιοκτήτη. Επίσης διευκρινίστηκε πως τα **λεβητοστάσια** τοποθετούνται στο υπόγειο των κτιρίων και η θέση τους εξαρτάται από την θέση της καπνοδόχου, τις δυνατότητες ανανέωσης του αέρα και της δυνατότητας κατάλληλης και οικονομικής διάταξης των σωληνώσεων διανομής – επιστροφής του ζεστού νερού στους θερμαινόμενους χώρους. Σε ειδικές περιπτώσεις, το λεβητοστάσιο μπορεί να τοποθετηθεί στη στέγη ή στο δώμα. Η τοποθέτηση δεξαμενής πετρελαίου όμως στο δώμα, απαγορεύεται ρητά. Το μέγεθος του λεβητοστασίου, πρέπει να είναι τέτοιο ώστε να είναι δυνατή η εύκολη συντήρηση και επισκευή των διαφόρων στοιχείων της εγκατάστασης. Ο χώρος του λεβητοστασίου, θα πρέπει πάντοτε να αποτελεί ανεξάρτητο πυροδιαμέρισμα σε σχέση με το υπόλοιπο κτίριο. Προς τούτο, οι τοίχοι, τα υποστυλώματα, οι δοκοί, το πάτωμα και η οροφή του λεβητοστασίου, πρέπει να κατασκευάζονται από άκαυστα υλικά. Οι πόρτες του λεβητοστασίου, θα

πρέπει να είναι πυράντοχες και να ανοίγουν προς την διεύθυνση εξόδου με μπάρα πανικού. Οι πόρτες επίσης θα πρέπει να κλείνουν αυτόματα με ειδικό μηχανισμό. Πρέπει να κατασκευάζονται από υλικά που δρουν ανασταλτικά σε περίπτωση πυρκαγιάς. Επιβάλλεται επίσης να κλείνουν με κλειδί, το οποίο θα βρίσκεται σε ειδικό κουτί, έξω από τον χώρο του λεβητοστασίου. Πρέπει να προβλέπεται, ο επαρκής φωτισμός του λεβητοστασίου με ηλεκτρικούς λαμπτήρες, ρευματοδότες για τα εργαλεία καθαρισμού και επισκευών καθώς και ρευματοδότες χαμηλής τάσης για την σύνδεση με φορητούς λαμπτήρες.

Από τα ερωτήματα του ΣΤΔΕ προς την αρμόδια διεύθυνση δόμησης, αλλά και την ΠΥ Δράμας προέκυψαν τα εξής (τοποθετήθηκαν δηλ αυτές ως ακολούθως): ΔΔ : Σύμφωνα με τα σχέδια της επίμαχης οικοδομής το κλιμακοστάσιο δεν οδηγεί ούτε στο δώμα αυτής, ούτε ξεκινάει από το υπόγειο, μετά όμως από καταγγελία της αναφερόμενης διαπιστώθηκε ότι όντως το κλιμακοστάσιο ξεκινάει από το υπόγειο και καταλήγει στο δώμα της οικοδομής, πάντως εξυπηρετεί μόνο τους ιδιοκτήτες του διαμερίσματος του β ορόφου αφού δεν αποτελεί κεντρική είσοδο του συγκροτήματος, διαπιστώθηκε η αλλαγή μορφής της στέγης με προσθήκη τοίχου ενώ συντάχθηκε και η αντίστοιχη έκθεση αυτοψίας αυθαιρέτου που προέβλεψε και τα ανάλογα πρόστιμα, διαπιστώθηκαν επίσης επιπλέον πολεοδομικές παραβάσεις, υποβλήθηκαν αιτήσεις νομιμοποίησης αυθαίρετων κατασκευών, ενώ η σχετική ένσταση της αναφερόμενης κατά της έκθεσης αυτοψίας της υπηρεσίας μας διαβιβάστηκε στο αρμόδιο όργανο ελέγχου (ΣΥ.ΠΟ.Θ.Α.)

Επίσης με το με αρ πρωτ./2015 έγγραφό της η Πυροσβεστική Υπηρεσία Δράμας, επεσήμανε πως τις προϋποθέσεις εγκατάστασης και νομιμότητας ενός λεβητοστασίου τις ερευνά η Διεύθυνση Δόμησης του ΔΔ, ενώ ο ρόλος της υπηρεσίας σε περίπτωση καταγγελίας περιορίζεται σε συστάσεις και σε ενημέρωση του αρμόδιου ελεγκτικού οργάνου. Όλα τα παραπάνω βέβαια σε συνδυασμό και με τα εξής δεδομένα: την άδεια του επίμαχου ακινήτου, το με αρ/1997 συμβόλαιο συστάσεως οριζοντίου και καθέτου οροφокτησίας και διανομής της συμβ/φου Δράμας Χ. Πετρίδου που

αφορά το συγκεκριμένο συγκρότημα, την από-1-2008 αγωγή της αναφερόμενης που στράφηκε κατά των ιδιοκτητών του διαμερίσματος του β ορόφου ΧΚ και ΔΜ, και ζήτησε να αναγνωριστούν συγκύριοι άπαντες, όλου του κλιμακοστασίου αλλά και της ταράτσας, χώρους που ιδιοχρησιμοποιούν οι εκεί εναγόμενοι, αφήνοντας διαρκώς προσπελάσιμη την πρόσβαση στους παραπάνω χώρους, την από ...-9-2009 τεχνική έκθεση του πολ. μηχ., την με αρ/2008 απόφασης του Μονομελούς Πρωτοδικείου Δράμας (ειδικής διαδικασίας) και την με αρ/2010 απόφαση του Τριμελούς Εφετείου Θράκης, το με αρ/2001 συμβ. πώλησης διαμερίσματος της συμβ. Δράμας Μ. Κετσετζή, την μηνυτήρια αναφορά της καταγγέλουσας κατά συγκεκριμένης συμβ/φου Δράμας περί απόκρυψης από μέρους της τμήματος των συνοδευτικών της επίμαχης αδείας εγγράφων, αλλά και πλήθος άλλων ενεργειών και εγγράφων, δημιούργησαν εύλογες απορίες και παρατηρήσεις όπως: 1) Για αποκλειστική χρήση κλιμακοστασίου θα μπορούσαμε να μιλάμε μόνο αν αυτό δεν κατέληγε στο δώμα, στην ταράτσα ή στην κεραμοσκεπή τέλος πάντων και δεν ξεκινούσε και από το υπόγειο, γιατί όντως ουσιαστικά θα εξυπηρετούσε μόνο τους ιδιοκτήτες μιας συγκεκριμένης ιδιοκτησίας, αφού δεν αποτελεί και την κεντρική είσοδο του συγκροτήματος. Εφόσον όμως το συγκεκριμένο κλιμακοστάσιο καταλήγει σε κοινόχρηστο μέρος (ταράτσα, δώμα, κεραμοσκεπή όπως και να χαρακτηριστεί αυτό), άρα αναπόφευκτα αποτελεί και αντικείμενο αναγκαστικής συγκυριότητας λόγω του κοινόχρηστου χαρακτήρα που προσλαμβάνει και αυτό. Αλλιώς θα αντιμετώπιζονταν η κατάσταση αν δεν υπήρχε δώμα-ταράτσα, αλλά μόνο κεραμοσκεπή. Στην κεραμοσκεπή υπάρχει πρόσβαση ή εξωτερικά με κλίμακα ή εσωτερικά με καταπακτή στο διαμέρισμα του τελευταίου ορόφου. Εν προκειμένω έχουμε ένα κλιμακοστάσιο που εμφανίζεται στα σχέδια να μην καταλήγει στην ταράτσα, στην πραγματικότητα να υφίσταται όμως κατασκευαστικά εξ αρχής, παρά την περί αντιθέτου δήλωση του εργολάβου μηχανικού και να καταλήγει φυσικά όχι σε μια απλή κεραμοσκεπή, αλλά σε έναν χώρο πλήρως αναμορφωμένο κάτωθεν αυτής, αφού η τελευταία υπερυψώθηκε πλήρως και

συνολικά, προκειμένου προφανώς, είτε να γίνει δεκτική άνετης τοποθέτησης εγκατάστασης λεβητοστασίου (το οποίο και εγκαταστάθηκε ήδη), είτε να χρησιμοποιηθεί ως κύριος χώρος από τους “αποκλειστικούς χρήστες” αυτής, είτε και για τους δυο ανωτέρω λόγους. 2) Υπάρχει ένα παράθυρο στην αυθαίρετη κατασκευή υπερύψωσης της κεραμοσκεπής το οποίο για την ώρα είναι επιμελώς επικαλυμμένο, για το οποίο δεν κάνει λόγο κανείς (ούτε η τεχνική έκθεση που έγινε με εντολή των ιδιοκτητών του διαμερίσματος του β ορόφου, αλλά ούτε και η έκθεση αυτοψίας της αρμόδιας διεύθυνσης δόμησης). Αν δεν πρόκειται για χώρο κύριας χρήσης τότε τι εξυπηρετεί η παρουσία του; 3) Έχουμε δυο τεχνικές εκθέσεις, μία που έγινε με εντολή της αναφερόμενης και μια που έγινε με εντολή των ιδιοκτητών του οροφδιαμερίσματος του β ορόφου, οι οποίες και παρουσιάζουν αρκετές διαφορές μεταξύ τους, αλληλοσυγκρούονται, ερμηνεύοντας και αξιολογώντας διαφορετικά τα δεδομένα της συγκεκριμένης περίπτωσης. 4) Σε καμία από τις δυο δικαστικές αποφάσεις (πρώτου και δεύτερου βαθμού) αλλά ούτε και στα συμβόλαια, είτε της σύστασης και διανομής, είτε σ αυτά της αγοραπωλησίας των οριζοντίων ιδιοκτησιών, δεν γίνεται λόγος για αποκλειστική κυριότητα ή συγκυριότητα, αλλά για αποκλειστική χρήση. Άρα μιλάμε για αναγκαστική συγκυριότητα μεν στα κοινόχρηστα και κοινόκτητα μέρη της οικοδομής, επί των οποίων δε, προβλέθηκαν μόνο κάποιοι περιορισμοί χρήσεων από τα επιμέρους συμβόλαια μεταβίβασης. 5) Καμιά από τις εμπλεκόμενες υπηρεσίες δεν πήρε σαφή θέση σε σχέση με το λεβητοστάσιο που εγκαταστάθηκε όχι απλά στο δώμα οικοδομής αλλά εντός κεραμοσκεπής (ούτε δηλ η πυροσβεστική υπηρεσία, αλλά ούτε και η πολεοδομία), η οποία μάλιστα αντιμετώπισε το θέμα σαν μια απλή πολεοδομική παράβαση, περισσότερο όμως ως δημιουργηθέντος χώρου ικανού να υποδεχτεί το εν λόγω σύστημα, κι όχι ως προς το αν επιτρέπεται να βρίσκεται εκεί η συγκεκριμένη εγκατάσταση (εντός κεραμοσκεπής που υπερυψώθηκε για να φιλοξενήσει μεταξύ προφανώς άλλων και μια τέτοια εγκατάσταση). 6) Καμιά απο τις δυο ανωτέρω υπηρεσίες δεν απάντησε σαφώς και ευθέως στο

σύνολο των ερωτημάτων που απηύθυνε προς αυτές ο ΣΤΔΕ. Η Διεύθυνση Δόμησης κατέγραψε απλά ό,τι έγινε μέχρι σήμερα (δηλ ενέργειες ήδη γνωστές και στον ΣΤΔΕ αλλά και στην αναφερόμενη), η δε Πυροσβεστική Υπηρεσία δήλωσε αναρμόδια. 7) Όλοι κάνουν λόγο για αλλαγή στην μορφή μέρους της κεραμοσκεπής, από μια απλή ματιά όμως στις φωτογραφίες πριν και μετά τις επεμβάσεις στην επίμαχη σκεπή, προκύπτει σαφώς μια εκ βάθρων ανασύσταση αυτής κάτωθεν της οποίας δημιουργήθηκε επιπλέον χώρος εκμετάλλευσης από τους “έχοντες την αποκλειστική χρήση του δώματος” και προφανώς ενός χώρου ικανού να φιλοξενήσει συν τοις άλλοις και μια εγκατάσταση λεβητοστασίου που θα εξυπηρετεί τις ανάγκες θέρμανσης του διαμερίσματος του β ορόφου.

Ενόψει των ανωτέρω συστήθηκε: Α) Και να επιληφθεί εκ νέου το αρμόδιο τμήμα ελέγχου κατασκευών της Διεύθυνσης Δόμησης Δράμας, κατόπιν νέου αιτήματος εκ μέρους της αναφερόμενης, προκειμένου να επαναπροσδιοριστεί η υφιστάμενη κατάσταση, και να επιβληθούν ενδεχομένως νέα πρόστιμα, αφού υπάρχουν επιφυλάξεις ως προς την ακρίβεια της αρχικής αυτοψίας και των αποτελεσμάτων-συμπερασμάτων που αυτή κατέληξε, Β) Και να απευθυνθεί στην αρμόδια εισαγγελική αρχή η αναφερόμενη αλλά και να κατατεθεί σ αυτήν το σύνολο του αποδεικτικού υλικού που αποτέλεσε τη βάση για την σύνταξη της οικίας διαμεσολάβησης, προκειμένου να αναζητηθούν και να αποδοθούν ποινικές ευθύνες αν υπάρχουν προς πάσα κατεύθυνση (αυθαιρετούντες, μηχανικούς, εργολάβο, υπηρεσία, συμβολαιογράφους), Γ) Και να διενεργηθεί πραγματογνωμοσύνη σύμφωνα με το αρ 2 του ΠΔ 10/16-1-1935 “περί καθορισμού των επί των διαιτησιών και πραγματογνωμοσυνών δικαιωμάτων του ΤΕΕ και των παρ αυτού διοριζομένων διαιτητών και πραγματογνωμόνων” από το Τεχνικό Επιμελητήριο Ελλάδας, Τμήμα Ανατολικής Μακεδονίας, κατόπιν αιτήσεως της αναφερομένης και διορισμού πραγματογνώμονα - μέλους του ΤΕΕ, προκειμένου να διακριβωθεί αν και ποια από τις παραπάνω τεχνικές εκθέσεις είναι βάσιμη και ποια όχι, αλλά και με βάση αυτήν να αναζητηθούν

ικανοποιητικότερα οι όποιες ευθύνες προς κάθε κατεύθυνση, αν αυτές υπάρχουν.

2) Η καταγγέλλουσα πλευρά με την καταγγελία-αναφορά της ισχυρίζεται ότι την-2-2015 υπέβαλε αίτηση στην Διεύθυνση Δόμησης Δράμας με την οποία και αιτούνταν την σύνταξη πράξης προσκύρωσης, τακτοποίησης και αναλογισμού αποζημίωσης, για συγκεκριμένο Ο.Τ. της πόλεως της Δράμας, του εγκεκριμένου ρυμοτομικού σχεδίου αυτής, προφανώς λόγω της ύπαρξης ακινήτου της εκεί, που λόγω των σχετικών παρεμβάσεων στην περιοχή επηρεάστηκε, αίτηση η οποία μέχρι σήμερα παρέμεινε «ανενεργή» τουλάχιστον κατά τα φαινόμενα, δίχως καν η αναφερόμενη να ενημερωθεί για τις όποιες κινήσεις της αρμόδιας υπηρεσίας ή τους λόγους της υπέρμετρης καθυστέρησης στην εκπόνηση της σχετικής πράξης, πάντα κατά τα καταγγελλόμενα.

Στα ερωτήματα του ΣτΔΕ, με το με αρ πρωτ./2016 έγγραφό της η Διεύθυνση Δόμησης, επεσήμανε πως: Στις-2-2015 κατατέθηκε αρχικά η αίτηση της καταγγέλλουσας στην υπηρεσία προκειμένου να συνταχθεί η επίμαχη πράξη προσκύρωσης που αφορούσε συγκεκριμένο ΟΤ εντός του ρυμοτομικού σχεδίου της πόλης της Δράμας, λόγω επηρεαζόμενου ακινήτου της εντός αυτού, από συγκεκριμένες παρεμβάσεις. Πλήν όμως διαπιστώθηκαν πολλές ελλείψεις στον οικείο φάκελο της καταγγέλλουσας και ειδικότερα ως προς τα στοιχεία των ιδιοκτητών των όμορων της δικής της ιδιοκτησίας, ακινήτων. Με το από-7-15 έγγραφό της (πέντε μήνες αργότερα) η αναφερόμενη προσκόμισε συμπληρωματικά στοιχεία που της υποδείχθηκαν, ενώ η υπηρεσία προέβη αυθημερόν όπως αποδεικνύεται, στην πρόσκληση υπόδειξης ορίων των οικοπέδων προς όλους τους εμπλεκόμενους. Στη συνέχεια η υπηρεσία προχωρώντας στο περαιτέρω στάδιο σύνταξης της οικείας πράξης, διαπίστωσε ασυμφωνία ως προς τα κοινά όρια της ιδιοκτησίας της αναφερόμενης, με τα ακίνητα των όμορων ιδιοκτησιών, και με το από-11-2015 έγγραφό της προς την μηχανικό της καταγγέλλουσας, ζητήθηκαν νέα στοιχεία προκειμένου να προχωρήσει η

σύνταξη της πράξης. Από τα στοιχεία που προσκόμισε η μηχανικός της τότε αιτούσας περί τα τέλη του 2015 διαπιστώθηκαν εκ νέου ελλείψεις σε σχέση αυτή τη φορά με την ταυτότητα ενός ακινήτου που εμφανίζονταν ως “αγνώστου” ιδιοκτήτη κατά το προσκομισθέν κτηματολογικό διάγραμμα. Το γεγονός αυτό ανέστηλε πλήρως τις εργασίες της υπηρεσίας καθώς η ταυτότητα του ιδιοκτήτη του συγκεκριμένου ακινήτου ήταν απαραίτητο να είναι γνωστή, αφού απαιτούνταν η συναίνεσή του προκειμένου από την ιδιοκτησία του να προσκυρωθούν περί τα 60 τμ στην ιδιοκτησία της αιτούσας για να καταστεί αυτή άρτια και οικοδομήσιμη. Αλλιώς ολόκληρη η ιδιοκτησία της θα προσκυρωνόταν αναγκαστικά σε όμορή της, κατά την κείμενη νομοθεσία. Επίσης η υπηρεσία τόνισε πως κατά την κείμενη νομοθεσία, **αν και η εξακρίβωση των ορίων των όμορων ιδιοκτησιών γίνεται με την φροντίδα των ενδιαφερομένων**, εν τούτοις αυτή με δική της πρωτοβουλία και προκειμένου να ολοκληρωθεί όσο το δυνατόν γρηγορότερα η πράξη, από τις αρχές του 2016 προέβη σε έρευνα του ιδιοκτησιακού καθεστώτος σε σχέση με το προαναφερόμενο ακίνητο “αγνώστου” ιδιοκτήτη. Από την έρευνα λοιπόν που διεξήγαγε στο κτηματολογικό γραφείο Δράμας, διαπίστωσε πως το εν λόγω ακίνητο ανήκε στο Ελληνικό Δημόσιο και συγκεκριμένα στην Περιφερειακή Διεύθυνση Δημόσιας Περιουσίας Μακεδονίας Θράκης. Ύστερα από αλληπάλληλες επαφές με τις υπηρεσίες και τα προβλήματα που εκ νέου προέκυψαν αφού διαπιστώθηκε πως το εμβαδόν του εν λόγω ακινήτου στη βάση δεδομένων του κτηματολογικού γραφείου Δράμας ήταν πολύ μικρότερο από αυτό που πραγματικά τους ανήκε, αναγκάστηκε η υπηρεσία, και αφού πέρασαν οι πρώτοι μήνες του 2016 όπου και διαπιστώθηκαν τα ανωτέρω, το καλοκαίρι του 2016 και συγκεκριμένα στις-8-2016, να απευθυνθεί γραπτώς προς κάθε εμπλεκόμενη υπηρεσία (Αυτοτελές γραφείο δημόσιας περιουσίας Δράμας, Διεύθυνση Τοπογραφίας Επικοινωνίας και Αναδασμού Δράμας) προκειμένου να ξεκαθαριστεί πλήρως το ιδιοκτησιακό καθεστώς επί του επίμαχου ακινήτου, αλλά και να διευκρινιστούν οι προθέσεις του όποιου ιδιοκτήτη, προκειμένου να δηλωθεί η συναίνεσή του ή όχι, στην ανωτέρω

περιγραφόμενη (αναγκαία) προσκύρωση, ούτως ώστε αντίστοιχα να προχωρήσει και να ολοκληρωθεί η σύνταξη της αιτούμενης πράξης προσκύρωσης- τακτοποίησης, από την αναφερόμενη. Οι απαντήσεις των εμπλεκόμενων υπηρεσιών που ήρθαν στα χέρια της υπηρεσίας μόλις τον 9-2016, δυστυχώς δεν ξεκαθάρισαν ούτε το ιδιοκτησιακό καθεστώς του επίμαχου ακινήτου, ούτε το θέμα της προσκύρωσης ή μη τμήματος από το εν λόγω ακίνητο, σ αυτό της αιτούσας “ως άγνωστο σ αυτούς θέμα που έπρεπε να συζητηθεί με κεντρικές υπηρεσίες Υπουργείων”. Η υπηρεσία τέλος επιφυλάχθηκε για την περαιτέρω πρόοδο στην σύνταξη της οικείας πράξης, αναζητώντας κάθε πρόσφορο μέσο είτε από τις υπηρεσίες, είτε από την αναφερόμενη και τη μηχανικό της, άσχετα αν πρόκειται για μια αποκλειστικά αρμοδιότητα της τελευταίας. Επίσης χρονικά τοποθέτησε την εκπόνηση μιας ανάλογης πράξης προσκύρωσης και τακτοποίησης περίπου στους 12 μήνες, ενώ για την συγκεκριμένη περίπτωση λόγω των συνεχόμενων ανακυπτόντων δυσκολιών, αδυνατεί να την προσδιορίσει έστω και κατά προσέγγιση. Επ ευκαιρία της συγκεκριμένης διαμεσολάβησης έγινε μια αναφορά στον τρόπο δράσης της διοίκησης σε σχέση με τα υποβαλλόμενα σ αυτήν αιτήματα εκ μέρους των πολιτών και τα χρονικά διαστήματα που προβλέπονται για την τοποθέτηση-απάντηση των υπηρεσιών. Συγκεκριμένα τονίστηκε πως με τις διατάξεις της παρ. 1 του άρθρου 5 του ν.1943/1991, ορίζεται ότι πληροφορίες, πιστοποιητικά και βεβαιώσεις δίδονται αμέσως και πάντως σε χρονικό διάστημα που δεν υπερβαίνει τις δέκα (10) ημέρες. Η προθεσμία αρχίζει από την υποβολή του αιτήματος στην αρμόδια υπηρεσία. Με τις διατάξεις της παρ. 4 του άρθρου 4 του ν.2690/1999, ορίζεται ρητά ότι «οι διοικητικές αρχές οφείλουν, ύστερα από αίτηση του ενδιαφερόμενου, να χορηγούν αμέσως πιστοποιητικά και βεβαιώσεις. Αν η χορήγηση τούτων δεν είναι δυνατή, αυτά αποστέλλονται ταχυδρομικώς, μέσα σε προθεσμία δέκα (10) ημερών, στη διεύθυνση που έχει δηλωθεί». Με τις διατάξεις της παρ. 1 του άρθρου 6 του ν. 3242/2004, για τη διεκπεραίωση υποθέσεων των πολιτών από τις δημόσιες υπηρεσίες, τους οργανισμούς τοπικής αυτοδιοίκησης και τα νομικά πρόσωπα

δημοσίου δικαίου τίθεται ο γενικός κανόνας, ότι όλες οι ως άνω υπηρεσίες πρέπει να απαντούν σε αιτήματα πολιτών και να διεκπεραιώνουν τις σχετικές υποθέσεις μέσα στην προθεσμία των πενήντα (50) ημερών, κατ' ανώτατο όριο, εφόσον από ειδικές διατάξεις δεν προβλέπονται διαφορετικές προθεσμίες. Επομένως, από το συνδυασμό των ανωτέρω διατάξεων προκύπτει ότι η προθεσμία των δέκα (10) ημερών αφορά πλέον μόνο στη χορήγηση πιστοποιητικών και βεβαιώσεων. Επισημαίνεται, όμως, ότι για διεκπεραίωση αιτημάτων που αφορούν στην απλή παροχή πληροφοριών, για τις οποίες δεν απαιτείται η διενέργεια έρευνας, συλλογή στοιχείων ή εξέταση αυτών κ.λ.π., είναι προφανές ότι οι Υπηρεσίες πρέπει να καταβάλλουν κάθε προσπάθεια ώστε αυτά να διεκπεραιώνονται άμεσα και σε καμία περίπτωση να μην εξαντλούνται οι οριζόμενες από το νόμο προθεσμίες. Συμπερασματικά λοιπόν σύμφωνα με τις διατάξεις της παρ. 1 του άρθρου 4 του ν. 2690/1999 (όπως αντικαταστάθηκαν με τις διατάξεις της παρ. 1 του άρθρου 6 του Ν. 3242/2004-ΦΕΚ 102/Α'), οι δημόσιες υπηρεσίες, οι Ο.Τ.Α και τα Ν.Π.Δ.Δ., όταν υποβάλλονται αιτήσεις, οφείλουν να διεκπεραιώνουν τις υποθέσεις των ενδιαφερομένων και να αποφαινούνται για τα αιτήματά τους, μέσα σε προθεσμία πενήντα (50) ημερών, εφόσον από ειδικές διατάξεις δεν προβλέπονται μικρότερες προθεσμίες. Η προθεσμία αρχίζει από την κατάθεση της αίτησης στην αρμόδια υπηρεσία και την υποβολή ή συγκέντρωση των απαιτούμενων δικαιολογητικών, πιστοποιητικών ή στοιχείων. Αν η αίτηση υποβληθεί σε αναρμόδια υπηρεσία, η υπηρεσία αυτή οφείλει, μέσα σε τρεις (3) ημέρες, να τη διαβιβάσει στην αρμόδια και να γνωστοποιήσει τούτο στον ενδιαφερόμενο. Όταν πρόκειται για υποθέσεις αρμοδιότητας περισσότερων υπηρεσιών, η προθεσμία των 50 ημερών παρατείνεται για 10, ακόμη, ημέρες (ήτοι, 60 ημέρες).

Επίσης διευκρινίστηκε πως σύμφωνα με τις διατάξεις της παρ. 2 του άρθρου 4 του ν. 2690/1999 (όπως αντικαταστάθηκαν με τις διατάξεις της παρ. 1 του άρθρου 11 του ν. 3230/2004 και στη συνέχεια με τις διατάξεις της παρ. 1 του άρθρου 6 του Ν. 3242/2004), **εάν κάποια υπόθεση δεν μπορεί να**

διεκπεραιωθεί στην κατά περίπτωση προβλεπόμενη προθεσμία, λόγω αντικειμενικής και ειδικά αιτιολογημένης αδυναμίας, η υπηρεσία, οφείλει, μέσα σε πέντε (5) τουλάχιστον ημέρες πριν από την εκπνοή της προθεσμίας αυτής, να γνωστοποιήσει εγγράφως στον αιτούντα, τους λόγους της καθυστέρησης, τον υπάλληλο που έχει αναλάβει την υπόθεση, τον αριθμό τηλεφώνου του για την παροχή πληροφοριών και κάθε άλλη χρήσιμη πληροφορία. Ακόμα τονίστηκε πως σύμφωνα με τις διατάξεις της παρ. 6 του άρθρου 10 του ν.2690/99 (όπως αντικαταστάθηκαν με τις διατάξεις της παρ. 3 του άρθρου 6 του ν.3242/2004), **υπέρβαση των προθεσμιών για τη διεκπεραίωση υποθέσεων των πολιτών**, όπως αυτές αναφέρονται ανωτέρω, **συγχωρείται** σε περίπτωση ανώτερης βίας (π.χ. σε περίπτωση παγετού, κωλύματος συγκοινωνιών λόγω απεργίας, διαδήλωσης κ.λπ.), καθώς και όταν ο ενδιαφερόμενος επικαλείται τη συνδρομή γεγονότων γνωστών στην υπηρεσία.

Επίσης από την έρευνα που διεξήχθη εκ μέρους του ΣτΔΕ, προέκυψε ότι ούτε η συνδρομή της καταγγέλουσας στην έκδοση της πράξης ήταν η ενδεδειγμένη και η προσήκουσα σε χρόνο και περιεχόμενο, γεγονός που αναπόφευκτα της καταλογίζει και μερίδιο στην ευθύνη καθυστέρησης της υπηρεσίας στην έκδοση της πράξης, ούτε βέβαια και η δράση της διοίκησης φαίνεται να ήταν η προβλεπόμενη, σε επίπεδο χρονικών ορίων, αφού δεν τηρήθηκαν όχι μόνο τα ασφυκτικά κατά τ άλλα από το νόμο χρονικά όρια, που στην υπό κρίση περίπτωση δεν διευκρινίζεται πως και γιατί μπορούν να φτάνουν μέχρι και το έτος, αλλά ούτε και προέκυψε και η επιβαλλόμενη κατά τα άλλα από το νόμο, αगाστή συνεργασία μεταξύ όλων των εμπλεκόμενων υπηρεσιών. Το γεγονός του μη χειρισμού παρόμοιας περίπτωσης στο παρελθόν δεν απαλλάσσει ούτε δικαιολογεί την διοίκηση στην υπέρμετρη καθυστέρηση και στην μη κατάληξη συμπερασμάτων και αποφάσεων. Επίσης το γεγονός της κατάργησης των όποιων αποζημιώσεων εκ μέρους της διοίκησης σε περίπτωση πλημμελούς εκτέλεσης των καθηκόντων των οργάνων της, δεν πρέπει να εφησυχάζει κανέναν γιατί οι πειθαρχικές ευθύνες

όλων των λειτουργιών του δημοσίου υφίστανται στο ακέραιο και μπορούν να ενεργοποιηθούν ανά πάσα στιγμή. Αλλωστε δεν προέκυψε από πουθενά και η ενδεδειγμένη κατά το νόμο υποχρέωση ενημέρωσης προς την αναφερόμενη για τους λεπτομερείς λόγους της καθυστέρησης στην σύνταξη της πράξης προσκύρωσης από την οικεία υπηρεσία, η δε πλήρης καταγραφή των ενεργειών της διοίκησης προς τον ΣΔΕ, εκτιμάται ότι έπρεπε να συντελεστεί πολύ νωρίτερα και μάλιστα προς την τότε αιτούσα και σήμερα αναφερόμενη. Εν κατακλείδι τονίστηκε πως καταρχήν απαιτείται οι ειδικοί συνεργάτες και τεχνικοί σύμβουλοι της αιτούσας (αναφερόμενης) να συνδράμουν αποτελεσματικότερα στο έργο της υπηρεσίας, γεγονός άλλωστε που προκύπτει εκ του νόμου, και να μην αρκούνται στις όποιες ενέργειες θα αναλάβει αυτή με δική της πρωτοβουλία, συντονίζοντας ουσιαστικά αυτή με τις παρεμβάσεις και τα αιτήματά της, όλες τις εμπλεκόμενες υπηρεσίες, καθώς τα χρονικά όρια που θέτει όχι μόνο ο νόμος αλλά και η πρακτική της υπηρεσίας στην διεκπεραίωση παρόμοιων αιτημάτων έχουν προ πολλού υπερκεραστεί, γεγονός που ήδη έχει ενεργοποιήσει πειθαρχικές ευθύνες για τους χειριζόμενους την συγκεκριμένη υπόθεση, ανεξάρτητα από τις όποιες δυσκολίες ανέκυψαν και ανεξάρτητα από την ευθύνη και ποιων, πάντα υπό το πρίσμα του ανωτέρω νομικού πλαισίου όπως αυτό έχει εκτενώς προσδιοριστεί ανωτέρω. Είναι τέτοια η φύση της αίτησης της αιτούσας και ήδη καταγγέλλουσας, που δυστυχώς μόνο με την εκπόνηση της εν λόγω πράξης θα καταφέρει να ικανοποιήσει στο ακέραιο το συνταγματικό δικαίωμα της προστασίας της ιδιοκτησίας της και της όποιας αποζημίωσής της αν αυτή θίγεται καθ' οιονδήποτε τρόπο ή τέλος πάντων να εξακριβωθεί η τύχη της ιδιοκτησίας της. Μερίδιο ευθύνης της παραπάνω δράσης φέρει και η ίδια στο βαθμό και το μέτρο που της αναλογεί, ενώ δεν παραγνωρίζεται και η ευθύνη όλων των εμπλεκόμενων υπηρεσιών των οποίων τα χρονικά περιθώρια δράσης ούτε απεριόριστα είναι, ούτε μπορεί να αποτελεί πανάκεια η μη εμφάνιση-διαχείριση από αυτές, παρόμοιας περίπτωσης στο παρελθόν. Επιβάλλεται συντονισμός ενεργειών πολλών εμπλεκόμενων φορέων και

υπηρεσιών, που εκτιμάται πως μόνο με την ευθύνη της αναφερόμενης και των τεχνικών της συμβούλων θα επιτευχθεί στο μέγιστο βαθμό, στην πρωτοβουλία της οποίας επαφίεται και η ενεργοποίηση επίσης κάθε πειθαρχικού μέτρου κατά παντός εμπλεκόμενου-υπευθύνου, καθώς ήδη έχουν καταλυθεί, τόσο οι περισσότεροι από τους βασικούς κανόνες λειτουργίας και χειρισμού των υποθέσεων που ανατίθενται στους δημοσίου υπαλλήλους, όσο και οι περισσότερες από τις θεμελιωδέστερες αρχές της διοικητικής δράσης.

Διεύθυνση Καθαριότητας και Ανακύκλωσης (1)

Η καταγγέλουσα πλευρά με την καταγγελία-αναφορά της ισχυρίζεται ότι στην οδό και στην διασταύρωσή της με την οδό στην πόλη της Δράμας, οι υπάλληλοι αποκομιδής απορριμμάτων, αφαίρεσαν πλήρως τον πράσινο κάδο οικιακών απορριμμάτων που υπήρχε από συγκεκριμένο και οριοθετημένο σημείο, λόγω διαμαρτυρίας συγκεκριμένου κατοίκου μπροστά στο σπίτι του οποίου βρίσκονταν ο επίμαχος κάδος, γεγονός που είχε σαν αποτέλεσμα να μην εξυπηρετούνται εφεξής περί τις είκοσι οικογένειες (και αναλογικά περί τα εκατό άτομα), και να εναποθέτουν πια όλοι οι παραπάνω όλο το φορτίο απορριμμάτων τους σε κάδο άλλης-παρακείμενης οδού (.....). Το πρόβλημα δε είναι άκρως οξύμενο για την περιοχή απομάκρυνσης του πράσινου κάδου, καθώς αυτός εξυπηρετούσε υπερήλικες αλλά και πολίτες με σωματικές αναπηρίες.

Κατά το με αρ/2016 έγγραφο του ΔΔ και συγκεκριμένα από την Διεύθυνση Καθαριότητας και Ανακύκλωσης, με συνημμένο του το με αρ πρωτ/2016 του ΔΔ επίσης του τμήματος καθαριότητας και ανακύκλωσης, σε συνέχεια του με αρ/2016 του ΔΔ εγγράφου (ΣτΔΕ εξερ/2016), και κατόπιν των ερωτημάτων που τέθηκαν από τον ΣτΔΕ προς την οικία υπηρεσία μεταξύ άλλων, σε σχέση ειδικότερα με τα κριτήρια τοποθέτησης των κάδων στις οδούς αλλά και τις μετακινήσεις-αφαιρέσεις αυτών, η αρμόδια

υπηρεσία τόνισε, πως κριτήριο τοποθέτησης ενός κάδου σε συγκεκριμένο σημείο αποτελεί η καλλύτερη εξυπηρέτηση των δημοτών, με ταυτόχρονο βέβαια αποκλεισμό του ενδεχόμενου να ενοχλείται κάποιος, είτε λόγω θορύβου, είτε λόγω δυσοσμίων, είτε λόγω πρόσκρουσης στους κανόνες κυκλοφορίας όπως αυτοί προσδιορίζονται αναλυτικά στον Κώδικα Οδικής Κυκλοφορίας. Τονίστηκε επίσης ότι οι συνεχώς μεταβαλλόμενες συνθήκες οικοδόμησης και εμπορικής δραστηριότητας, όπως και μια ενδεχόμενη τροποποίηση του ρυμοτομικού σχεδίου της πόλης, είναι δυνατόν να μεταβάλλουν την αρχική θέση ενός κάδου απορριμμάτων. Η υπηρεσία τέλος πρότεινε προς εξυπηρέτηση των κατοίκων, να αποθέτουν τα απορρίμματά τους στον κάδο που βρίσκεται επί της οδούστην διασταύρωση με την οδό (απόσταση περί τα 60μ πιο μακριά σε σχέση με τον αρχικώς απομακρυσμένο κάδο από την διασταύρωση των οδών.....), καθώς όπως επισημαίνει στάθηκε αδύνατη η τοποθέτηση του κάδου σε άλλο σημείο πλησίον της αρχικής του θέσης, λόγω πλήρους διαφωνίας, των θιγομένων κατά τ άλλα, κατοίκων της επίμαχης περιοχής, που προφανώς δεν έδειξαν ίχνη διαλλακτικότητας στις παραιτήσεις και υποδείξεις της υπηρεσίας που συνακόλουθα έπεσαν στο κενό.

Τονίστηκε πως η τοποθέτηση αλλά και η μετακίνηση, πολύ δε περισσότερο μια τυχούσα αφαίρεση των κάδων απορριμμάτων, πρέπει να διέπεται από κανόνες. Συγκεκριμένα πρέπει να είναι έτσι τοποθετημένοι οι κάδοι ώστε: να επιτυγχάνεται η μέγιστη δυνατή οικονομία στην μετακίνηση των οχημάτων αποκομιδής (κλιματικά οφέλη, μείωση εξόδων κλπ), να επιτυγχάνεται η μέγιστη δυνατή ασφάλεια των κατοίκων-δημοτών αλλά και των οχημάτων, να προστατεύονται οι αρχαιολογικές ζώνες, αλλά και οι ζώνες αστικού ενδιαφέροντος, να ενοχλούνται όσον τον δυνατόν λιγότερο οι πολίτες, να χωροθετούνται με βάση την πυκνότητα των κατοίκων, άρα αναλογικά και με βάση την προσδοκώμενη ποσότητα απορριμμάτων ανά περιοχή, ενώ η υπηρεσία πρέπει να προβαίνει σε αλλαγή της θέσης τους λόγω πχ όχλησης των κατοίκων λόγω δυσοσμίας, συγκέντρωσης αδεσπότην, κινδύνου

ασθενειών, με βάση τα είδη των καταστημάτων επί των οδών που μπορεί να μεταβάλλεται η φύση τους, με βάση το μέγεθος των μονοκατοικιών-πολυκατοικιών, αλλά και την αναμενόμενη ύπαρξη συγκεκριμένου όγκου απορριμμάτων κοκ. Στην συγκεκριμένη περίπτωση διατυπώθηκε παράπονο από κάτοικο στην διασταύρωση των οδών και και απομακρύνθηκε-αφαιρέθηκε ο πράσινος κάδος εναπόθεσης οικιακών απορριμμάτων που βρισκόταν έμπροσθεν της οικείας του, λόγω δυσοσμιών (σημειωτέον ότι ο κάδος βρισκόταν έμπροσθεν χώρου που δεν κατοικείται, που δεν χρησιμοποιείται ως κύρια κατοικία- ικανοποίηση δικαιώματος ενός πολίτη). Η απομάκρυνση του συγκεκριμένου κάδου δημιούργησε τα εξής προβλήματα, γιατί όπως τονίστηκε και στα ειδικότερα ερωτήματα που απευθύνθηκαν στην υπηρεσία πρέπει αυτή ικανοποιώντας ένα δικαίωμα ενός πολίτη να φροντίζει να μη θίγει άλλο άλλου πολίτη, πολύ δε περισσότερο άλλα δικαιώματα μεγαλύτερου αριθμού πολιτών (μη ικανοποίηση δικαιωμάτων περισσότερων πολιτών με παράλληλη προσβολή δικαιωμάτων πολιτών μη άμεσα εμπλεκόμενων (αρχή αναλογικότητας, αρχή του κράτους δικαίου). Ειδικότερα : α) Υπόδειξη της υπηρεσίας μετά την απομάκρυνση του επίμαχου κάδου, ήταν να εναποθέτουν οι κάτοικοι της συγκεκριμένης περιοχής τα απορρίμματά τους στον ευρισκόμενο κάδο επί της οδού..... και στην διασταύρωσή της με την οδό Ουσιαστικά δηλ μιλάμε για μια απόσταση για τους κατοίκους, επιπλέον, από αυτήν που εξυπηρετούσε ο κάδος που αφαιρέθηκε, περί τα 60 μ. β) Μια τέτοια όμως επιλογή αφήνει ακάλυπτο ένα μεγάλο μέρος των κατοίκων της οδού και συγκεκριμένα αυτούς μεταξύ της οδού και όπου δεν υπάρχει κανένας κάδος. γ) Συνακόλουθα επειδή όμως αυτή η απόσταση (των 60 μ) για τους κατοίκους που εξυπηρετούσε ο κάδος που απομακρύνθηκε (20-30 οικογένειες) κρίθηκε υπερβολικός-μη βολικός έως και αδύνατος ιδίως για τους υπερίληκτες και ασθενείς εξ αυτών, προτιμήθηκε η λύση από αυτούς, των κάδων που βρίσκονται είτε στην διασταύρωση των οδών μεείτε στους κάδους που βρίσκονται στην διασταύρωση των οδών με, απόσταση που

δεν ξεπερνά και στις δυο περιπτώσεις τα 30 μ. δ) Αυτό με τη σειρά του, αυτή ή επιλογή δηλαδή, δημιούργησε αλυσιδωτό πρόβλημα στους κατοίκους των οδών και, καθώς οι κάδοι που βρίσκονται επί των συγκεκριμένων οδών απορροφούν τον φόρτο απορριμμάτων μεγάλου τμήματος της οδού, με αποτέλεσμα να διαμαρτύρονται έντονα πια και οι συγκεκριμένοι κάτοικοι. ε) Απορίας άξιο παραμένει το γεγονός πως, ενώ υποδείχθηκε από τους κατοίκους της επίμαχης περιοχής, η τοποθέτηση του κάδου στο όριο της κατοικίας του πολίτη που διατύπωσε παράπονα δυσосμιών, με αυτό της κατοικίας της κ Κ Ε η οποία δεν είχε καμία αντίρρηση, τελικά δεν επελέγη ούτε αυτή η λύση (μήπως πάλι λόγω εναντίωσης του πολίτη που αρχικά διαμαρτυρήθηκε;).

Από όλα τα παραπάνω συνήχθη το συμπέρασμα πως:

- Η αρμόδια υπηρεσία πολύ λογικά επέλεξε να υποδείξει άλλον κάδο επί της ίδιας οδού (.....) προκειμένου να εξυπηρετηθούν οι κάτοικοι που “θήχτηκαν” από την συγκεκριμένη απομάκρυνση.
- Δεν έλαβε υπόψιν της όμως πως θα εξυπηρετηθούν οι κάτοικοι της οδού μεταξύ των οδώνκαι όπου δεν υπάρχει κανένας κάδος.
- Η τελική επιλογή των κατοίκων της οδού να εξυπηρετηθούν από τους κάδους των οδώνκαι που σαφώς είναι κοντύτερα σ αυτούς, δημιούργησε πρόβλημα υπερβολικού όγκου απορριμμάτων για τους κατοίκους των συγκεκριμένων οδών, αφού οι κάδοι που υπήρχαν εκεί δεν είναι ικανοί να απορροφήσουν αυτό το επιπλέον φορτίο, αλλά ούτε είναι και διατεθειμένοι (οι κάτοικοι) να δεχτούν επιπλέον κάδους έμπροσθεν των δικών τους οικιών
- Επίσης απορία δημιουργεί και το γεγονός γιατί δεν επελέγη η υποδειχθείσα περίπτωση-λύση από τους κατοίκους της περιοχής, να τοποθετηθεί ο κάδος στο όριο της κατοικίας του πολίτη που αρχικά έθεσε το ζήτημα της απομάκρυνσης του κάδου, με αυτό της κ Κ. Ε., σημείο που σαφώς και δεν δημιουργεί κανένα θέμα, αφού είναι νεκρό επί της ουσίας σημείο, αν υποθέσουμε ότι η αρχική του θέση επηρέαζε δυσμενώς και αμοιγώς χώρο

κύριας κατοικίας.

Συμπερασματικά επισημάνθηκε πως η προσπάθεια της αρμόδιας υπηρεσίας του Δ Δράμας να ικανοποιήσει (και δικαίως στα πλαίσια της αρχής της χρηστής διοίκησης) το δικαίωμα ενός κατοίκου-πολίτη, γιατί ένας διαμαρτυρήθηκε εξ αρχής, έρχεται σε σύγκρουση με τα δικαιώματα, πολύ περισσότερων πολιτών, και όχι μόνο της επίμαχης οδού (.....) αλλά και παρακειμένων οδών (.....), η δυσaráσκεια των οποίων δεν θα αργούσε όπως φαίνεται να φτάσει και αυτή στους αρμόδιους. Σκόπιμο λοιπόν θα ήταν, όπως επισημάνθηκε πράγμα που και τελικά έγινε, είτε να τοποθετηθεί ο κάδος στο όριο του οικοπέδου του πολίτη που διαμαρτυρήθηκε αρχικά, με αυτό του οικοπέδου της κ Κ Ε που δεν έχει καμία αντίρρηση, είτε να επιδιώξει η αρμόδια υπηρεσία έναν νέο κύκλο επαφών προς εξεύρεση μιας πιο ενδεδειγμένης λύσης, καθώς δεν είναι δυνατόν να ικανοποιείται το δικαίωμα ενός πολίτη και να θίγονται τα αντίστοιχα δικαιώματα δεκάδων άλλων. Επίσης τονίστηκε η ανάγκη πως πρέπει να γίνει κατανοητό από όλους τους πολίτες και τους κατοίκους των αστικών περιοχών όπως η δική μας, ότι πρέπει να επιδεικνύουν την απαιτούμενη διαλλακτικότητα και ευκαμψία στις επιλογές και τις ανοχές τους, καθώς δεν γίνεται να ικανοποιούνται πλήρως κάποιοι και κάποιοι άλλοι να βλάπτονται επίσης καθολικά, ιδίως σε δυσανάλογα μεγέθη όπως η υπό κρίση περίπτωση (ικανοποίηση δικαιώματος ενός κατοίκου μιας οδού, με βλάβη δικαιωμάτων άλλων κατοίκων πολλών παρακειμένων οδών)

ΔΕΥΑΔ (1)

Η καταγγέλουσα πλευρά με την καταγγελία-αναφορά της ισχυρίστηκε ότι: Σε ιδιόκτητο ακίνητο το οποίο διατηρούν οι αναφερόμενοι στην πόλη της Δράμας και το οποίο μίσθωσαν σε τρίτο πρόσωπο, αυτό, λόγω αμελούς συμπεριφοράς ως προς τις υποχρεώσεις του και συγκεκριμένα ως προς την δαπάνη ύδρευσης και την ΔΕΥΑΔ ειδικότερα, μετά την αποχώρησή του από το επίμαχο μίσθιο, δεν προέβη σε εξόφληση της οφειλής του απέναντι στην

ανωτέρω αναφερόμενη επιχείρηση, οφειλή την οποία “αναγκαστικά” επωμίστηκαν οι ιδιοκτήτες-εκμισθωτές και σήμερα αναφερόμενοι στον ΣτΔΕ του ΔΔ. Ρωτήθηκε, αν αυτή η πρακτική της συγκεκριμένης επιχείρησης, δηλ να αναζητά τις εκκρεμείς οφειλές ενός ακινήτου από τον κύριο-ιδιοκτήτη αυτού κι όχι πχ από τον νομέα-μισθωτή και πραγματικό ουσιαστικά δημιουργό αυτών, είναι σύνηθες. Επίσης, δεδομένου ότι ήδη η καταγγέλουσα πλευρά προέβη στην καταβολή του μεγαλύτερου μέρους της συγκεκριμένης οφειλής η οποία ανήλθε τελικά σε αρκετές χιλιάδες ευρώ, ρωτήθηκε αν μπορεί να διαγραφεί το υπόλοιπο μέρος της οφειλής ή έστω να καταβληθεί τμήμα αυτής με διαγραφή του υπολοίπου τμήματός της (αν προβλέπεται και αν επιτρέπεται κάτι αντίστοιχο), ή τέλος πάντων αν δύναται να ρυθμιστεί καθ οιονδήποτε τρόπο περαιτέρω το υπόλοιπο της οφειλής. Σε ερωτήματα του ΣτΔΕ προς την Δημοτική Επιχείρηση Ύδρευσης και Αποχέτευσης Δράμας (ΔΕΥΑΔ) (Αρ Πρωτ εξερ ΣτΔΕ .../2016), αυτή διευκρίνισε ότι οι καταναλωτές είναι υποχρεωμένοι να συμμορφώνονται με τους όρους του κανονισμού και τις αποφάσεις του ΔΣ της επιχείρησης, ενώ σε περίπτωση μη συμμόρφωσής τους δύναται αυτή να διακόπτει την παροχή νερού επιβάλλοντας κάθε φορά τα προβλεπόμενα πρόστιμα, χωρίς πάντως να διευκρινίζει και να προσδιορίζει ποιο είναι το όριο ανοχής της επιχείρησης προκειμένου να διακοπεί η παροχή νερού σε ένα ακίνητο, πότε δηλ μια υποχρέωση χρήζει κατασταλτικής αντιμετώπισης, ποιο είναι το σημείο εκείνο δηλαδή πέραν του οποίου δεν μπορεί να χορηγεί την παροχή νερού χωρίς την καταβολή της αντίστοιχης αντιπαροχής εκ μέρους του κυρίου ή νομέα ενός ακινήτου. Παρέθεσε κάποιες λεπτομέρειες αναφορικά με το αναγκαίο περιεχόμενο των εκδιδόμενων από την επιχείρηση λογαριασμών αλλά και τον τρόπο και τον χρόνο έκδοσής τους, που όμως δεν σχετίζονται με την παρούσα προσπάθεια διαμεσολάβησης. Επίσης τόνισε πως σε περίπτωση μεταβίβασης ενός ακινήτου πρέπει να ενημερώνεται η επιχείρηση για την αλλαγή κυριότητας σ αυτό, ενώ ο νέος ιδιοκτήτης δικαιούται να ενημερωθεί για τις τυχούσες οφειλές του ακινήτου του στην επιχείρηση και να μην το παραλάβει αν δεν εξοφληθούν αυτές, διαφορετικά

ευθύνεται ο ίδιος για τις προ της μεταβίβασης οφειλές του ακινήτου του, ενώ η επιχείρηση μπορεί να διεκδικήσει από αυτόν πλέον κάθε χρέος προς αυτήν. Ακόμα σημείωσε πως αλλαγές σε ονόματα υδρομέτρων μπορούν να σημειωθούν μόνο αν εξοφληθούν τυχόντα χρέη που συνοδεύουν το συγκεκριμένο υδρόμετρο. Επιπλέον διευκρίνισε πως (προφανώς σε διακοπείσα υδροδότηση) η επιχείρηση μπορεί να αρνηθεί την εκ νέου ύδρευση ενός ακινήτου, αν εμφανίζει αυτό οφειλές παρελθόντων ετών, έστω κι αν ο πραγματικός οφειλέτης τους είναι πρόσωπο διαφορετικό του νυν αιτούντος. Στην συνέχεια ανέφερε πως κάθε ιδιοκτήτης ενός ακινήτου είναι συνυπεύθυνος και συνοφειλέτης εις ολόκληρον με τον μισθωτή του (αν τυχόν το μισθώσει σε τρίτο πρόσωπο) για οποιαδήποτε οφειλή δημιουργηθεί από την ανωτέρω έννομη σχέση και αφορά την επιχείρηση, ενώ παράλληλα διευκρινίστηκε πως ο εκμισθωτής-ιδιοκτήτης ενός ακινήτου είναι αυτός που οφείλει να ελέγχει την συνέπεια του μισθωτή του ακινήτου του απέναντι στις υποχρεώσεις του προς την επιχείρηση **(κι όχι η ίδια επιχείρηση ως αποκλειστικός διαχειριστής και πάροχος του συγκεκριμένου αγαθού???????????)**, ούτως ώστε και χρέη να μην καταλείπονται προς την επιχείρηση αλλά και να αποφεύγει αυτός τον κίνδυνο να τα επωμιστεί στο μέλλον. Παράλληλα αναφέρθηκε πως δίνεται η δυνατότητα στον εκμισθωτή-ιδιοκτήτη ενός ακινήτου, αν διαπιστώσει πως ο μισθωτής του είναι αμελής ως προς τις υποχρεώσεις του προς την ΔΕΥΑΔ να ζητήσει αυτός με αίτησή του την διακοπή της υδροδότησης του ακινήτου του, χωρίς για άλλη μια φορά να αναφέρεται γιατί δεν προβαίνει η ίδια η επιχείρηση στην διακοπή της υδροδότησης ενός ακινήτου με συσσωρευμένα χρέη προς αυτήν, ποιο είναι αυτό το όριο που θα χαρακτήριζε κάποιον καταλωτή ως “κακοπληρωτή”, καταλείποντας σε έναν πολίτη επί της ουσίας, ρόλο “ελεγκτικού μηχανισμού οφειλών”, που η ίδια ουσιαστικά θα έπρεπε να ασκεί, για ένα αγαθό, δημοσίου-κοινοφελούς χαρακτήρα, την διαχείριση και παροχή του οποίου φέρει αποκλειστικά και μόνο αυτή. Ενώ προχώρησε μάλιστα ένα βήμα παραπέρα στο ανορθόδοξο της ανωτέρω διαδικασίας (που προβλέπεται

μάλιστα ρητά από τον κανονισμό της επιχείρησης που ενέκρινε και το ΔΣ του ΔΔ) μεταθέτοντας για άλλη μια φορά την ευθύνη της στους κυρίους-εκμισθωτές των ακινήτων, τονίζοντας πως αυτοί δεν θα δικαιούνται να επικαλούνται (προφανώς σε ενδεχόμενη δικαστική διαμάχη μεταξύ τους) την μη έγκαιρη διακοπή της υδροδότησης, αν προηγουμένως ο ίδιος ο εκμισθωτής-ιδιοκτήτης του ακινήτου δεν έχει ελέγξει, δεν έχει διαπιστώσει την μην καταβολή των οφειλομένων και δεν έχει καταθέσει αίτηση διακοπής της υδροδότησης στην επιχείρηση, προκειμένου μ αυτόν τον τρόπο να αποκλείσει την συνυπευθυνότητά του ως προς τα χρέη του ακινήτου του, απέναντι στην επιχείρηση, από την αμελή συμπεριφορά του μισθωτή του.

Στην συνέχεια έγινε μια παράθεση του νομικού πλαισίου που διαμορφώνει τις σχέσεις παροχής -αντιπαροχής αλλά και των γενικών όρων των συναλλαγών και της μορφής που αυτοί θα πρέπει να λαμβάνουν, που όπως αποδείχθηκε στην συγκεκριμένη περίπτωση, καταστρατηγούνται απόλυτα από την εν λόγω δημοτική επιχείρηση. Συγκεκριμένα :

Το άρθρο 288 του Αστικού Κώδικα αναφέρει: **«Ο οφειλέτης έχει υποχρέωση να εκπληρώσει την παροχή όπως απαιτεί η καλή πίστη, αφού ληφθούν υπόψη και τα συναλλακτικά ήθη».**

Με την υπόψη διάταξη θεσμοθετείται μια θεμελειώδης αρχή του δικαίου, ιδιωτικού και δημόσιου, η αρχή της καλής πίστης, η οποία νοείται ως το ελάχιστο μέτρο αμφιμερούς σεβασμού, χρηστότητας και ευθύτητας το οποίο πρέπει να ρυθμίζει μια έννομη σχέση κατά την εκπλήρωσή της. Η έννοια αυτή είναι δημιουργική υποχρέωσης καθήκοντος στις συναλλαγές, ανάλογα με τις εμφανιζόμενες εκάστοτε περιστάσεις της συγκεκριμένης περίπτωσης.

Κατά τη σαφή διατύπωση της άνω διάταξης ο τρόπος εκπλήρωσης της παροχής καθορίζεται-οριοθετείται θα λέγαμε, κατ' αρχήν από την καλή πίστη αλλά και από τα συναλλακτικά ήθη. Σκοπός της άνω θεσμοθετημένης αρχής είναι η επαναφορά της ισορροπίας των παροχών, που διαταράχθηκε από διάφορα περιστατικά, και συνακόλουθα η εξισορρόπηση των συμφερόντων των μερών, ώστε να διατηρείται η ομαλή πορεία της έννομης σχέσης και

γενικά της κοινωνικής ζωής. Η γενική ρήτρα-αρχή της καλής πίστης ως θεμελιώδους κριτηρίου ελέγχου των γενικών όρων των συναλλαγών καθώς και ως ενός αξιολογικού μηχανισμού ελέγχου και προστασίας του διαπραγματευτικά "αδύναμου" καταναλωτή, εξειδικεύεται με το άρθρο 2 παρ. 6, του νόμου 2251/1994 Γενικοί όροι των συναλλαγών-Καταχρηστικοί όροι, « Προστασία των καταναλωτών » (όπως ισχύει μετά τις τροποποιήσεις του Ν. 3587/2007), κατά το οποίο **«Οι γενικοί όροι των συναλλαγών που έχουν ως αποτέλεσμα την σημαντική διατάραξη της ισορροπίας των δικαιωμάτων και υποχρεώσεων των συμβαλλομένων σε βάρος του καταναλωτή, απαγορεύονται και είναι άκυροι ».**

Επισημάνθηκε πως η έννομη τάξη στον τομέα των συναλλακτικών κανόνων επιδιώκει τη διαμόρφωση συμβατικών σχέσεων οι οποίες θα πρέπει να διέπονται από μια εύλογη ισορροπία κατά τον επιμερισμό συμβατικών δικαιωμάτων, υποχρεώσεων, και κινδύνων. Μέλημα της εισαγωγής των εν λόγω διατάξεων είναι η αποφυγή μονόπλευρης διατύπωσης και διαμόρφωσης των συμβατικών σχέσεων, λαμβάνοντας υπόψη την οικονομική υπεροχή και διαπραγματευτική υπεροπλία του ενός μέρους και την σχετική αδυναμία του άλλου. Το πνεύμα αυτό προστασίας του αδύναμου καταναλωτή το οποίο εισάγεται με τη γενική ρήτρα της καλής πίστης, συντείνει στην αποτροπή ανισοτήτων και ανισοκατανομών, καθώς και την ενίσχυση της συναλλακτικής βαρύτητας του ασθενέστερου απέναντι στον ισχυρότερο συμβαλλόμενο.

Η έννοια της αντικειμενικής καλής πίστης υποδηλώνει, την απαιτούμενη στις συναλλαγές ευθύτητα, εντιμότητα και αξιοπιστία ανάμεσα στα συναλλασσόμενα μέρη που υπαγορεύεται από τις ανάγκες της κοινωνικής συμβίωσης.

Η παρ. 3 του άρθρου 1 του ν. 2251/1994, «Προστασία των καταναλωτών» (όπως ισχύει μετά τις τροποποιήσεις του ν. 3587/2007) αναφέρει ότι: **«Οι διατάξεις του παρόντος νόμου εφαρμόζονται σε κάθε προμηθευτή, φυσικό ή νομικό πρόσωπο, οποιασδήποτε μορφής, του**

δημόσιου και του ιδιωτικού τομέα».

Στην παρ.1 του άρθρου 8 του ίδιου νόμου αναφέρεται ότι: **«Ο παρέχων υπηρεσίες ευθύνεται για κάθε περιουσιακή ζημία ή ηθική βλάβη που προκάλεσε παράνομα και υπαίτια, με πράξη ή παράλειψή του, κατά την παροχή αυτών στον καταναλωτή.....».**

Το άρθρο 330 Α.Κ. αναφέρει: **«Αμέλεια υπάρχει όταν δεν καταβάλλεται η επιμέλεια που απαιτείται στις συναλλαγές».** Ελαφρά αμέλεια υπάρχει όταν δεν καταβάλλεται στις συναλλαγές η απαιτούμενη επιμέλεια.

Συνεκτιμώντας τους ανωτέρω κανόνες δικαίου καθώς και τα πραγματικά περιστατικά της επίμαχης υπό κρίση περίπτωσης διαπιστώθηκαν τα εξής:

Παρατηρήθηκε η απουσία μιας στοχευμένης αλλά και αποκλειστικής διαδικασίας αναφορικά με το πλέγμα ενεργειών εκ μέρους της ΔΕΥΑΔ, σύμφωνα με την οποία η ίδια επιχείρηση, θα μπορούσε, αφού θα έθετε από μόνη της σε πρώιμο στάδιο τα όρια ασφαλούς συναλλαγής με τους καταναλωτές-πελάτες της, προκαθορίζοντας δηλαδή αυτή και μόνο αυτή, ως αποκλειστική διαχειρίστρια και πάροχος του αγαθού του ύδατος, και θέτοντας όρια ανοχής απέναντι σε αμελείς καταναλωτές, να μην φτάνει έτσι στο σημείο να μεταθέτει το βάρος ευθύνης της διακοπής μιας υδροδότησης στους ίδιους τους πολίτες, αφήνοντας απλήρωτους λογαριασμούς να διογκώνονται, είτε με επιπλέον καταναλώσεις, είτε με επιπλέον προσαυξήσεις, αλλά και να μην απαιτείται να καταλήγει στο τέλος, επικαλούμενη κανονισμούς λειτουργίας και αποφάσεις ΔΣ, να επιδιώκει την είσπραξη ανεξόφλητων λογαριασμών όχι από τους πραγματικούς δημιουργούς τους, αλλά από άσχετα πρόσωπα (ιδιοκτήτες-εκμισθωτές). Με μια τέτοια πρακτική η ΔΕΥΑΔ, μετακυλίζει στον κάθε ιδιοκτήτη ακινήτου, ένα μεγάλο μέρος της ευθύνης και του ελέγχου που της αναλογεί σε σχέση με την συνέπεια του κάθε χρήστη ενός ακινήτου απέναντί της από την κατανάλωση ύδατος, περιορίζοντας υπέρμετρα, και ουσιαστικά εκμηδενίζοντας την ευθύνη του προμηθευτή, της ίδιας δηλαδή, που εκ των πραγμάτων της αναλογεί, ως αποκλειστικής διαχειρίστριας αλλά

και παρόχου του συγκεκριμένου αγαθού.

Ξεκάθαρο λοιπόν είναι ότι η έλλειψη μίας ολοκληρωμένης διαδικασίας αλλά και προυπάρχουσας φόρμας και πρακτικής που θα προσδιόριζε τα όρια ανοχής της απέναντι σε αμελείς καταναλωτές, διαταράσσει σημαντικά την ισορροπία δικαιωμάτων, υποχρεώσεων, κινδύνων, συμφερόντων και παροχών μεταξύ των δύο μερών σε βάρος του καταναλωτή, και ασθενέστερου συναλλασσομένου, ερχόμενη πλήρως σε αντίθεση με το πνεύμα των επιταγών της αρχής της καλής πίστης και των κανόνων προστασίας του καταναλωτή (άρθρο 288 Α.Κ., ν 2251/1994, ν 3587/2007).

Οι πρακτικές της ΔΕΥΑΔ, δηλαδή του ισχυρότερου συμβαλλόμενου σε μια συναλλαγή παροχής νερού με τον κάθε καταναλωτή, σε αντίθεση με τις επιταγές της καλής πίστης, συντείνουν στη δημιουργία ανισοτήτων-ανισοκατανομών, με το να διασφαλίζουν υπέρμετρα και δυσανάλογα τα συμφέροντα της επιχείρησης σε σχέση με αυτά του αδύναμου καταναλωτή-ασθενέστερου συμβαλλόμενου, πεδίο όπου δεν παρατηρείται η ανάλογη πρόνοια προστασίας και διασφάλισης των συμφερόντων των συναλλασσομένων με αυτήν, εκ μέρους της εταιρίας.

Παρατηρείται δηλαδή μια αδικαιολόγητη μετάθεση ευθύνης και ελέγχου εκ μέρους της επιχείρησης στον πολίτη- πχ εκμισθωτή για την συνέπεια ή μη του μισθωτή -χρήστη του ακινήτου του, γεγονός που εκφεύγει και της λογικής αλλά του ανωτέρω νομικού πλαισίου όπως με λεπτομέρεια αυτό εκτέθηκε.

Κρίθηκε επιβεβλημένο η ίδια η επιχείρηση να προσδιορίσει κάποια όρια εντός των οποίων θα έπρεπε ο κάθε “αμελής” καταναλωτής να κινείται κατ ανώτατο όριο. Να υπάρχει δηλ ένα όριο οφειλής προσδιορισμένο ανάλογα με την κατηγορία κατανάλωσης (οικιακής επαγγελματικής βιομηχανικής, ή ειδικών ευπαθών ενδεχομένως ομάδων πολυτέκνων ανέργων κοκ) πέραν από το οποίο η ίδια και μόνο η επιχείρηση δεν θα επέτρεπε περαιτέρω κατανάλωση, διακόπτοντας την παροχή και την περαιτέρω αντίστοιχα διόγκωση του χρέους.

Επίσης κρίθηκε αναγκαίο και προτάθηκε μετ επιτάσεως, δεδομένης και

της οικονομικής δυσπραγίας, η επιχείρηση να επανεκτιμήσει τον κανονισμό λειτουργίας της, ενδεχομένως και να τον απαναπροσδιορίσει, θέτοντας κάποια όρια στις “αμελείς” καταναλώσεις, προστατεύοντας η ίδια καταρχήν τα συμφέροντά της, εντός των οποίων θα επέτρεπε, σε κάποιον αμελή ή και λόγω πραγματικής οικονομικής αδυναμίας καταναλωτή, να κινηθεί κατ’ ανώτατο όριο οφειλής, ειδοποιώντας αρχικά για επικείμενη διακοπή της υδροδότησης τον ίδιο, ή καλώντας τον σε διακανονισμό σε πρώτη φάση, ή έστω ενημερώνοντας τον ιδιοκτήτη του ακινήτου, προκειμένου αυτός να προβεί άμεσα σε αίτηση διακοπής της επίμαχης υδροδότησης.

Θα έπρεπε επίσης να αξιωνόνταν η αλλαγή στο όνομα του υδρομέτρου σε κάθε μεταβολή στο πρόσωπο του μισθωτή. Αυτό το γεγονός, σε συνδυασμό με την ειδοποίηση εκ μέρους της επιχείρησης ή του μισθωτή ή του ιδιοκτήτη του ακινήτου, είτε για διακανονισμό της οφειλής, είτε με άμεση διακοπή της υδροδότησης, με όριο πχ τις 2000-3000€ ανάλογα και με τη κατηγορία βέβαια της παροχής, θα εξυπηρετούσε την ίδια καταρχήν προκειμένου να μην επιβαρυνθεί με δική της ουσιαστικά υπαιτιότητα δυσβάσταχτα χρέη, και πιθανώς απλήρωτα ες αεί, αφού δεν προέβη εγκαίρως η ίδια σε διακοπή της παροχής, ενώ παράλληλα θα αποφεύγονταν έτσι να υφίσταται ο ιδιοκτήτης ενός ακινήτου μια τεράστια επιβάρυνση από μια κατανάλωση με την οποία δεν σχετίστηκε ποτέ.

Σε κάθε περίπτωση η πρακτική της επιχείρησης επί του παρόντος πλαισίου κρίθηκε-διαπιστώθηκε, αν και άδικη και εκτός των ορίων της καλής πίστης και των συναλλακτικών ηθών, αλλά και των κανόνων περί προστασίας του καταναλωτή, σύννομη. Υπό τις παρούσες συνθήκες και το υπάρχον πλαίσιο δράσης και λειτουργίας, ο αναφερόμενος στον ΣΤΔΕ το μόνο που θα μπορούσε να κάνει ήταν να καταβάλλει την οφειλή που επωμίστηκε και να την αναζητήσει δικαστικά στη συνέχεια από τον πραγματικό δημιουργό της. Παράλληλα θα μπορούσε να καταθέσει και με βάση την κείμενη νομοθεσία σχετικό αίτημα προς την επιχείρηση, προκειμένου να τύχει μιας ευνοϊκότερης αντιμετώπισης σε σχέση με το υπόλοιπο της οφειλής που άδικα επωμίστηκε

(περιορισμού ή διαγραφής δεδομένης και της μέχρι τώρα συνεπούς συμπεριφοράς του), αφού ήδη κατέβαλε το μεγαλύτερο μέρος της. Επίσης τονίστηκε προς την επιχείρηση κυρίως, ότι δεν αποκλείεται στο ενδεχόμενο μιας δικαστικής αντιπαράθεσης μεταξύ του αναφερομένου και της επιχείρησης, σε περίπτωση που οι όροι των συναλλαγών που αυτή (η επιχείρηση) εφαρμόζει και επιβάλλει επί της ουσίας στο καταναλωτικό κοινό, να θεωρηθούν άκυροι ως καταχρηστικοί, και να της αποδοθεί μερίδιο ή και αποκλειστική ευθύνη για τα συσσωρευμένα χρέη, με αποτέλεσμα να κληθεί να επιστρέψει ό,τι της καταβλήθηκε από πρόσωπο που ουσιαστικά δεν είχε καμία σχέση με την οφειλή που άδικα επωμίστηκε, εξαιτίας ενός κανονισμού λειτουργίας που σαφώς ελέγχεται. Άρα και με βάση τα ανωτέρω επιβάλλεται-συστήθηκε παράλληλα η τροποποίηση του κανονισμού λειτουργίας της επιχείρησης και η εναρμόνισή της με τους κανόνες δικαίου όπως στην συγκεκριμένη διαμεσολάβηση με λεπτομέρεια εκτέθηκαν, καθώς η εφαρμοζόμενη πρακτική από μέρους της εγκυμονεί κίνδυνο συσσώρευσης περαιτέρω χρεών από καθαρά δική της υπαιτιότητα.

V. Ειδικές Προτάσεις 2016

Ο Συμπαραστάτης του Δημότη και της Επιχείρησης, όταν διαπιστώνει σημαντικά προβλήματα κακοδιοίκησης, είναι αρμόδιος να διατυπώνει Ειδικές Προτάσεις για την βελτίωση της δημοτικής αρχής και των σχέσεών της με το κοινό. Οι Ειδικές Προτάσεις υποβάλλονται προς τον κ. Δήμαρχο και κοινοποιούνται στον Γενικό Γραμματέα του Δήμου και στο Δημοτικό Συμβούλιο, ενώ αναρτώνται υποχρεωτικά στην ιστοσελίδα του ΔΔ.

Από τον Ιανουάριο του 2016 έως το τέλος του έτους, ο Συμπαραστάτης του Δημότη και της Επιχείρησης συνέταξε 4 Ειδικές Προτάσεις, οι οποίες είναι αναρτημένες στην ιστοσελίδα του Δήμου Δράμας. Ειδικότερα:

1) Α) Θεσμικό πλαίσιο ζητημάτων: Όταν μια επιχείρηση φέρει μία άδεια

λειτουργίας (κέντρου διασκέδασης με συγκρότηση εστιατορίου), δραστηριότητες οι οποίες με βάση το νόμο υπόκεινται σε διαφορετικό συντελεστή επιβολής δημοτικού φόρου, μπορεί ο Δήμος να επιβάλλει τα σχετικά τέλη, στο σύνολο των εσόδων και από τις δυο δραστηριότητες σαν να ήταν μία και μάλιστα σαν να προέρχονται όλα από την δραστηριότητα στην οποία επιβάλλεται ο υψηλότερος συντελεστής, χωρίς διαχωρισμό της πηγής προέλευσής τους, άρα και του ύψους του σχετικού επιβαλλόμενου τέλους-φόρου; Β) Όταν το αυτό πρόσωπο φέρει στο όνομά του δυο άδειες λειτουργίας επιχείρησης (κέντρου διασκέδασης και ανοιχτού μπαρ), δραστηριότητες οι οποίες με βάση το νόμο υπόκεινται σε διαφορετικό συντελεστή επιβολής δημοτικού φόρου, μπορεί ο Δήμος να επιβάλλει τα σχετικά τέλη, στο σύνολο των εσόδων και από τις δυο δραστηριότητες σαν να ήταν μία και μάλιστα σαν να προέρχονται όλα από την δραστηριότητα στην οποία επιβάλλεται ο υψηλότερος συντελεστής, χωρίς διαχωρισμό της πηγής προέλευσής τους, άρα και του ύψους του σχετικού επιβαλλόμενου τέλους-φόρου;

Σχετικές διατάξεις: αρ 1 παρ 1β του ν 339/1976, αρ 6 του ν 1080/1980, αρ 27 παρ 10 του ν 2130/1993, αρ 23 παρ 2 του ν 3756/2009, αρ 20 παρ 3 του ν 2539/1997, αρ 54 παρ 1 του ν 1416/1984, α. ν. 2520/1940, ΥΔ Υ1γ/ΓΠ/96967/2012, Εγκύκλιος ΥπΕσ 31/1998 “Παροχή οδηγιών για την εφαρμογή των διατάξεων του αρ 20 του ν 2539/1997”

Ο Συμπαραστάτης του Δημότη και της Επιχείρησης διαπίστωσε ότι σε περιπτώσεις που διαμεσολάβησε, ώστε να επιλυθεί το ανωτέρω πρόβλημα (αυθαίτερη επιβολή δημοτικών τελών και ειδικότερα όχι με βάση την δραστηριότητα και τους επιμέρους κλάδους αυτής, αλλά με βάση την άδεια της επιχείρησης, το πως τιτλοφορείται δηλ ουσιαστικά αυτή) αλλά και σε άλλες συγκεκριμένες περιπτώσεις που υπέπεσαν στην αντίληψή του και που

βάσιμα θ ακολουθήσουν, ότι στα πλαίσια της κατά τον νόμο επιβολής εκ μέρους του Δήμου Δράμας των σχετικών δημοτικών τελών με βάση την κείμενη νομοθεσία, διαπιστώθηκε πως η αρμόδια υπηρεσία επιβάλλει τα σχετικά δημοτικά τέλη στις επιχειρήσεις που δραστηριοποιούνται εντός της ζώνης αρμοδιότητάς της με βάση, (όπως συνάγεται από τις σχετικές επιβολές), όχι την πραγματική δραστηριότητα-κλάδο και το αντίστοιχο έσοδο που προέρχεται απ αυτήν, αλλά συλλήβδην σε όλα τα έσοδα που εμφανίζει μια επιχείρηση, ανεξάρτητα από ποια δραστηριότητα προέρχονται αυτά, χωρίς να διαχωρίζει επιβαλλόμενα σε τέλη ή μη έσοδα, ή χωρίς να διαχωρίζει έσοδα επιβαλλόμενα άλλα σε μικρότερο κι άλλα σε μεγαλύτερο συντελεστή, ανάλογα με την κείμενη νομοθεσία.

Κομβικό σημείο διαφωνίας της διοίκησης με τους διοικούμενους, αποτέλεσε η ερμηνεία της διάταξης του αρ 20 παρ 3 του ν 2539/1997 που αντικατέστησε συγκεκριμένες διατάξεις και αντικαταστάθηκε αντίστοιχα από άλλες. Κρίσιμο επίσης σημείο αποτέλεσε ο προσδιορισμός της έννοιας “εστιατόριο” και ο προσδιορισμός της έννοιας “κέντρο διασκέδασης”. Με αφορμή αυτό το γεγονός το ΥΠΕΣ με την με αρ 31/1998 εγκύκλιό του προχώρησε σε εξειδικεύσεις των ανωτέρω εννοιών και ειδικότερα: Α) Προϋπόθεση για την επιβολή του τέλους 2% (ή 0,5%) στα κάθε είδους μορφής καταστήματα που πωλούν φαγητά σε πακέτο, ποτά, καφέδες, αναψυκτικά, γαλακτοκομικά κοκ αποτελεί η ρητή αναφορά στην άδεια λειτουργίας ότι διαθέτουν πάγκους ή τραπεζοκαθίσματα “χωρίς να ερευνάται και το πραγματικό γεγονός της ύπαρξης αυτών” (για την τελευταία η υπό “ ” προσθήκη της εγκυκλίου έγινε εκτενής αναφορά σε άλλο σημείο). Β) Κάθε κατάστημα, ΚΥΡΙΑΡΧΟ στοιχείο της λειτουργίας του οποίου αποτελεί η παρακολούθηση καλλιτεχνικού και κυρίως μουσικού προγράμματος σε συνδυασμό με την παροχή φαγητών ή ποτών, υπάγεται στην κατηγορία αυτή (κέντρο διασκέδασης) ανεξάρτητα από την ονομασία του και την άδεια λειτουργίας του. Κριτήριο δηλ για την επιβολή δημοτικού τέλους 5% σ αυτές τις περιπτώσεις αποτελεί το είδος της δραστηριότητας των καταστημάτων,

ποιό δηλ στοιχείο της λειτουργίας τους είναι το κυρίαρχο (μουσική ή φαγητό). Άλλωστε ο χαρακτηρισμός ενός κέντρου ως κέντρου διασκέδασης προκύπτει και από την υποχρέωση καταβολής εισιτηρίου σύμφωνα με σχετικές αποφάσεις του ΥΠΟΙΚ, γεγονός που πρέπει να ερευνάται κάθε φορά από την Διοίκηση για την σωστή υπαγωγή μιας επιχείρησης στο αντίστοιχο δημοτικό τέλος. Γ) Ως μουσική στην περίπτωση των χορευτικών κέντρων νοείται όχι μόνο η ζωντανή αλλά και η παραγόμενη από σύστημα αναπαραγωγής ήχου. Δ) Στην περίπτωση που καφετέριες, εστιατόρια και συναφή επισιτιστικά καταστήματα κάνουν χρήση στερεοφωνικού μηχανήματος κατόπιν αδείας, αλλά ΚΥΡΙΑΡΧΟ στοιχείο της λειτουργίας αυτού παραμένει η παροχή ποτών, καφέδων, φαγητών, και λοιπών εδεσμάτων κι όχι η ύπαρξη μουσικής, ΔΕΝ συμπεριλαμβάνονται στην κατηγορία των κέντρων διασκέδασης, και ως εκ τούτου το τέλος που υποχρεούται η Διοίκηση να επιβάλλει σ αυτές τις περιπτώσεις είναι το 2% (0,5%). Ε) Για τα καταστήματα “Μπαρ” ανεξαρτήτως της ιδιαίτερης ονομασίας τους είτε διαθέτουν είτε όχι άδεια λειτουργίας μουσικών οργάνων, υπάγονται στην υποχρέωση καταβολής δημοτικού τέλους 2% (0,5%)

Κατόπιν των ανωτέρω, ο Συμπαραστάτης του Δημότη και της Επιχείρησης πρότεινε προς τον κ. Δήμαρχο Δράμας με στόχο κι επιδίωξη:

Την επιβολή δημοτικών τελών στις επιχειρήσεις του Δήμου με βάση την ακριβή δραστηριότητά τους και τα αντίστοιχα έσοδα από αυτές, κι όχι συλλήβδην επί όλων των εσόδων που αυτές εμφανίζουν από κάθε δραστηριότητά τους και σε επίπεδο επιβολής και καταλογισμού από την αρμόδια υπηρεσία. Από την ανωτέρω ερμηνευτική εγκύκλιο του ΥΠΕΣ προκύπτει σαφώς ότι κυρίαρχο στοιχείο για το επιβαλλόμενο δημοτικό τέλος (5% ή 0,5%), αποτελεί το ποια δραστηριότητα σε μια επιχείρηση είναι η ΚΡΑΤΟΥΣΑ, η ΣΥΝΗΘΗΣ, η ΚΑΤΑ ΚΥΡΙΟ ΛΟΓΟ και ΜΕΤΡΟ ΑΣΚΟΥΜΕΝΗ, κι όχι η μορφή της άδειας λειτουργίας και πως αυτή είναι διατυπωμένη. Άλλωστε στην ίδια διαπίστωση έχει ήδη καταλήξει προ ετών και το ΣΤΕ με πλήθος αποφάσεών του, τις οποίες ο ΣΤΔΕ έφερε σε γνώση της αρμόδιας

υπηρεσίας επ ευκαιρία δυο διαμεσολαβήσεων του, οι οποίες και δεν έτυχαν της δέουσας προσοχής από την διοίκηση και ειδικότερα από την διεύθυνση οικονομικών υπηρεσιών του ΔΔ, και εξ αιτίας αυτής της πρακτικής-συμπεριφοράς, εκκρεμούν στα αρμόδια δικαστήρια τα ανωτέρω ζητήματα, καθώς οι διοικούμενοι όπως ήταν λογικό στράφηκαν κατά του Δήμου, αναζητώντας και επιδιώκοντας την ορθή επιβολή των δημοτικών τελών για τις επιχειρήσεις τους. Επίσης παρατηρήθηκε μια επιλεκτική συμπεριφορά και στάση της Διεύθυνσης Οικονομικών Υπηρεσιών του ΔΔ, απέναντι στις εγκυκλίους του Υπουργείου, στον τρόπο δηλ που θα “σταθεί” απέναντί τους και θα τις εκτιμήσει-ενστερνιστεί-εφαρμόσει ή όχι, σε σχέση με τον τρόπο δράσης της απέναντι στους διοικούμενους.

2) Αναζήτηση υποχρεώσεων-οφειλών (δαπάνης ύδρευσης-κατανάλωσης νερού) ως απόρροια της χρήσης ενός ακινήτου, όχι από τον πραγματικό δημιουργό αυτών (πχ μισθωτή), αλλά από τον κύριο-ιδιοκτήτη του ακινήτου.

Σχετικές διατάξεις: α) Ν 1069/1980, αρ 5 περ στ περί επιχειρήσεων ύδρευσης και αποχέτευσης, αρ 23 του ιδίου νόμου περί του ότι με απόφασή του το ΔΣ της επιχείρησης, εκδίδεται κανονισμός που ρυθμίζει τα της λειτουργίας του δικτύου (συνδέσεις, τιμολογιακή πολιτική κοκ), αρ 16 επίσης του ιδίου νόμου περί του ότι για την καταβολή του τέλους χρήσεως υπονόμου και ύδρευσης ενός ακινήτου είναι συνοφειλέτες με τον ιδιοκτήτη και όλοι οι άλλοι χρήστες αυτού, β) Αρ 2 παρ 6 ν 2251/1994 περί προστασίας των καταναλωτών όπως αυτός συμπληρώθηκε και τροποποιήθηκε με τον ν 3587/2007, γ) Αρ 1 παρ 3 του ιδίου ως άνω νόμου κατά το οποίο οι διατάξεις του παρόντος νόμου *εφαρμόζονται σε κάθε προμηθευτή, φυσικό ή νομικό πρόσωπο*, δ) Αρ 8 παρ 1 επίσης του ιδίου νόμου σύμφωνα με το οποίο ο παρέχων υπηρεσίες ευθύνεται για κάθε περιουσιακή ζημία ή ηθική βλάβη που προκάλεσε παράνομα και υπαίτια, *με πράξη ή παράλειψη του*.

Ο Συμπαραστάτης του Δημότη και της Επιχείρησης διαπίστωσε ότι σε καταγγελλόμενο ζήτημα που διαμεσολάβησε, ώστε να επιλυθεί το ανωτέρω πρόβλημα (καταχρηστικός????? τρόπος επιβολής-καταλογισμού και είσπραξης οφειλών από κατανάλωση νερού και χρήση υπονόμου) ότι στα πλαίσια της κατά τον νόμο κατά τα άλλα και ελέω κανονισμού λειτουργίας της ΔΕΥΑΔ που εγκρίθηκε μάλιστα από το ΔΣ του Δήμου, διαπιστώθηκε πως η αρμόδια επιχείρηση καταλογίζει την σχετική οφειλή από την μη πληρωμή μιας κατανάλωσης ύδατος, όχι στον πραγματικό δημιουργό αυτής, αλλά στον ιδιοκτήτη του ακινήτου, κοιτάζοντας ουσιαστικά σε ποιο ακίνητο ανήκει ένα υδρόμετρο κι όχι ποιος πραγματικά δημιούργησε αυτή την οφειλή, ούτε ποιος την άφησε να διογκωθεί ανεξέλεγκτα, με την ανοχή τίνος δηλαδή.

Σε συνέχεια του νομικού πλαισίου, όπως αυτό με λεπτομέρεια εκτέθηκε εκτενώς στην σχετική ειδική πρόταση, ο Συμπαραστάτης του Δημότη και της Επιχείρησης πρότεινε προς τον κ. Δήμαρχο Δράμας, συνεκτιμώντας τους ανωτέρω κανόνες δικαίου καθώς και τα πραγματικά περιστατικά της επίμαχης υπό κρίση περίπτωσης, αλλά και όσων ανάλογων, βάσιμα, θ ακολουθήσουν, τα εξής:

Παρατηρήθηκε η απουσία μιας στοχευμένης αλλά και αποκλειστικής διαδικασίας αναφορικά με το πλέγμα ενεργειών εκ μέρους της ΔΕΥΑΔ, σύμφωνα με την οποία η ίδια επιχείρηση, θα μπορούσε, να θέτει από μόνη της σε πρώιμο στάδιο τα όρια ασφαλούς συναλλαγής με τους καταναλωτές-πελάτες της, προκαθορίζοντας δηλαδή αυτή και μόνο αυτή, ως αποκλειστική διαχειρίστρια και πάροχος του αγαθού του ύδατος, θέτοντας όρια ανοχής απέναντι σε αμελείς καταναλωτές, ούτως ώστε να μην φτάνει στο σημείο να μεταθέτει το βάρος ευθύνης της διακοπής μιας υδροδότησης στους ίδιους τους πολίτες (πχ εκμισθωτές), και ν αφήνει απλήρωτους λογαριασμούς να διογκώνονται, χωρίς να ενδιαφέρεται ή έστω να προβληματίζεται, είτε με επιπλέον καταναλώσεις, είτε με επιπλέον προσαυξήσεις, αλλά και να μην απαιτείται να καταλήγει στο τέλος, επικαλούμενη κανονισμούς λειτουργίας και

αποφάσεις ΔΣ, να επιδιώκει την είσπραξη ανεξόφλητων λογαριασμών όχι από τους πραγματικούς δημιουργούς τους αλλά από άσχετα πρόσωπα (ιδιοκτήτες-εκμισθωτές). Με μια τέτοια πρακτική η ΔΕΥΑΔ, μετακυλίζει καταχρηστικά και εκτός του ορίου των ασφαλών συναλλαγών, στον κάθε ιδιοκτήτη ακινήτου, ένα μεγάλο μέρος της ευθύνης και του ελέγχου που της αναλογεί σε σχέση με την συνέπεια του κάθε χρήστη ενός ακινήτου απέναντί της από την κατανάλωση ύδατος, περιορίζοντας υπέρμετρα, και ουσιαστικά εκμηδενίζοντας την ευθύνη του προμηθευτή, της ίδιας δηλαδή, που εκ των πραγμάτων της αναλογεί, ως αποκλειστικής διαχειρίστριας αλλά και παρόχου του συγκεκριμένου αγαθού.

Ξεκάθαρο λοιπόν είναι, ότι με την έλλειψη μίας ολοκληρωμένης διαδικασίας αλλά και προυπάρχουσας φόρμας και πρακτικής που θα προσδιόριζε τα όρια ανοχής της απέναντι σε αμελείς καταναλωτές, διαταράσσεται σημαντικά η ισορροπία δικαιωμάτων, υποχρεώσεων, κινδύνων, συμφερόντων και παροχών μεταξύ των δύο μερών σε βάρος του καταναλωτή, και ασθενέστερου συναλλασσομένου και έρχεται σε πλήρη αντίθεση με το πνεύμα των επιταγών της αρχής της καλής πίστης και των κανόνων προστασίας του καταναλωτή (άρθρο 288 Α.Κ., ν 2251/1994, ν 3587/2007).

Οι πρακτικές της ΔΕΥΑΔ, δηλαδή του ισχυρότερου συμβαλλόμενου σε μια συναλλαγή παροχής νερού με τον κάθε καταναλωτή, σε αντίθεση με τις επιταγές της καλής πίστης, συντείνουν στη δημιουργία ανισοτήτων-ανισοκατανομών, με το να διασφαλίζουν υπέρμετρα και δυσανάλογα τα συμφέροντα της εταιρίας σε σχέση με αυτά του αδύναμου καταναλωτή-ασθενέστερου συμβαλλόμενου, πεδίο όπου δεν παρατηρείται η ανάλογη πρόνοια προστασίας και διασφάλισης των συμφερόντων των συναλλασσομένων με αυτήν, εκ μέρους της επιχείρησης.

Σημειώνεται δηλαδή μια αδικαιολόγητη μετάθεση ευθύνης και ελέγχου εκ μέρους της επιχείρησης στον πολίτη- πχ ιδιοκτήτη-εκμισθωτή για την συνέπεια ή μη του μισθωτή -χρήστη του ακινήτου του, γεγονός που εκφεύγει

και της λογικής αλλά του σχετικού νομικού πλαισίου όπως με λεπτομέρεια αυτό εκτέθηκε.

Το γεγονός δε της προηγούμενης υποβολής αιτήματος διακοπής μιας παροχής ύδρευσης από έναν ιδιοκτήτη, όταν ο μισθωτής του δεν είναι συνεπής απέναντι στην επιχείρηση, προκειμένου σε μια δικαστική διαμάχη ανάμεσά τους (με την επιχείρηση) να μπορεί να αντιτάξει την μη έγκαιρη διακοπή της παροχής απ αυτήν, είναι υπεράνω κάθε σχολιασμού και κριτικής.

Κρίνεται επιβεβλημένο η ίδια η επιχείρηση να έχει ήδη προσδιορίσει κάποια όρια εντός των οποίων θα έπρεπε ο κάθε “αμελής” καταναλωτής να κινείται κατ ανώτατο όριο. Να υπάρχει δηλ ένα όριο οφειλής προσδιορισμένο ανάλογα με την κατηγορία κατανάλωσης (οικιακής, επαγγελματικής βιομηχανικής, ή ειδικών ευπαθών ενδεχομένως ομάδων, πολυτέκνων, ανέργων κοκ) πέραν από το οποίο η ίδια και μόνο η επιχείρηση δεν θα επέτρεπε περαιτέρω κατανάλωση, διακόπτοντας την παροχή και την περαιτέρω αντίστοιχα διόγκωση του χρέους.

Επίσης κρίνεται αναγκαίο δεδομένης και της οικονομικής δυσπραγίας η επιχείρηση να επανεκτιμήσει τον κανονισμό λειτουργίας της, ενδεχομένως και να τον απαναπροσδιορίσει, θέτοντας κάποια όρια στις “αμελείς” καταναλώσεις, προστατεύοντας η ίδια τα συμφέροντά της, σε μια πρώτη φάση καταρχήν, εντός των οποίων θα επέτρεπε, σε κάποιον αμελή ή και λόγω πραγματικής οικονομικής αδυναμίας καταναλωτή, να κινηθεί κατ ανώτατο όριο οφειλής, ειδοποιώντας αρχικά για επικείμενη διακοπή της υδροδότησης τον ίδιο, ή καλώντας τον σε διακανονισμό σε πρώτη φάση, ή έστω ενημερώνοντας τον ιδιοκτήτη του ακινήτου προκειμένου αυτός να προβεί άμεσα σε αίτηση διακοπής της υδροδότησης ή σε όποια περαιτέρω ενέργεια.

Θα έπρεπε ίσως να αξιώνονταν η αλλαγή στο όνομα του υδρομέτρου σε κάθε μεταβολή στο πρόσωπο του μισθωτή. Αυτό το γεγονός, σε συνδυασμό με την ειδοποίηση εκ μέρους της επιχείρησης ή του μισθωτή ή του ιδιοκτήτη του ακινήτου, είτε για διακανονισμό της οφειλής είτε με άμεση διακοπή της

υδροδότησης, με όριο πχ τις 1000-2000€ ανάλογα και με τη κατηγορία βέβαια της παροχής, θα εξυπηρετούσε την ίδια καταρχήν προκειμένου να μην επιβαρυνθεί με δική της ουσιαστικά υπαιτιότητα δυσβάσταχτα χρέη, και πιθανώς απλήρωτα ες αεί, αφού δεν προέβη εγκαίρως ή ίδια σε διακοπή της παροχής, ενώ παράλληλα θα αποφεύγονταν έτσι να υφίσταται ο ιδιοκτήτης ενός ακινήτου μια τεράστια επιβάρυνση από μια κατανάλωση με την οποία δεν σχετίστηκε ποτέ, ο οποίος επωμίζεται τελικά ένα χρέος “άλλου”. Αν όμως υπήρχε προκαθορισμένο ύψος ανώτατης οφειλής πχ 1000 ή 2000€ και η επιχείρηση θα απέφευγε να συσσωρεύσει χρέη υπέρμετρα σε περίπτωση που ο ιδιοκτήτης του ακινήτου αδυνατούσε να ανταποκριθεί, αλλά και ο τελευταίος θα επωμίζονταν σαφώς μικρότερη “ξένη” οφειλή.

Απορίας άξιο είναι πώς, ενώ η ίδια η ΔΕΥΑΔ είναι αποκλειστικά υπεύθυνη για την διακοπή μιας υδροδότησης, είναι δυνατόν να μεταθέτει παράλληλα την ευθύνη ελέγχου πληρωμής της υποχρέωσης που γεννάται από ένα υδρόμετρο, στον ιδιοκτήτη ενός μισθωμένου ακινήτου και να τον θεωρεί εις ολόκληρον συνοφειλέτη της όποιας κατανάλωσης αν προηγουμένως δεν κάνει ο ίδιος αίτηση διακοπής μιας παροχής, χωρίς να προβαίνει η ίδια σε διακοπή της συγκεκριμένης υδροδότησης, αν παρατηρήσει υπέρμετρες αποκλήσεις από όρια που θα είχε βέβαια από πριν η ίδια θέσει, αφού είναι αυτή η αποκλειστική διαχειρίστρια και πάροχος του κοινωνικού αυτού αγαθού, του ύδατος.

Επίσης θα πρέπει να ληφθεί υπόψιν ότι δεν αποκλείεται στο ενδεχόμενο μιας δικαστικής αντιπαράθεσης μεταξύ, κάποιου ιδιώτη-ιδιοκτήτη ακινήτου, που αντιμετωπίζει ανάλογο πρόβλημα και της επιχείρησης, σε περίπτωση που οι όροι των συναλλαγών που αυτή (η επιχείρηση) εφαρμόζει και επιβάλλει επί της ουσίας στο καταναλωτικό κοινό, να θεωρηθούν άκυροι ως καταχρηστικοί, και να της αποδοθεί μερίδιο ή και αποκλειστική ευθύνη για τα συσσωρευμένα χρέη της, με αποτέλεσμα να κληθεί μάλιστα και να επιστρέψει ό,τι της καταβλήθηκε από πρόσωπο που ουσιαστικά δεν είχε καμία σχέση με την οφειλή που άδικα επωμίστηκε (εκμισθωτής για λογαριασμό του μισθωτή

του), εξαιτίας ενός κανονισμού λειτουργίας που σαφώς ελέγχεται. Άρα και με βάση τα ανωτέρω επιβάλλεται (συστήθηκε) παράλληλα η τροποποίηση του κανονισμού λειτουργίας της επιχείρησης και η εναρμόνισή του με τους κανόνες δικαίου όπως ανωτέρω με λεπτομέρεια εκτέθηκαν, καθώς η εφαρμοζόμενη πρακτική από μέρους της συγκεκριμένης επιχείρησης εγκυμονεί κίνδυνο συσσώρευσης περαιτέρω χρεών από καθαρά δική της υπαιτιότητα. Φαινόμενα όπως αυτά θα μπορούσαν πολύ εύκολα να μην απασχολούν την επιχείρηση, τουλάχιστον όχι σ αυτήν την έκταση, αν προέβαινε σε έναν επανακαθορισμό του κανονισμού λειτουργίας της και με μια εναρμόνιση με το ανωτέρω νομικό πλαίσιο όπως λεπτομερώς εκτέθηκε, να επαναπροσδιόριζε την εισπρακτική αλλά και την διαχειριστική της πολιτική, περιορίζοντας σε μεγάλο βαθμό φαινόμενα όπως το καταγγελλόμενο, εξαλείφοντας ουσιαστικά έτσι και την ανάγκη για μεταβολή της τιμολογιακής της πολιτικής, αφού δε θα χρειαζόταν λόγω της μείωσης των απωλειών και της συσσώρευσης των χρεών, να αυξάνει τις χρεώσεις στην κατανάλωση, μεταθέτοντας έτσι το βάρος και το δημιουργούμενο ταμειακό κενό στους επιμελείς καταναλωτές, επίσης άδικα.

3) Θέματα: α) Εκπροσώπηση πολιτών στις διοικητικές αρχές από δικηγόρους, β) Υποχρέωση των υπηρεσιών σε (εμπρόθεσμη) απάντηση προς τους πολίτες για οποιοδήποτε αίτημα, γ) Πρόσβαση των πολιτών σε έγγραφα (ιδιωτικά ή δημόσια).

Ο Συμπαραστάτης του Δημότη και της Επιχείρησης, στο πλαίσιο της αρμοδιότητάς του περί διατύπωσης προτάσεων βελτίωσης της δημοτικής διοίκησης και των σχέσεών της με το κοινό, επ' ευκαιρία σημαντικών προβλημάτων που ο ίδιος εντοπίζει (άρθρο 77 παράγραφος 5 εδάφιο γ' Ν.3852/2010), διατύπωσε την παρούσα Ειδική Πρόταση, η οποία υποβάλλεται, κατά τον νόμο, στον κ. Δήμαρχο και κοινοποιείται (ανάλογα κατά περίπτωση), στο Δημοτικό Συμβούλιο, τον Γενικό Γραμματέα του Δήμου, στον

εντεταλμένο σύμβουλο επί θεμάτων Διοικητικών Υπηρεσιών και στην Διεύθυνση Διοικητικών Υπηρεσιών του ΔΔράμας.

Η παρούσα Ειδική Πρόταση αφορούσε τα ζητήματα που ανακύπτουν κατά καιρούς και υποπίπτουν στην αντίληψη του ΣτΔΕ και σχετίζονται εν προκειμένω, με τρία επί μέρους ζητήματα. Τα ζητήματα αυτά που χάριν οικονομίας περιλήφθηκαν σε μια ειδική πρόταση (την συγκεκριμένη), αναφέρονταν στα εξής θέματα: α) Τον τρόπο εκπροσώπησης των πολιτών ενώπιον των διοικητικών αρχών από πληρεξουσίους δικηγόρους, β) Την υποχρέωση των υπηρεσιών όχι μόνο να πρωτοκολλούν κάθε αίτημα αλλά και ν απαντούν στους πολίτες και μάλιστα εμπρόθεσμα και γ) Το δικαίωμα κάθε πολίτη για πρόσβαση στα έγγραφα της διοίκησης (ιδιωτικά ή δημόσια)

Ειδικότερα ο Συμπαραστάτης του Δημότη και της Επιχείρησης είχε γίνει αποδέκτης παραπόνων από ιδιώτες της πόλης αναφορικά με τα προβλήματα αυτά, ενώ βάσιμα υποθέτοντας ότι θα ακολουθήσουν κι άλλα και παρά τις διαμεσολαβητικές του ενέργειες, υπάρχουν συστημικά προβλήματα που μπορούν να αντιμετωπιστούν, τουλάχιστον στο μέλλον. Προκειμένου λοιπόν να μην επαναληφθούν παρόμοια προβλήματα, με την παρούσα πρόταση επιχειρήθηκε μια προσπάθεια καταγραφής εν συντομία του νομικού πλαισίου που ισχύει σε κάθε μια από τις υπό ανωτέρω α,β,γ περιπτώσεις, προκειμένου οι υπηρεσίες να αξιολογούν, να κρίνουν και να εναρμονίζονται με τις ειδικότερες κατά περίπτωση επιταγές της κείμενης νομοθεσίας, αναφορικά με τον τρόπο συναλλαγών τους με τους πολίτες, όπου αυτό κρίνεται αναγκαίο.

Οι διαδικασίες που αφορούν τον τρόπο εκπροσώπησης των πολιτών ενώπιον των διοικητικών αρχών από πληρεξουσίους δικηγόρους, την υποχρέωση των υπηρεσιών όχι μόνο να πρωτοκολλούν κάθε αίτημα αλλά και ν απαντούν στους πολίτες και μάλιστα εμπρόθεσμα και το δικαίωμα κάθε πολίτη για πρόσβαση στα έγγραφα της διοίκησης, κρίνεται ότι θα αποτελούν συνήθη λόγο παραπόνου-διαμαρτυρίας προς τον Συμπαραστάτη του Δημότη και της Επιχείρησης.

Σε κάθε περίπτωση, η συγκεκριμένη Ειδική Πρόταση δεν ήταν

εξαντλητική, ούτε υποκαθιστά τις ανάγκες για διαβούλευση, καθώς και την γενικότερη ανάγκη συνεργασίας των δημοτικών οργάνων και των υπηρεσιών με τους πολίτες, προκειμένου στο μέλλον να μην απαντώνται προβλήματα σε κανέναν από τους τομείς που θα θίξει η παρούσα πρόταση, αλλά ούτε και σε άλλους.

A) Εκπροσώπηση των πολιτών στις διοικητικές αρχές από δικηγόρους

Σύμφωνα με τις διατάξεις της παραγράφου 1 του άρθρου 3 του Κώδικα Διοικητικής Διαδικασίας (ν. 2690/99), ΦΕΚ 45/Α'), «Αίτηση του ενδιαφερομένου για την έκδοση διοικητικής πράξης απαιτείται όταν το προβλέπουν οι σχετικές διατάξεις».

Εξάλλου, σύμφωνα με τις διατάξεις της παραγράφου 1 του άρθρου 4 του ίδιου νόμου όπως αντικαταστάθηκαν με αυτές της παραγράφου 1 του άρθρου 6 του ν. 3242/2004 περί οργάνωσης της κυβέρνησης, απλούστευσης των διοικητικών διαδικασιών, θέματα ΟΤΑ κτλ (ΦΕΚ 102/Α'), «Οι δημόσιες υπηρεσίες, οι οργανισμοί τοπικής αυτοδιοίκησης και τα νομικά πρόσωπα δημοσίου δικαίου, όταν υποβάλλονται σ αυτούς αιτήσεις, οφείλουν να διεκπεραιώνουν τις υποθέσεις των ενδιαφερομένων και να αποφαινόμενοι για τα αιτήματά τους».

Μέχρι σήμερα έχει γίνει δεκτό ότι οι παραπάνω διατάξεις της παραγράφου 1 του άρθρου 3 του ν. 2690/99 σε συνδυασμό με τις διατάξεις της παραγράφου 1 του άρθρου 4 του ίδιου νόμου, όπως αντικαταστάθηκαν με αυτές της παραγράφου 1 του άρθρου 6 του ν. 3242/2004, **για την περίπτωση που ο ίδιος ο ενδιαφερόμενος δεν μπορεί να προσέλθει αυτοπροσώπως ενώπιον των διοικητικών αρχών για να υποβάλει αίτηση ή να παραλάβει μια διοικητική πράξη, επιτρέπουν την υποβολή αιτήσεων πολιτών προς τη διοίκηση από τρίτα πρόσωπα, μόνο εφόσον αυτά προσκομίζουν τη νόμιμη γι αυτό εξουσιοδότηση, η οποία μάλιστα**

πρέπει να φέρει και τη βεβαίωση του γνησίου της υπογραφής του εξουσιοδοτούντος.

Τα ανωτέρω **δεν ισχύουν στην περίπτωση** που αντί του ενδιαφερομένου πολίτη και για λογαριασμό του, **προσέρχεται στην υπηρεσία για να υποβάλει αίτηση ή να παραλάβει την τελική διοικητική πράξη, πληρεξούσιος δικηγόρος**, αφού ως εξουσιοδότηση προς το πρόσωπο του τελευταίου ισχύει και αρκεί η νόμιμη προφορική εντολή που του δίδεται σύμφωνα με τις σχετικές διατάξεις του Ν.Δ. 3026/1954 (Κώδικας περί Δικηγόρων ΦΕΚ 235/Α').

Ως εκ τούτου, οι δικηγόροι δεν θεωρούνται τρίτα πρόσωπα όταν εκπροσωπούν τους εντολείς τους και δικαιούνται να παραλαμβάνουν έγγραφα διοικητικών υπηρεσιών χωρίς έγγραφη εξουσιοδότηση ή πληρεξούσιο. Ειδικότερα, σε περίπτωση κατά την οποία η υποβολή της αίτησης γίνεται από δικηγόρο, ο οποίος υπογράφει την αίτηση για λογαριασμό του πελάτη του, αυτός παραλαμβάνει και την τελική πράξη χωρίς άλλη διαδικασία ή απαίτηση. Το ίδιο ισχύει και για την παρακολούθηση της πορείας της αίτησης που έχει υποβληθεί από δικηγόρο. Εάν η αίτηση έχει ήδη υποβληθεί από τον ενδιαφερόμενο ή τρίτο και προσέρχεται δικηγόρος για την παρακολούθηση αυτής ή την παραλαβή της τελικής διοικητικής πράξης, τότε του ζητείται να δηλώσει επί τόπου την πληρεξουσιότητά του, δηλώνοντας το ονοματεπώνυμό του, τη διεύθυνση και τον αριθμό μητρώου του Δικηγορικού Συλλόγου στον οποίο ανήκει.

Οι παραπάνω κατευθύνσεις-οδηγίες περιέχονται στην με αρ πρωτ ΔΙΣΚΠΟ Φ18/οικ11853/6-5-2009 εγκύκλιο του ΥΠΕΣ της Γενι Γραμ Δημο Διοίκησης του τμήματος προστασίας πολιτών και οι οποίες διασαφηνίζουν πλήρως τον τρόπο και τις προβλεπόμενες διαδικασίες συναλλαγών των πολιτών με τις υπηρεσίες όταν σ αυτές προσέρχονται, αντ αυτών, οι πληρεξούσιοι δικηγόροι τους, προκειμένου να ενεργήσουν για λογαριασμό

ΤΟΥΣ.

B) Υποχρέωση των υπηρεσιών σε (εμπρόθεσμη) απάντηση στους πολίτες

Σύμφωνα με τον ν 2690/1999 (Κώδικας Διοικητικής Διαδικασίας) και ειδικότερα το αρ 4 περί διεκπεραίωσης υποθέσεων από τη Διοίκηση : "1. α. Οι δημόσιες υπηρεσίες, οι οργανισμοί τοπικής αυτοδιοίκησης και τα νομικά πρόσωπα δημόσιου δικαίου, όταν υποβάλλονται αιτήσεις, οφείλουν να διεκπεραιώνουν τις υποθέσεις των ενδιαφερομένων και να αποφαινούνται για τα αιτήματά τους μέσα σε προθεσμία πενήντα (50) ημερών, εφόσον από ειδικές διατάξεις δεν προβλέπονται μικρότερες προθεσμίες. Η προθεσμία αρχίζει από την κατάθεση της αίτησης στην αρμόδια υπηρεσία και την υποβολή ή συγκέντρωση του συνόλου των απαιτούμενων δικαιολογητικών, πιστοποιητικών ή στοιχείων. Αν η αίτηση υποβληθεί σε αναρμόδια υπηρεσία, η υπηρεσία αυτή οφείλει, μέσα σε τρεις (3) ημέρες, να τη διαβιβάσει στην αρμόδια και να γνωστοποιήσει τούτο στον ενδιαφερόμενο. Στην περίπτωση αυτή η προθεσμία αρχίζει από τότε που περιήλθε η αίτηση στην αρμόδια υπηρεσία. Για υποθέσεις αρμοδιότητας περισσότερων υπηρεσιών, η προθεσμία του πρώτου εδαφίου παρατείνεται κατά δέκα (10), ακόμη, ημέρες. β. Με απόφαση του Υπουργού Εσωτερικών, Δημόσιας Διοίκησης και Αποκέντρωσης και του κατά περίπτωση αρμόδιου Υπουργού μπορεί να ορίζεται, κατά περίπτωση, διαφορετική προθεσμία για τη διεκπεραίωση υποθέσεων, εφόσον το επιβάλλουν ειδικοί λόγοι, που αναφέρονται ρητώς σ' αυτήν. 2. Εάν κάποια υπόθεση δεν μπορεί να διεκπεραιωθεί λόγω αντικειμενικής αδυναμίας, ειδικά αιτιολογημένης, η αρμόδια υπηρεσία οφείλει, εντός πέντε (5) τουλάχιστον ημερών πριν από την εκπνοή τους, να γνωστοποιήσει εγγράφως στον αιτούντα: 1) τους λόγους της καθυστέρησης, τον υπάλληλο που έχει αναλάβει την υπόθεση και τον αριθμό τηλεφώνου του,

για την παροχή πληροφοριών και κάθε άλλη χρήσιμη πληροφορία." 3. Οι υπηρεσίες απαλλάσσονται από τις κατά την παράγραφο 1 υποχρεώσεις, αν το αίτημα είναι εμφανώς παράλογο, αόριστο, ακατάληπτο ή επαναλαμβάνεται κατά τρόπο καταχρηστικό." 4. Οι διοικητικές αρχές οφείλουν, ύστερα από αίτηση του ενδιαφερομένου, να χορηγούν αμέσως πιστοποιητικά και βεβαιώσεις. Αν η άμεση χορήγηση τούτων δεν είναι δυνατή, αυτά αποστέλλονται ταχυδρομικώς, μέσα σε προθεσμία δέκα (10) ημερών, στη διεύθυνση που έχει δηλωθεί. Η υποχρέωση αυτή δεν υφίσταται αν ο ενδιαφερόμενος, με την αίτησή του, δηλώσει ότι δεν επιθυμεί την ταχυδρομική αποστολή και ότι θα παραλάβει τα έγγραφα αυτά αυτοπροσώπως ή με εξουσιοδοτημένο εκπρόσωπό του. 5. Η υπηρεσία στην οποία υποβάλλεται η αίτηση χορηγεί στον ενδιαφερόμενο απόδειξη παραλαβής όπου περιλαμβάνονται ο οικείος αριθμός πρωτοκόλλου, η προθεσμία εντός της οποίας υφίσταται υποχρέωση προς διεκπεραίωση της υπόθεσης. 6. Οι προθεσμίες των παραγράφων 1 και 2 του παρόντος άρθρου δεν ισχύουν για αναγνώριση απαιτήσεων κατά του Δημοσίου, εφόσον υφίσταται σχετική εκκρεμής δίκη, καθώς και για τις περιπτώσεις όπου απαιτείται εμφάνιση του ενδιαφερομένου ενώπιον συλλογικού οργάνου, και η μη προσέλευσή του οφείλεται σε υποκειμενικούς ή αντικειμενικούς λόγους.

Επίσης σύμφωνα με τον ν 3242/2004 περί οργάνωσης της κυβέρνησης, απλούστευσης των διοικητικών διαδικασιών, θεμάτων ΟΤΑ κτλ και ειδικότερα το αρ 6 περί διεκπεραίωσης υποθέσεων από την διοίκηση, κατά το οποίο "1. α. Οι δημόσιες υπηρεσίες, οι οργανισμοί τοπικής αυτοδιοίκησης και τα νομικά πρόσωπα δημόσιου δικαίου, όταν υποβάλλονται αιτήσεις, οφείλουν να διεκπεραιώνουν τις υποθέσεις των ενδιαφερομένων και να αποφαινόμενοι για τα αιτήματά τους μέσα σε προθεσμία πενήντα (50) ημερών, εφόσον από ειδικές διατάξεις δεν προβλέπονται μικρότερες προθεσμίες. Η προθεσμία αρχίζει από την κατάθεση της αίτησης στην αρμόδια υπηρεσία και την υποβολή ή συγκέντρωση του συνόλου των απαιτούμενων δικαιολογητικών, πιστοποιητικών ή στοιχείων. Αν η αίτηση

υποβληθεί σε αναρμόδια υπηρεσία, η υπηρεσία αυτή οφείλει, μέσα σε τρεις (3) ημέρες, να τη διαβιβάσει στην αρμόδια και να γνωστοποιήσει τούτο στον ενδιαφερόμενο. Στην περίπτωση αυτή η προθεσμία αρχίζει από τότε που περιήλθε η αίτηση στην αρμόδια υπηρεσία. Για υποθέσεις αρμοδιότητας περισσότερων υπηρεσιών, η προθεσμία του πρώτου εδαφίου παρατείνεται κατά δέκα (10), ακόμη, ημέρες. β. Με απόφαση του Υπουργού Εσωτερικών, Δημόσιας Διοίκησης και Αποκέντρωσης και του κατά περίπτωση αρμόδιου Υπουργού μπορεί να ορίζεται, κατά περίπτωση, διαφορετική προθεσμία για τη διεκπεραίωση υποθέσεων, εφόσον το επιβάλλουν ειδικοί λόγοι, που αναφέρονται ρητώς σ' αυτήν. 2. Εάν κάποια υπόθεση δεν μπορεί να διεκπεραιωθεί λόγω αντικειμενικής αδυναμίας, ειδικά αιτιολογημένης, η αρμόδια υπηρεσία οφείλει, εντός πέντε (5) τουλάχιστον ημερών πριν από την εκπνοή τους, να γνωστοποιήσει εγγράφως στον αιτούντα: α) τους λόγους της καθυστέρησης, β) τον υπάλληλο που έχει αναλάβει την υπόθεση και τον αριθμό τηλεφώνου του, για την παροχή πληροφοριών και γ) κάθε άλλη χρήσιμη πληροφορία. Επίσης η υπηρεσία στην οποία υποβάλλεται η αίτηση χορηγεί στον ενδιαφερόμενο απόδειξη παραλαβής όπου περιλαμβάνονται ο οικείος αριθμός πρωτοκόλλου, η προθεσμία εντός της οποίας υφίσταται υποχρέωση προς διεκπεραίωση της υπόθεσης. Οι προθεσμίες των παραγράφων 1 και 2 του παρόντος άρθρου δεν ισχύουν για αναγνώριση απαιτήσεων κατά του Δημοσίου, εφόσον υφίσταται σχετική εκκρεμής δίκη, καθώς και για τις περιπτώσεις όπου απαιτείται εμφάνιση του ενδιαφερομένου ενώπιον συλλογικού οργάνου, και η μη προσέλευσή του οφείλεται σε υποκειμενικούς ή αντικειμενικούς λόγους." 3. Υπέρβαση των προθεσμιών συγχωρείται σε περίπτωση ανώτερης βίας, καθώς και όταν ο ενδιαφερόμενος επικαλείται τη συνδρομή γεγονότων γνωστών στην υπηρεσία. Στην περίπτωση απώλειας φακέλου με υπαιτιότητα της υπηρεσίας, οι προθεσμίες για την τελική διεκπεραίωση του αιτήματος του πολίτη, όπως αυτές καθορίζονται στις διατάξεις των παραγράφων 1, 2 και 3 του άρθρου 6 του ν. 3242/2004, αναστέλλονται για το χρονικό διάστημα που βρίσκεται σε εξέλιξη

η διαδικασία ανασύστασης του φακέλου και μέχρι την οριστική ανασύστασή του, δηλαδή για χρονικό διάστημα 30 ημερών, σύμφωνα με τα οριζόμενα στην παράγραφο 1 του παρόντος άρθρου, οπότε και είναι πλέον δυνατή η έκδοση της οριστικής διοικητικής πράξης. 4. α. Με αποφάσεις του Υπουργού Εσωτερικών, Δημόσιας Διοίκησης και Αποκέντρωσης και του κατά περίπτωση αρμόδιου Υπουργού μπορεί να καταργείται η υποχρέωση υποβολής δικαιολογητικών, όταν αυτά έχουν ήδη κατατεθεί σε άλλη υπηρεσία, οι ενέργειες της οποίας αποτελούν αναγκαία προϋπόθεση των επόμενων σταδίων της διοικητικής διαδικασίας. β. Με όμοιες αποφάσεις είναι δυνατή, προκειμένου για ανανέωση άδειας, η κατάργηση δικαιολογητικών, εφόσον αυτά δεν αναφέρονται σε στοιχεία των οποίων πιθανολογείται η μεταβολή μετά τη λήξη του χρόνου ισχύος της αρχικής άδειας. 5. Με προεδρικό διάταγμα, που εκδίδεται ύστερα από πρόταση του Υπουργού Εσωτερικών, Δημόσιας Διοίκησης και Αποκέντρωσης, καθορίζεται η διαδικασία υποχρεωτικής ανασύστασης φακέλου ο οποίος έχει απωλεσθεί με υπαιτιότητα της υπηρεσίας και στον οποίο εμπεριέχονται πιστοποιητικά και δικαιολογητικά που έχουν υποβληθεί από τον ενδιαφερόμενο. Στο ίδιο προεδρικό διάταγμα προβλέπονται το χρονικό διάστημα ολοκλήρωσης της ανασύστασης, οι προϋποθέσεις σύμπραξης του ενδιαφερομένου, καθώς και οι τρόποι προσωρινής διεκπεραίωσης του αιτήματος για το χρονικό διάστημα που μεσολαβεί ως την ολοκλήρωση της ανασύστασης. 6. Οι υπηρεσίες υποχρεούνται να παραλαμβάνουν και αιτήσεις οι οποίες δεν συνοδεύονται από τα απαιτούμενα δικαιολογητικά. Στην περίπτωση αυτή γίνεται ειδική περιγραφή των δικαιολογητικών που ελλείπουν στη σχετική απόδειξη παραλαβής η οποία χορηγείται από την υπηρεσία στον ενδιαφερόμενο. 7. Τα συλλογικά όργανα είναι δυνατό να συνεδριάζουν και με τη χρήση ηλεκτρονικών μέσων (τηλεδιάσκεψη). Στις περιπτώσεις αυτές, με απόφαση του Υπουργού Εσωτερικών, Δημόσιας Διοίκησης και Αποκέντρωσης, καθορίζονται ο τόπος της συνεδρίασης, ο τρόπος διαπίστωσης της απαρτίας και διασφάλισης της μυστικότητας της συνεδρίασης, ο τρόπος τήρησης των

πρακτικών και κάθε άλλη λεπτομέρεια αναφορικά με τη λειτουργία των συλλογικών οργάνων. 8. Για την έκδοση απλών διοικητικών πράξεων, που προαπαιτούν υποβολή αίτησης από τον ενδιαφερόμενο, όταν αυτή κατατίθεται σε Κ.Ε.Π., λογίζεται ως υποβληθείσα στην καθ' ύλην αρμόδια υπηρεσία. Για το σκοπό αυτόν το Κ.Ε.Π. αποστέλλει ηλεκτρονικώς σχετικό ενημερωτικό σημείωμα στην καθ' ύλην αρμόδια υπηρεσία.

Πέρα από το ανωτέρω νομικό πλαίσιο που προβλέπει συγκεκριμένες πρακτικές και προθεσμίες συναλλαγών διοίκησης - διοικούμενων, έγινε και μια αναφορά στους βασικούς κανόνες λειτουργίας και χειρισμού των υποθέσεων που πρέπει να διέπουν την δράση των υπαλλήλων κατά τον χειρισμό των υποθέσεων που ανατίθενται σ αυτούς, ήτοι (περιληπτική αναφορά και επεξήγηση): **1) Τήρηση της νομιμότητας**, κατά την οποία ο υπάλληλος ενεργεί σύμφωνα με το δίκαιο και εφαρμόζει τους κανόνες που προβλέπονται στο Σύνταγμα, στο Ευρωπαϊκό δίκαιο και στις νομοθετικές πράξεις, **2) Ανεξαρτησία και αμεροληψία** κατά τις οποίες ο δημόσιος υπάλληλος εκτελεί τα καθήκοντά του με αμεροληψία, ανεπηρέαστος από οποιουδήποτε είδους εξωϋπηρεσιακές παρεμβάσεις, **3) Ανιδιοτέλεια και ακεραιότητα** κατά τις οποίες ο δημόσιος υπάλληλος καλλιεργεί, με κάθε τρόπο, το αίσθημα εμπιστοσύνης των πολιτών και αποφεύγει κάθε ενέργεια που θα μπορούσε να θέσει σε αμφισβήτηση την εντιμότητα, την προσήλωση στο καθήκον ή την ηθική του ακεραιότητα, **4) Υπευθυνότητα**, κατά την οποία ο δημόσιος υπάλληλος οφείλει να την επιδεικνύει και να υποστηρίζει και να αιτιολογεί τις αποφάσεις και ενέργειές του, **5) Ισότητα**, κατά την οποία ο δημόσιος υπάλληλος σέβεται την αρχή αυτή και αντιμετωπίζει τους ευρισκόμενους στην ίδια κατάσταση με τον ίδιο τρόπο, αποφεύγοντας κάθε ενέργεια που μπορεί να χαρακτηριστεί αθέμιτη διακριτική μεταχείριση, **6) Αναλογικότητα** κατά την οποία ο υπάλληλος εξασφαλίζει ότι τα μέτρα που λαμβάνονται είναι ανάλογα προς τον επιδιωκόμενο στόχο, **7) Εχεμύθεια, εμπιστευτικότητα και απόρρητο**, κατά την επιταγή των οποίων ο δημόσιος υπάλληλος δεν χρησιμοποιεί πληροφορίες για θέματα που χαρακτηρίζονται

από τις κείμενες διατάξεις ως απόρρητα, **8) Πρόσβαση σε έγγραφα** και **δημοσιοποίηση στοιχείων** κατά τα οποία ο υπάλληλος διευκολύνει την πρόσβαση των πολιτών στα διοικητικά έγγραφα (ηλεκτρονικά ή μη) καθώς και στα ιδιωτικά έγγραφα (ηλεκτρονικά ή μη), που φυλάσσονται στις δημόσιες υπηρεσίες και αφορούν εκκρεμή ή διεκπεραιωμένη υπόθεσή του, **9) Διαφάνεια υπηρεσιακής δράσης** κατά την οποία ο δημόσιος υπάλληλος ασκεί τα καθήκοντά του κατά τρόπο που διευκολύνει την ενημέρωση των πολιτών, τον κοινωνικό διάλογο, την κριτική και το νόμιμο έλεγχο, χωρίς να απαιτεί από τον πολίτη να θεμελιώσει ειδικό έννομο συμφέρον, **10) Πρωτοκόλληση και διεκπεραίωση των αιτήσεων των πολιτών** κατά την διαδικασία των οποίων ο δημόσιος υπάλληλος υποχρεούται να παραλαμβάνει κάθε αίτηση που υποβάλλεται στην υπηρεσία του και να χορηγεί στον ενδιαφερόμενο απόδειξη παραλαβής, στην οποία περιλαμβάνονται ο αριθμός πρωτοκόλλου της αίτησης και η προθεσμία εντός της οποίας υφίσταται υποχρέωση προς διεκπεραίωση της υπόθεσης, **11) Δικαίωμα προηγούμενης ακρόασης** σύμφωνα με το οποίο προτού προβεί σε διοικητική πράξη ή υλική ενέργεια που θίγει δικαιώματα ή συμφέροντα πολίτη, ο υπάλληλος καλεί τον ενδιαφερόμενο για να τον ενημερώσει και να του δώσει την ευκαιρία να εκφράσει τις απόψεις του και **12) Αιτιολόγηση αποφάσεων της διοίκησης** κατ'επιταγή της οποίας ο υπάλληλος όταν συντάσσει αποφάσεις, ιδιαίτερα εάν αυτές θίγουν δικαιώματα πολιτών, οφείλει να εκθέτει στο προοίμιο τη νομική βάση και όλα τα πραγματικά περιστατικά της υπόθεσης, που αιτιολογούν πλήρως την έκδοση της συγκεκριμένης απόφασης.

Επίσης έγινε και μια εκτενής αναφορά στις αρχές οι οποίες πρέπει να διέπουν την διοικητική δράση εν γένει, ήτοι (περιληπτική αναφορά και επεξήγηση): **1) Την αρχή της νομιμότητας** η οποία περιλαμβάνει δύο διαφορετικές έννοιες: α) Οι ενέργειες των οργάνων του κράτους πρέπει να μην είναι αντίθετες προς τους κανόνες του Συντάγματος, του Ευρωπαϊκού δικαίου και των νομοθετικών πράξεων και β) οι ενέργειες της διοίκησης να

είναι σύμφωνες ή να βρίσκονται σε αρμονία με τους κανόνες αυτούς, **2) Την άσκηση της διακριτικής ευχέρειας ή εξουσίας**, που υπάρχει όταν οι κανόνες που καθορίζουν την αρμοδιότητα, δεν προκαθορίζουν ακριβώς την ενέργεια του διοικητικού οργάνου, αλλά του αφήνουν ελευθερία δράσης. Η αρμοδιότητα έχει το χαρακτήρα της διακριτικής ευχέρειας, όταν το διοικητικό όργανο: α) μπορεί αλλά δεν έχει υποχρέωση να εκδώσει τη διοικητική πράξη, ή β) πρέπει να εκδώσει την πράξη, μπορεί όμως να καθορίζει κατά την κρίση του το χρονικό σημείο της έκδοσής της ή γ) μπορεί να επιλέξει μεταξύ περισσότερων λύσεων, **3) Την αρχή της χρηστής διοίκησης** κατά την οποία επιβάλλεται στα διοικητικά όργανα, να ασκούν τις αρμοδιότητές τους σύμφωνα με τις αρχές της χρηστής και καλόπιστης διοίκησης, ώστε κατά την εφαρμογή των σχετικών διατάξεων να αποφεύγονται οι ανεπιεικείς ή και δογματικές ερμηνείες, **4) Την αρχή της επιείκειας** η οποία αποτελεί ειδική εκδήλωση της αρχής της χρηστής διοίκησης, υπό την έννοια της προστασίας των δικαιωμάτων των διοικούμενων, κυρίως των οικονομικώς ασθενεστέρων, **5) Την αρχή της καλής πίστης**, σύμφωνα με την οποία η διοίκηση δεν δικαιούται να εκμεταλλευθεί μια κατάσταση, στην οποία ο διοικούμενος έχει περιέλθει λόγω πλάνης, απάτης ή απειλής, **6) Την αρχή της δικαιολογημένης εμπιστοσύνης του πολίτη** η οποία είναι συγγενής προς την αρχή της καλής πίστης. Η διοίκηση παραβαίνει την αρχή της καλής πίστης, όταν ενεργεί κατά τρόπο αντίθετο προς τις προσδοκίες που η ίδια έχει δημιουργήσει στον πολίτη, **7) Την αρχή της αναλογικότητας** σύμφωνα με την οποία, μεταξύ των περισσότερων μέτρων, που η διοίκηση διαθέτει, για την πραγματοποίηση των σκοπών της, οφείλει να επιλέγει τα λιγότερο επαχθή για τον πολίτη, **8) Την αρχή της ισότητας** σύμφωνα με την οποία, η διοίκηση υποχρεούται να αντιμετωπίζει όμοιες περιπτώσεις με τον ίδιο τρόπο και διαφορετικές περιπτώσεις με διαφορετικό τρόπο.

Γ) Πρόσβαση των πολιτών σε έγγραφα

Θεμελιώδεις κανόνες για την πρόσβαση στα έγγραφα που τηρούν οι υπηρεσίες περιλαμβάνονται στο Σύνταγμα. Κατά το άρθρο 5α παρ. 1 του Συντάγματος, καθένας έχει δικαίωμα στην πληροφόρηση, όπως ο νόμος ορίζει. Περιορισμοί στο δικαίωμα αυτό είναι δυνατόν να επιβληθούν με νόμο, μόνο εφόσον είναι απολύτως αναγκαίοι και δικαιολογούνται για λόγους εθνικής ασφάλειας, καταπολέμησης του εγκλήματος ή προστασίας των δικαιωμάτων ή προστασίας δικαιωμάτων και συμφερόντων τρίτων. Επίσης, κατά το άρθρο 10 παρ. 3 του Συντάγματος, ορίζεται ότι η αρμόδια υπηρεσία ή αρχή υποχρεούται να απαντά στα αιτήματα για παροχή πληροφοριών και χορήγηση εγγράφων, ιδίως πιστοποιητικών, δικαιολογητικών και βεβαιώσεων μέσα σε ορισμένη προθεσμία, όχι μεγαλύτερη των 60 ημερών, όπως νόμος ορίζει. Ευρωπαϊκού δικαίου κανόνες για την πρόσβαση σε έγγραφα περιλαμβάνονται στο άρθρο 10 της Ευρωπαϊκής Σύμβασης των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου (ΕΣΔΑ), κατά την οποία, το δικαίωμα της ελευθερίας της έκφρασης περιλαμβάνει και την ελευθερία «λήψεως πληροφοριών», άνευ επεμβάσεως δημοσίων αρχών. Η νομοθεσία για την πρόσβαση του πολίτη στα έγγραφα που τηρούν οι δημόσιες υπηρεσίες έχει κωδικοποιηθεί με το προεδρικό διάταγμα 28/2015 περί κωδικοποίησης διατάξεων για την πρόσβαση σε δημόσια έγγραφα και στοιχεία. Στο άρθρο 1 του π.δ. 28/2015 αναπαράγεται το άρθρο 5 του Ν.2690/1999 (Κώδικας Διοικητικής Διαδικασίας), το οποίο κατοχυρώνει το δικαίωμα πρόσβασης στα έγγραφα και είναι η κεντρικής σημασίας διάταξη για το θέμα αυτό στη δημόσια διοίκηση. Ο Κώδικας Διοικητικής Διαδικασίας εφαρμόζεται στο Δημόσιο, τους Ο.Τ.Α. και στα ν.π.δ.δ. Με το άρθρο 7 παρ. 1 του Ν.4325/2015 περί εκδημοκρατισμού της Διοίκησης- Καταπολέμηση γραφειοκρατίας - Αποκατάσταση αδικιών κλπ (Α' 47/11.5.2015) ορίστηκε ότι τα άρθρα 4-7 του Κώδικα (επομένως και το άρθρο 5) εφαρμόζονται και στα νομικά πρόσωπα ιδιωτικού δικαίου (ν.π.ι.δ.) που ανήκουν στο κράτος ή χορηγούνται τακτικώς, σύμφωνα με τις κείμενες διατάξεις από κρατικούς πόρους κατά 50% τουλάχιστον του ετήσιου προϋπολογισμού τους, στα ν.π.ι.δ. και τις Δημόσιες Επιχειρήσεις και

Οργανισμούς (ΔΕΚΟ) του κεφαλαίου Α' του Ν.3429/2005, καθώς και στα νομικά πρόσωπα και τις επιχειρήσεις των Ο.Τ.Α., εντός ή εκτός της Γενικής Κυβέρνησης. Το άρθρο 5 του Κώδικα Διοικητικής Διαδικασίας αφορά τα «διοικητικά έγγραφα» που ορίζονται στην πρώτη παράγραφο του και διαχωρίζονται από τα «ιδιωτικά έγγραφα» που τηρούνται στο αρχείο της υπηρεσίας. Το δικαίωμα πρόσβασης ασκείται και στις δύο περιπτώσεις με την υποβολή γραπτής αίτησης. Ενώ δικαίωμα πρόσβασης στα διοικητικά έγγραφα έχει κάθε ενδιαφερόμενος, δικαίωμα πρόσβασης στα ιδιωτικά έγγραφα έχει μόνο όποιος έχει «ειδικό έννομο συμφέρον». Στην τρίτη παράγραφο, ορίζονται οι περιπτώσεις στις οποίες δεν ισχύει το δικαίωμα πρόσβασης. Στην παράγραφο 4 ορίζονται οι τρόποι ενάσκησης της πρόσβασης: α) επιτόπια μελέτη του εγγράφου στο κατάστημα της υπηρεσίας και β) χορήγηση αντιγράφου. Στην παράγραφο 5 ορίζεται ότι η άσκηση των δικαιωμάτων πρόσβασης γίνεται με την επιφύλαξη δικαιωμάτων πνευματικής και βιομηχανικής ιδιοκτησίας. Στην παράγραφο 6 ορίζεται ότι η απόφαση της υπηρεσίας, θετική ή (αιτιολογημένα) αρνητική, εκδίδεται εντός είκοσι (20) ημερών. Ειδικότερες διατάξεις ισχύουν όμως για τα έγγραφα τα οποία περιέχουν πληροφορίες, οι οποίες αναφέρονται στο πρόσωπο του αιτούντος. Σε αυτή την περίπτωση, δεν εφαρμόζεται το παραπάνω άρθρο, αλλά το ειδικότερο άρθρο 12 του Ν.2472/1997 περί προστασίας του ατόμου από την επεξεργασία προσωπικών δεδομένων (ΦΕΚ Α' 50) και του δικαιώματος πρόσβασης του υποκειμένου στα δεδομένα που το αφορούν. Σ αυτή την περίπτωση, η οποία κωδικοποιείται και στο άρθρο 28 του π.δ. 28/2015, αρκεί ο αιτών να επικαλεστεί και να αποδείξει ότι το έγγραφο περιλαμβάνει πληροφορίες που τον αφορούν, χωρίς να χρειάζεται να επικαλεστεί «εύλογο ενδιαφέρον» ή «ειδικό έννομο συμφέρον», αφού αρκεί η ιδιότητά του ως υποκείμενο των δεδομένων. Κατά το άρθρο 12 του Ν.2472/1997, η υπηρεσία, ως «υπεύθυνος επεξεργασίας», έχει υποχρέωση να χορηγήσει αντίγραφα των εν λόγω εγγράφων εντός δεκαπέντε (15) ημερών στον αιτούντα – υποκείμενο των δεδομένων. Εάν πρόκειται για δεδομένα που αφορούν την

υγεία, αυτά γνωστοποιούνται στον ενδιαφερόμενο μέσω ιατρού. Όταν ζητείται η πρόσβαση σε έγγραφα τα οποία περιλαμβάνουν προσωπικά δεδομένα άλλων ατόμων (όχι του αιτούντος), το αίτημα δεν απορρίπτεται εξ αρχής λόγω «προσωπικών δεδομένων», αλλά εξετάζεται κατά πόσον η χορήγηση αντιγράφου ή η επιτόπια μελέτη του εγγράφου επιτρέπεται δυνάμει των άρθρων 4,5,7,7Α και, εφόσον επιτρέπεται, η υπηρεσία είναι υποχρεωμένη πριν επιτρέψει την πρόσβαση, να ενημερώσει εγγράφως τα πρόσωπα στα οποία αναφέρονται τα δεδομένα, όπως επιβάλλει το άρθρο 11 παρ. 3 του Ν.2472/1997. Τα διοικητικά δικαστήρια και το Συμβούλιο της Επικρατείας έχουν αναγνωρίσει ως προϋπόθεση για το δικαίωμα πρόσβασης στα έγγραφα την ύπαρξη «ευλόγου ενδιαφέροντος» του αιτούντος. Ως **«εύλογο ενδιαφέρον»** νοείται όχι το ενδιαφέρον κάθε πολίτη για την εύρυθμη λειτουργία των δημοσίων υπηρεσιών, αλλά εκείνο το οποίο προκύπτει κατά τρόπο αντικειμενικό από την ύπαρξη μιας συγκεκριμένης προσωπικής έννομης σχέσης συνδεόμενης με το περιεχόμενο των διοικητικών στοιχείων, στα οποία ζητείται η πρόσβαση. Η ύπαρξη του **«εύλογου ενδιαφέροντος»** προκειμένου για διοικητικά έγγραφα ή **«ειδικού εννόμου συμφέροντος»** προκειμένου για ιδιωτικά έγγραφα, πρέπει να προσδιορίζεται στην σχετική αίτηση του ενδιαφερομένου. Η έγγραφη αίτηση κρίνεται ως προς την νομιμότητά της κατά το άρθρο 4 παρ. 3 του Ν.2690/1999, δηλαδή δεν πρέπει να είναι εμφανώς παράλογη, αόριστη, ακατάληπτη ή να επαναλαμβάνεται κατά τρόπο καταχρηστικό. Διοικητικά έγγραφα θεωρούνται και τα έγγραφα που δεν εκδόθηκαν μεν από δημόσια υπηρεσία, αλλά χρησιμοποιήθηκαν ή ελήφθησαν υπόψη για τον καθορισμό της διοικητικής δράσης ή τη διαμόρφωση γνώμης ή κρίσης διοικητικού οργάνου.

Για την πρόσβαση στα ιδιωτικά έγγραφα απαιτείται, η ύπαρξη **«ειδικού εννόμου συμφέροντος»** και συνάφεια των εγγράφων αυτών με υπόθεση του αιτούντος, η οποία εκκρεμεί στις δημόσιες υπηρεσίες ή έχει διεκπεραιωθεί από αυτές. Το **«ειδικό έννομο συμφέρον»** που απαιτείται για την πρόσβαση σε ιδιωτικά έγγραφα, ταυτίζεται με το έννομο συμφέρον του άρθρου 902 του

Αστικού Κώδικα και υπάρχει, όταν το έγγραφο συντάχθηκε για το συμφέρον αυτού που το ζητεί ή όταν πιστοποιεί έννομη σχέση που αφορά και αυτόν. Σε κάθε περίπτωση δεν αρκεί η αόριστη επίκληση ότι θα γίνει νόμιμη χρήση των αιτούμενων στοιχείων χωρίς αναφορά ειδικότερου λόγου που θα θεμελιώνει αντίστοιχα έννομο συμφέρον. Ένα συνηθισμένο ερώτημα που απασχολεί πολύ συχνά την διοίκηση, είναι κατά πόσον πρέπει να χορηγηθεί σε έναν πολίτη (συνήθως «θιγόμενο»), η καταγγελία που έχει υποβληθεί από άλλον πολίτη εναντίον του. Η έγγραφη καταγγελία, αν και εκ πρώτης όψεως δεν είναι διοικητικό έγγραφο, αφού δεν την συντάσσει όργανο του δημόσιου τομέα, αλλά είναι ιδιωτικό έγγραφο υποβαλλόμενο από τον καταγγέλλοντα, καθίσταται διοικητικό έγγραφο εάν αυτή καθαυτή στηρίζει διοικητική πράξη της υπηρεσίας (π.χ. περί επιβολής σε βάρος του καταγγελλόμενου των προβλεπόμενων από τον νόμο για την καταγγελλόμενη παράβαση κυρώσεων), οπότε αποτελεί στοιχείο της αιτιολογίας της πράξης αυτής. Το ίδιο ισχύει και σε περίπτωση που γίνεται αναφορά ή επίκληση της καταγγελίας σε οποιοδήποτε επίσημο έγγραφο της υπηρεσίας (π.χ. μηνυτήρια αναφορά του εισαγγελέα), δηλαδή και σε αυτές τις περιπτώσεις η καταγγελία έχει καταστεί διοικητικό έγγραφο. Αντίθετα, αν η καταγγελία αποτελεί απλό έναυσμα για πραγματοποίηση σχετικής έρευνας από τις αρμόδιες υπηρεσίες, η τυχόν δε διαπίστωση της τέλεσης παραβάσεων και η επιβολή των προβλεπόμενων κυρώσεων στηρίζεται αποκλειστικά στις έρευνες και τους ελέγχους των αρμοδίων κρατικών οργάνων και στα πραγματικά περιστατικά που αυτά διαπίστωσαν, τότε η συγκεκριμένη καταγγελία δεν μπορεί να θεωρηθεί διοικητικό έγγραφο. Αυτό όμως από μόνο του δεν σημαίνει ότι δεν χορηγείται αντίγραφό της στον καταγγελλόμενο αιτούντα, καθώς σε αυτή την περίπτωση ο καταγγελλόμενος είναι «υποκείμενο των δεδομένων» και έχει δικαίωμα πρόσβασης στην εις βάρος του καταγγελία δυνάμει του άρθρου 12 του Ν.2472/1997.

Εν κατακλείδει τονίστηκε πως : Επί των διοικητικών εγγράφων ως προς την χορήγησή τους εφαρμόζονται οι κανόνες του άρθρου 1 του π.δ. 28/2015,

δηλαδή για την χορήγηση αντιγράφου αρκεί να υποβληθεί έγγραφη αίτηση από άτομο που έχει εύλογο ενδιαφέρον να λάβει αντίγραφο. Αν το έγγραφο είναι αναρτητέο στο Διαδίκτυο, δεν χρειάζεται να εξετάζεται κατά πόσον υφίσταται ή όχι εύλογο ενδιαφέρον. Η απάντηση στο αίτημα θα είναι θετική, εφόσον δεν αφορά την ιδιωτική ή την οικογενειακή ζωή τρίτου (οπότε θα πρέπει να εξεταστεί η δυνατότητα μερικής ικανοποίησης του αιτήματος, με χορήγηση αποσπάσματος του εγγράφου) ή απόρρητο που προβλέπεται από ειδικές διατάξεις (π.χ. φορολογικό ή τραπεζικό απόρρητο). Αν πρόκειται για προσωπικά δεδομένα, δεν υφίσταται απόρρητο, αλλά θα πρέπει να τηρηθούν οι κανόνες για την χορήγηση αντιγράφων προσωπικών δεδομένων (άρθρα 21-29 π.δ. 28/2015). Η απάντηση στο αίτημα πρόσβασης στα έγγραφα, θετική ή αρνητική, πρέπει να χορηγείται εντός 20 ημερών από την υποβολή του αιτήματος στην αρμόδια για την ικανοποίηση του αιτήματος υπηρεσία. Αν είναι αρνητική, πρέπει να αιτιολογείται ειδικώς, με αναφορά στις διατάξεις που απαγορεύουν την πρόσβαση. Αν ένα έγγραφο περιλαμβάνει προσωπικά δεδομένα εφαρμόζονται οι ειδικότεροι κανόνες των άρθρων 21-29 π.δ. 28/2015. Αν αποτελεί αίτημα του υποκειμένου των δεδομένων για χορήγηση των προσωπικών δεδομένων που το αφορούν, τότε δεν χρειάζεται διερεύνηση του «ευλόγου ενδιαφέροντος», αφού αρκεί η ιδιότητα του υποκειμένου των δεδομένων. Επίσης, η προθεσμία είναι συντομότερη, δηλαδή τα δεδομένα θα πρέπει να χορηγηθούν άμεσα και σε κάθε περίπτωση όχι πέραν των 15 ημερών από την υποβολή του αιτήματος. Εάν το αίτημα αφορά προσωπικά δεδομένα τρίτων, θα πρέπει να εξεταστεί αν αυτά είναι σχετικά, αναγκαία και όχι περισσότερα απ' όσα χρειάζεται ο αιτών και εάν υπάρχει νόμιμος λόγος χορήγησής τους. Σε περίπτωση που ζητούνται απλά προσωπικά δεδομένα τρίτων, το υποκείμενο των δεδομένων ενημερώνεται για την κοινοποίηση πριν την κοινοποίησή τους στον αιτούντα. Αν το έγγραφο περιλαμβάνει πληροφορίες που τον αναφέρουν ονομαστικά, τότε η αίτηση υποβάλλεται στο πλαίσιο του άρθρου 28 του π.δ. 28/2015 (αρ 12 του ν.2472/1997), δηλαδή το υποκείμενο των δεδομένων ασκεί το δικαίωμα

πρόσβασης στα δεδομένα που το αφορούν. Δεν χρειάζεται να αποδείξει «εύλογο ενδιαφέρον» ή «έννομο συμφέρον», ενώ η υπηρεσία πρέπει να ικανοποιήσει το αίτημα εντός 15 ημερών. Αν ο αιτών έχει εύλογο ενδιαφέρον έχει δικαίωμα πρόσβασης στα διοικητικά έγγραφα. Όχι όμως και στα ιδιωτικά έγγραφα, για τα οποία απαιτείται «ειδικό έννομο συμφέρον». Αν ο αιτών έχει ειδικό έννομο συμφέρον τότε επιτρέπεται πρόσβαση και σε ιδιωτικά έγγραφα που τηρεί η υπηρεσία.

Στη συνέχεια έγινε μια αναφορά στους λόγους που απαγορεύουν την πρόσβαση στα έγγραφα και συγκεκριμένα: Αν αφορά το έγγραφο την ιδιωτική ή οικογενειακή ζωή τρίτου, τότε σ αυτή την περίπτωση, δεν θα πρέπει να αποκλειστεί εξ ορισμού η χορήγηση του αντιγράφου. Θα πρέπει να εξεταστεί η δυνατότητα να χορηγηθεί απόσπασμα του εγγράφου, χωρίς το μέρος που εν δυνάμει αφορά την ιδιωτική ή οικογενειακή ζωή τρίτου. Εάν όμως αυτό δεν είναι εφικτό, θα πρέπει στην αιτιολογημένη απόφαση απόρριψης του αιτήματος, η οποία κατά τον νόμο πρέπει να εκδίδεται εντός 20 ημερών, να εξηγείται για ποιο λόγο η υπηρεσία δεν επιτρέπεται να ικανοποιήσει το αίτημα και να προτείνονται τυχόν εναλλακτικές λύσεις. Ακόμη κι αν ένα έγγραφο δεν αφορά την ιδιωτική ή οικογενειακή ζωή τρίτου, θα πρέπει να εξετάζεται μήπως περιλαμβάνει «δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα», οπότε δεν αποκλείεται μεν η χορήγηση, αλλά θα πρέπει να τηρηθούν οι προϋποθέσεις που θέτει ο νόμος. Αυτό αναφέρεται διότι υπάρχουν δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα που δεν εμπίπτουν στην έννοια της «ιδιωτικής ή οικογενειακής ζωής», αλλά παραμένουν προσωπικά δεδομένα, όπως, για παράδειγμα, πληροφορίες για την υπηρεσιακή κατάσταση δημοσίου υπαλλήλου. Υφίσταται βέβαια και απόρρητο που προβλέπεται από ειδικές διατάξεις, όπως το τραπεζικό απόρρητο, το φορολογικό απόρρητο, το απόρρητο των τηλεπικοινωνιών. Σε μια τέτοια περίπτωση, κανονικά για την χορήγηση χρειάζεται δικαστική πράξη ή εισαγγελική παραγγελία για την άρση του απορρήτου. Το απόρρητο δεν μπορεί να αντιταχθεί έναντι των υποκειμένου των δεδομένων, όταν αυτό ζητάει πρόσβαση σε στοιχεία που το αφορούν. Επίσης, τα προσωπικά

δεδομένα τρίτων δεν αποτελούν «απόρρητο», αφού οι διατάξεις για τα προσωπικά δεδομένα επιτρέπουν, υπό προϋποθέσεις, την χορήγησή τους σε τρίτους. Τέλος, δεν αποτελεί απόρρητο η πνευματική ιδιοκτησία, δηλαδή το γεγονός ότι σε ένα έγγραφο περιλαμβάνεται ένα πρωτότυπο πνευματικό δημιούργημα λόγου ή τέχνης, αφού και σε αυτή την περίπτωση επιτρέπεται η χορήγηση, με την μνεία της επιφύλαξης των δικαιωμάτων πνευματικής ιδιοκτησίας.

Επίσης στα πλαίσια της παρούσης ειδικής πρότασης παρατέθηκαν και μια σειρά παραδειγμάτων διοικητικής δράσης με τον ενδεδειγμένο τρόπο χειρισμού τους. Συγκεκριμένα:

1) Αναφορικά με την χορήγηση ιδιωτικού εγγράφου σε πολίτη, μόνο με την επίκληση γενικού ευλόγου ενδιαφέροντος κι όχι ειδικού εννόμου συμφέροντος, με την αριθμ. 243/2000 γνωμοδότηση του Β' Τμήματος του Ν.Σ.Κ. κρίθηκε πως «Διοικητικά έγγραφα, κατά την έννοια και το σκοπό του Κώδικα Διοικητικής Διαδικασίας, θα πρέπει να θεωρηθούν και τα μη προερχόμενα μεν από δημόσιες υπηρεσίες, αλλά χρησιμοποιηθέντα ή ληφθέντα υπόψη για τον καθορισμό της διοικητικής δράσης ή τη διαμόρφωση γνώμης ή κρίσεως διοικητικού οργάνου», συνεπώς χορηγούνται με την επίκληση και απλού ευλόγου ενδιαφέροντος, με την επιφύλαξη όσων ορίζονται στις παρ. 3 και 5 του Ν.2690/99.

2) Αναφορικά με την χορήγηση απ την διοίκηση προς τους πολίτες “σχεδίου εγγράφου” και ως εκ τούτου ανυπόγραφου, τονίζεται πως δεν μπορεί να αποτελέσει αντικείμενο του δικαιώματος πρόσβασης των πολιτών σε κάποιο απ αυτά, σύμφωνα με τις διατάξεις του Ν.2690/99 (Κ.Δ.Δ.), όπως ισχύει, καθόσον δεν συνιστά ολοκληρωμένο διοικητικό έγγραφο.

3) Αναφορικά με την επίκληση “αθέμιτου ανταγωνισμού” αν και κατά πόσο θα συνιστούσε λόγο απόρριψης χορήγησης ενός διοικητικού εγγράφου, επισημαίνεται πως το γεγονός ότι διοικητικά έγγραφα αφορούν και σε εμπορικές επιχειρήσεις, καθώς και η μη συνδρομή ειδικού εννόμου συμφέροντος, δεν συνιστούν λόγους απόρριψης του αιτήματος χορήγησης

διοικητικών εγγράφων.

4) Αναφορικά με την ενδεχόμενη-προηγούμενη “έγκριση” μιας υπηρεσίας για την χορήγηση ενός διοικητικού εγγράφου, και σε πλήρη εναρμόνιση με το πνεύμα και το σκοπό του νόμου 2690/99 (ΚΔΔ), που είναι η ακώλυτη πρόσβαση των πολιτών στα τηρούμενα από τη Διοίκηση στοιχεία, η «έγκρισή» τους, δεν είναι προαπαιτούμενο για τη χορήγησή τους.

5) Αναφορικά με την χορήγηση εγγράφου με την ένδειξη ως “εμπιστευτικού”, δεν συνιστά προβλεπόμενο και άρα απόρρητο από ειδικές διατάξεις και κατά συνέπεια δεν είναι λόγος απόρριψης του αιτήματος, σύμφωνα με τις διατάξεις της παρ. 3 του άρθρου 5 του Κ.Δ.Δ. , εκτός αν το έγγραφο αφορά θέμα, η γνωστοποίηση του οποίου μπορεί, ενδεχομένως, να προκαλέσει βλάβη του δημοσίου συμφέροντος.

6) Αναφορικά με το αν νομιμοποιείται μια διοικητική αρχή να χορηγεί έγγραφα σε τρίτους του προσωπικού μητρώου των υπαλλήλων, επισημαίνεται πως σύμφωνα με το άρθρο 4 του Π Δ 178/2004 «Τρόπος τήρησης και ενημέρωσης του προσωπικού μητρώου των δημοσίων υπαλλήλων και των υπαλλήλων Ν.Π.Δ.Δ. που υπάγονται στις διατάξεις του Κώδικα Κατάστασης Δημοσίων Πολιτικών Διοικητικών Υπαλλήλων και Υπαλλήλων Ν.Π.Δ.Δ.» (ΦΕΚ 154/Α'/16-8-2004) που ρυθμίζει θέματα προσωπικού μητρώου, «...αποκλείεται η γνώση και πρόσβαση οιοδήποτε τρίτου στο περιεχόμενο των στοιχείων του προσωπικού μητρώου».

7) Αναφορικά με την νομιμοποίηση μιας αρχής να χορηγεί αντίγραφα πρακτικών ενός υπηρεσιακού συμβουλίου επισημαίνεται πως οι υπηρεσίες υποχρεούνται να χορηγούν αντίγραφα των πρακτικών του οικείου Υπηρεσιακού Συμβουλίου, καθόσον αυτά είναι διοικητικά έγγραφα και εμπίπτουν ρητά στο πεδίο εφαρμογής που προκύπτει από τον ορισμό και την ενδεικτική απαρίθμηση της διάταξης της παρ. 1 του άρθρου 5 του Κ.Δ.Δ., εφόσον όμως προκύπτει από το σχετικό αίτημα του αιτούντος το εύλογο ενδιαφέρον.

8) Αναφορικά με το αν προβλέπεται να χορηγούνται αντίγραφα των αποφάσεων δημοτικών συμβουλίων τονίζεται πως τα εν λόγω αποτελούν διοικητικά έγγραφα και εμπίπτουν στον ορισμό της παρ. 1 του άρθρου 5 του Κ.Δ.Δ. χορηγούμενα ακωλύτως σε κάθε ενδιαφερόμενο, με την επίκληση απλού ευλόγου ενδιαφέροντος.

9) Αναφορικά με το αν προβλέπεται και αν νομιμοποιείται μια Διοικητική Αρχή να χορηγεί αντίγραφα πχ αδειών λειτουργίας καταστημάτων, επισημαίνεται πως οι άδειες λειτουργίας καταστημάτων εμπίπτουν ρητά στο πεδίο εφαρμογής που προκύπτει από τον ορισμό και την ενδεικτική απαρίθμηση της διάταξης της παρ. 1 του άρθρου 5 του Κ.Δ.Δ., δεδομένου ότι έχουν συνταχθεί από Διοικητική Αρχή και πληρούν τον ορισμό του δημοσίου εγγράφου.

10) Αναφορικά με το αν νομιμοποιείται πχ ο ΟΠΕΚΕΠΕ να χορηγεί αντίγραφα των εγγράφων που διατηρεί στο αρχείο του, διευκρινίζεται πως ο εν λόγω Οργανισμός είναι Ν.Π.Ι.Δ. και συνεπώς δεν εμπίπτει στις δεσμεύσεις του άρθρου 5 του Ν 2690/99, καθώς οι διατάξεις αυτές εφαρμόζονται στο Δημόσιο, Ο.Τ.Α. και στα Ν.Π.Δ.Δ.

11) Αναφορικά με το αν χορηγούνται οι τεχνικές προσφορές όσων συμμετείχαν σε διαγωνισμούς, τονίζεται πως όπως προκύπτει από τις διατάξεις του Π.Δ. 394/96 (Φ.Ε.Κ. 266/Α) «Κανονισμός Προμηθειών Δημοσίου (Κ.Π.Δ.)», υφίσταται το δικαίωμα γνώσης των τεχνικών προσφορών και λοιπών στοιχείων των συμμετεχόντων σε διαγωνισμό, μετά όμως από την ολοκλήρωση της σχετικής διαδικασίας αξιολόγησής τους από την αρμόδια υπηρεσία με βάση τις τεχνικές προδιαγραφές και τους όρους της διακήρυξης.

12) Αναφορικά με το αν είναι δυνατή η χορήγηση πιστοποιητικών προσωπικής και οικογενειακής κατάστασης δημοτών μετά από αίτηση μέσω δικηγόρου, επειδή στην προκείμενη περίπτωση είναι δυσχερής η διάγνωση του εννόμου συμφέροντος, τα εν λόγω πιστοποιητικά δύναται να χορηγηθούν

κατόπιν αδείας Εισαγγελέα.

13) Αναφορικά με το αν είναι δυνατή η χορήγηση υπηρεσιακού σημειώματος της Διοίκησης, αυτά χορηγούνται με επίκληση απλού ευλόγου ενδιαφέροντος, δεδομένου ότι εμπίπτουν ρητά στο πεδίο εφαρμογής που προκύπτει από τον ορισμό και την ενδεικτική απαρίθμηση της διάταξης της παραγράφου 1 του άρθρου 5 του Κώδικα Διοικητικής Διαδικασίας – ν.2690/99, δεδομένου ότι έχουν συνταχθεί από Διοικητική Αρχή και πληρούν τον ορισμό του δημοσίου εγγράφου

Συμπερασματικά τονίστηκαν τα εξής: Κάθε ενδιαφερόμενος έχει το δικαίωμα να λαμβάνει γνώση των διοικητικών εγγράφων, ύστερα από γραπτή αίτησή του, με την επίκληση απλού ευλόγου ενδιαφέροντος, χωρίς να είναι υποχρεωμένος να θεμελιώσει έννομο συμφέρον. - Ως διοικητικά έγγραφα για την άσκηση του δικαιώματος πρόσβασης νοούνται, σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 5 του Ν. 2690/99, όσα συντάσσονται από τις δημόσιες υπηρεσίες, όπως εκθέσεις, μελέτες, πρακτικά, στατιστικά στοιχεία, εγκύκλιες οδηγίες, απαντήσεις της Διοίκησης, γνωμοδοτήσεις και αποφάσεις. - Όποιος έχει ειδικό έννομο συμφέρον δικαιούται, ύστερα από γραπτή αίτησή του, να λαμβάνει γνώση των ιδιωτικών εγγράφων που φυλάσσονται στις δημόσιες υπηρεσίες και είναι σχετικά με υπόθεσή του η οποία εκκρεμεί σ αυτές ή έχει διεκπεραιωθεί από αυτές. - Το προαναφερόμενο δικαίωμα δεν υφίσταται στις περιπτώσεις που το έγγραφο αφορά την ιδιωτική ή οικογενειακή ζωή τρίτου, ή αν παραβλάπτεται απόρρητο το οποίο προβλέπεται από ειδικές διατάξεις. Η αρμόδια διοικητική αρχή μπορεί να αρνηθεί την ικανοποίηση του δικαιώματος τούτου αν η ικανοποίησή του είναι δυνατόν να δυσχεράνει ουσιωδώς την έρευνα δικαστικών, διοικητικών αστυνομικών ή στρατιωτικών αρχών σχετικώς με την τέλεση διοικητικής παράβασης. Η άσκηση του δικαιώματος γίνεται, σύμφωνα με την παράγραφο 5 του άρθρου 5 του Κώδικα, με την επιφύλαξη της ύπαρξης τυχόν δικαιωμάτων πνευματικής ή βιομηχανικής ιδιοκτησίας. - Η χρονική προθεσμία για τη χορήγηση εγγράφων ή την αιτιολογημένη απόρριψη της σχετικής αίτησης του πολίτη είναι είκοσι (20) ημέρες. - Το

δικαίωμα της πρόσβασης σε έγγραφα ασκείται σύμφωνα με την παράγραφο 4 του άρθρου 5 με μελέτη του εγγράφου στο κατάστημα της υπηρεσίας ή με χορήγηση αντιγράφου

4) Θέμα: Ο ρόλος των εγκυκλίων (ερμηνευτικών-κανονιστικών-επιτακτικών-οργανωτικών) στη δράση της διοίκησης

Η παρούσα Ειδική Πρόταση διατυπώθηκε επ ευκαιρία των προβλημάτων που προκύπτουν από τις υπηρεσίες και τα όργανα διοίκησης του Δήμου Δράμας, σε σχέση με επαναλαμβανόμενες αιτήσεις και παράπονα επιχειρήσεων, αναφορικά με τα επιβαλλόμενα, από τον ΔΔ, δημοτικά τέλη (κατηγοριοποίηση, επιβολή με βάση τις αναγραφόμενες παραμέτρους στην άδεια λειτουργίας ή την πραγματική δραστηριότητα-κλάδο, αν και εφόσον ασκείται και αν υπόκειται αυτή η δραστηριότητα στο όποιο τέλος και ποιος ελέγχει αυτό το γεγονός).

Ειδικότερα ο Συμπαραστάτης του Δημότη και της Επιχείρησης έγινε αποδέκτης παραπόνων από επιχειρήσεις της πόλης αναφορικά με το πρόβλημα αυτό, ενώ δια της παρούσης ειδικής πρότασης καταδείχθηκε η μεροληπτική και αποσπασματική συμπεριφορά της διεύθυνσης οικονομικών υπηρεσιών απέναντι στον τρόπο εφαρμογής κι εκτίμησης κατά περίπτωση, των εγκυκλίων, σε σχέση με το επίμαχο θέμα.

Οι διαδικασίες που αφορούν την αξιολόγηση των αδειών ΚΥΕ και των όρων που αυτές ενσωματώνουν, τον τρόπο καταλογισμού των αντίστοιχων τελών, το αν υπόκειται μια επιχείρηση σε τέλη και ποιος το κρίνει-αποδεικνύει αυτό, κρίθηκε ότι θα αποτελέσουν συνήθη λόγο υποβολής παραπόνου-διαμαρτυρίας προς τον Συμπαραστάτη του Δημότη και της Επιχείρησης.

Ο Συμπαραστάτης του Δημότη και της Επιχείρησης διαπίστωσε ότι σε πρόσφατη περίπτωση που διαμεσολάβησε (Διαμεσολάβηση 7/2016) ώστε να επιλυθεί το ανωτέρω πρόβλημα (αυθαίτερη επιβολή δημοτικών τελών και ειδικότερα όχι με βάση την δραστηριότητα και τους επιμέρους κλάδους αυτής,

αλλά με βάση την άδεια της επιχείρησης και τις επιμέρους παραμέτρους - αναφορές που αυτή ενσωματώνει) αλλά και σε άλλες συγκεκριμένες περιπτώσεις που υπέπεσαν στην αντίληψή του και που βάσιμα θα ακολουθήσουν, ότι στα πλαίσια της κατά τον νόμο επιβολής εκ μέρους του Δήμου Δράμας των σχετικών δημοτικών τελών με βάση την κείμενη νομοθεσία, διαπιστώθηκε πως η αρμόδια υπηρεσία επιβάλλει ή προτίθεται να επιβάλλει τα σχετικά δημοτικά τέλη στις επιχειρήσεις που δραστηριοποιούνται εντός της ζώνης αρμοδιότητάς της με βάση, όχι την πραγματική δραστηριότητα-κλάδο και το αντίστοιχο έσοδο που προέρχεται απ αυτήν, με βάση όχι αν ασκείται κατ αυτόν τον τρόπο η δραστηριότητα που ενσωματώνεται και προβλέπεται στην σχετική άδεια λειτουργίας, ούτε καν με βάση την διασταύρωση των ανωτέρω γεγονότων από την υπηρεσία η οποία μάλιστα κρίθηκε ως δεσμευτική από την πρόσφατη νομολογία, αλλά με βάση την απλή αναγραφή στην άδεια της επιχείρησης περί ύπαρξης ή δυνατότητας ανάπτυξης τραπεζοκαθισμάτων, οπότε συνακόλουθα προκύπτει και υποχρέωση γι αυτήν σε καταβολή των σχετικών τελών και μάλιστα, ανεξάρτητα από την διασταύρωση εκ μέρους της υπηρεσίας περί της συνδρομής όλων εκείνων των προϋποθέσεων που θα επέβαλαν κάτι ανάλογο, κατ επιταγή της νομολογίας των τελευταίων ετών.

Στη συνέχεια σκιαγραφήθηκε η έννοια των εγκυκλίων (ορισμός, είδη, κατάταξή τους στο διακαϊκό σύστημα), ενώ παράλληλα επιχειρήθηκε να καταδειχθεί και ο βαθμός δεσμευτικότητας των διοικητικών οργάνων απ αυτές κατά την άσκηση των καθηκόντων τους και της δράσης τους εν γένει.

Εγκύκλιος καλείται η πράξη της Διοίκησης που εξαντλεί τη δεσμευτική ισχύ της μέσα στο πλαίσιο της Διοίκησης. Οι Εγκύκλιοι διακρίνονται σε Ερμηνευτικές, Κανονιστικές, Επιτακτικές και Οργανωτικές. **Τις Ερμηνευτικές Εγκυκλίου**ς τις εκδίδουν οι ιεραρχικά προϊστάμενοι των διαφόρων υπηρεσιακών σχηματισμών του κράτους και των ΝΠΔΔ (π.χ. Υπουργοί, Νομάρχες, Γενικοί Γραμματείς, Διοικητές), κατά την άσκηση του προληπτικού ιεραρχικού ελέγχου και με αυτές επαναλαμβάνουν, σχολιάζουν και επεξηγούν

τις διατάξεις των νομοθετικών και κανονιστικών πράξεων και παρέχουν οδηγίες για τον τρόπο εφαρμογής τους. Με τις **Κανονιστικές Εγκυκλίους** καθορίζονται καθήκοντα των ιεραρχικά υφισταμένων υπαλλήλων έναντι των προϊσταμένων τους και επιβάλλονται υποχρεώσεις ή αναγνωρίζονται δικαιώματα των διοικούμενων. Θα λέγαμε λοιπόν ότι πρόκειται για “διαταγές”, οι οποίες εκδίδονται από προϊστάμενες διοικητικές αρχές, οι οποίες ασκούν, είτε τον ιεραρχικό έλεγχο, είτε τη διοικητική εποπτεία, απευθύνονται στις υφιστάμενες αρχές ή σε εποπτευόμενα νομικά πρόσωπα δημοσίου δικαίου, τα οποία πρόκειται να εκδόσουν την εκτελεστή πράξη και παρέχουν οδηγίες ή έκφραση αντιλήψεων σχετικά με την ορθή ερμηνεία νεοπαγούς εφαρμοστέου νόμου ή κανονιστικής απόφασης ή την δυνατότητα εφαρμογή τους σ’ ένα ορισμένο θέμα. Γι’ αυτό και ονομάζονται ερμηνευτικές εγκύκλιοι κι έχουν ως σκοπό την ομοιόμορφη ερμηνεία κι εφαρμογή των νόμων και συνεπώς τον περιορισμό ανασφαλειών, που συνδέονται με τη νομική ερμηνεία. Ως εκ τούτου, εξομοιώνονται με τις διατυπωθείσες στην επιστήμη και τις διαμορφωθείσες στη νομολογία “ερμηνείες”, οι οποίες λαμβάνονται συχνά υπόψη για την αντιμετώπιση μιας συγκεκριμένης περίπτωσης. Σ’ αυτήν την κατηγορία ανήκουν και οι πράξεις που απλώς κοινοποιούν το νόμο ή τη διοικητική κανονιστική απόφαση, καθώς κι εκείνες με τις οποίες παρέχονται συστάσεις, όπως για το αν θα τηρηθεί σ’ ένα συγκεκριμένο θέμα ορισμένος τρόπος ενεργείας. **Οι ερμηνευτικές εγκύκλιοι, εφόσον παρέχουν απλώς οδηγίες και υποδείξεις προς τις υφιστάμενες αρχές και δεν αποβλέπουν, όπως προκύπτει από τη δυνητική διατύπωσή τους, στη νομική δέσμευση των αρμοδίων οργάνων προς συμμόρφωση σ’ αυτές, δεν έχουν εκτελεστό χαρακτήρα, όσον αφορά στην έννομη σχέση κράτους και πολίτη. Ας αναφερθεί ότι ένα δικαστήριο μπορεί να παρεκκλίνει από τη διοικητική ερμηνεία, ενισχύοντας έτσι τη θέση ότι η ερμηνεία των νόμων ανήκει στη δικαστική εξουσία. Η δικαστική ερμηνεία υπερισχύει, ακόμη κι αν η ενσωματωμένη στην εγκύκλιο ερμηνεία έχει ευμενή αποτελέσματα για τον πολίτη.**

Από τα ανωτέρω συνάγουμε ότι η δεσμευτική ερμηνεία του αντικειμενικού δικαίου ανατίθεται εν τέλει στη δικαστική εξουσία, σύμφωνα με το αρ 20 παρ.1 Σ, και όχι στη διοίκηση, πράγμα που σημαίνει ότι η διοικητική ερμηνεία τίθεται υπό την επιφύλαξη της αποδοχής της από την νομολογία.

Αρκεί να επισημανθεί πως σύμφωνα με τη νομολογία του γερμανικού Ομοσπονδιακού Διοικητικού Δικαστηρίου, οι πολίτες δεν μπορούν ν' αξιώνουν την εφαρμογή των ευμενών αποτελεσμάτων των εγκυκλίων, γιατί μ'αυτόν τον τρόπο θ' αναγνωριζόταν στις εγκυκλίους η δυνατότητα να καταργούν ή να τροποποιούν αντικειμενικό δίκαιο, γεγονός που δεν εναρμονίζεται με την αρχή της υπεροχής του νόμου.

Εμφανίζεται επίσης το φαινόμενο ορισμένες περιπτώσεις ν' αντιμετωπίζονται σύμφωνα με τη δικαστική ερμηνεία, ενώ άλλες να υπόκεινται στην ευνοϊκή ρύθμιση, που προβλέπεται από τη σχετική εγκύκλιο. Ωστόσο, αυτές οι διαπιστώσεις δεν σημαίνουν ότι τα δικαστήρια δεν αποδέχονται και δεν υιοθετούν τις διοικητικές ερμηνείες, οι οποίες είναι δυνατόν να συμβάλλουν στην αναζήτηση της δικαστικής απόφασης.

Συμπερασματικά θα λέγαμε πως οι εγκύκλιοι είναι οδηγίες προς τις υπηρεσίες περί του πως πρέπει να εφαρμόζουν-ερμηνεύουν τον νόμο. Δεν είναι υποχρεωτικές. Υπάλληλος που θα θεωρήσει ότι μία εγκύκλιος αντιβαίνει στον νόμο, οφείλει να μην την εφαρμόσει. Δεν είναι νόμος η εγκύκλιος και δεν δεσμεύει τη διοίκηση, πολύ δε περισσότερο τα δικαστήρια.

Βεβαίως είναι μία κάποια εξασφάλιση για τις υπηρεσίες όταν οι ενέργειές της συμβαδίζουν με όσα ορίζουν οι εγκύκλιοι, όπως και όταν συνοδεύονται από διοικητικές πράξεις. Απλά δεν παρέχουν απόλυτη εξασφάλιση και σαφώς δεν έχουν δεσμευτικό χαρακτήρα.

Αποτελούν μια μορφή "επίσημης ερμηνείας", όχι όμως και "αυθεντικής ερμηνείας" του νόμου. Η "αυθεντική ερμηνεία" προέρχεται από τα όργανα που θεσμοθετούν και ασκείται με θέσπιση ερμηνευτικών νομοθετικών διατάξεων, ενώ η "επίσημη ερμηνεία" προέρχεται από τα όργανα που

καλούνται να εφαρμόσουν προϋφιστάμενες διατάξεις. Η εγκύκλιος δηλαδή δεν θέτει δίκαιο, αλλά προϋποθέτει δίκαιο.

Η διοίκηση οφείλει, όταν από την νομολογία δημιουργείται μια πάγια πρακτική στην αντιμετώπιση ομοειδών περιπτώσεων, σε εναρμόνηση με τις συγκεκριμένες αποφάσεις, να υιοθετεί δηλ την δοθείσα από τα δικαστήρια ερμηνευτική νομική λύση και να προσεγγίζει τις ενώπιόν της επιμέρους υποθέσεις-περιπτώσεις με ανάλογο τρόπο. Ακόμα κι αν έχει ήδη προβεί σε έκδοση πράξεων οι οποίες τελούν σε αντίθεση με την ερμηνευτική νομική λύση των δικαστηρίων και την πρακτική που αυτά εφαρμόζουν, η διοίκηση μπορεί και οφείλει να προβαίνει σε ανάκληση αυτών (των πράξεων) οποτεδήποτε και να επανεξετάζει τις επιμέρους περιπτώσεις υπό το πρίσμα της νέας αυτής ερμηνευτικής προσέγγισης εκ μέρους των δικαστηρίων, με βάση βέβαια τις γενικές αρχές που ισχύουν για την δυνατότητα ανάκλησης διοικητικών πράξεων επικαλούμενη πχ λόγους δημοσίου συμφέροντος

Σε κάθε περίπτωση, μια εγκύκλιος δεν μπορεί να παράγει αντίθετο δίκαιο από αυτό που με σαφήνεια ορίζεται από τον σχετικό νόμο, ούτε φυσικά να «αποσαφηνίζει» τον νόμο επί τα χείρω, ούτε να θέτει όρους και προϋποθέσεις εφαρμογής κανόνων δικαίου που δεν προβλέφθηκαν και δεν ορίστηκαν ρητά από τον νομοθέτη ή την δικαιοσύνη που εφαρμόζει τις επιταγές της κείμενης νομοθεσίας. Η εγκύκλιος όπως προϋπόθηκε είναι ένα έγγραφο που εκδίδεται από τα Κεντρικά ή Περιφερειακά όργανα και εξυπηρετεί τους εξής σκοπούς: να παρέχει οδηγίες & διευκρινίσεις σχετικά με την εφαρμογή νομοθετικών διατάξεων με σκοπό την ομοιόμορφη ερμηνεία και εφαρμογή του νόμου, να πληροφορεί για την δημοσίευση και ισχύ νέων διατάξεων με τρόπο που να διευκολύνει τη λήψη των αποφάσεων και τον συντονισμό διαφόρων υπηρεσιών και να κοινοποιεί διαταγές διοικητικής ή λειτουργικής φύσης με ρητές εντολές στους παραλήπτες για συγκεκριμένες ενέργειες. Υπενθυμίζεται ότι οι εγκύκλιοι είναι σκόπιμο να συντάσσονται με πλήρη και σαφή τρόπο, ώστε να αποφεύγεται η υποκειμενικότητα στην εφαρμογή του νόμου και η σύγκρουση, είτε με τον ίδιο τον νόμο, είτε με

προηγούμενες εγκυκλίους. Οι εγκύκλιοι, ακόμη, πρέπει να εκδίδονται εγκαίρως ώστε οι αποδέκτες να έχουν τον απαιτούμενο χρόνο για την εμπρόθεσμη εφαρμογή τους.

Η διοικητική πρακτική λοιπόν εκδηλώνεται με την έκδοση διαταγών και οδηγιών υπό τον τύπο των εγκυκλίων. Απευθύνονται σε μεγάλο αριθμό υφισταμένων οργάνων της διοίκησης και αναμειγνύουν κείμενες επιταγές ή απαγορεύσεις του νομοθέτη επί ενός θέματος, με απόψεις οδηγίες ή εντολές προϊσταμένου οργάνου, με τον ρόλο του αποδέκτη μιας εγκυκλίου να καθίσταται ιδιαίτερα δύσκολος στον διαχωρισμό μεταξύ παράνομων και νόμιμων εγκυκλίων.

Συμπερασματικά τονίστηκε πως οι εγκύκλιοι και ιδίως οι ερμηνευτικές, δεν συνιστούν ευθέως διαταγές (εκτελεστές διοικητικές πράξεις) λόγω του συμβουλευτικού καθαρά περιεχομένου τους. Εν τούτοις, με τις μη εκτελεστές αυτές διοικητικές πράξεις παρέχονται οι αναγκαίες οδηγίες για την εφαρμογή των διατάξεων των νόμων. Έτσι, ο εκδότης μιας εγκυκλίου ορίζει τι, πότε και πως πρέπει να ενεργήσουν οι αποδέκτες υφιστάμενοι αυτού, κατά το στάδιο της εξατομικευμένης εφαρμογής των κανόνων δικαίου δηλ για την έκδοση διοικητικών πράξεων που αφορούν τους διοικούμενους. Κατ αυτόν τον τρόπο όμως ενδέχεται η δημόσια διοίκηση να προβαίνει σε ψευδοερμηνεία ορισμένου νόμου ή να δίνονται από την εγκύκλιο άλλες διαστάσεις και άλλες προϋποθέσεις για την εφαρμογή ενός νόμου. Κατ αυτόν τον τρόπο όμως, η διοικητική πρακτική αποτελεί έμμεση και ατελή πηγή διοικητικής νομιμότητας. Η νομική ισχύς των διοικητικών διατάξεων που παράνομα επιβάλλουν ρυθμίσεις και εκδηλώνονται ή με υπουργικές αποφάσεις ή με διαταγές ή με εγκυκλίους στις οποίες προσδίδεται “νομοθετικό” περιεχόμενο, εξετάζεται είτε απέναντι στα διοικητικά όργανα έχοντας δεσμευτική ισχύ λόγω της ιεραρχικής εξάρτησης οπότε και υποχρεώνει το όργανο σε ενέργεια ή παράλειψη, είτε απέναντι στους διοικούμενους χωρίς ίχνος δεσμευτικής ισχύος αφού δεν μπορεί σε καμία περίπτωση αυτούς να τους υποχρεώσει σε ενέργεια ή παράλειψη.

Ενόψει των ανωτέρω, προτάθηκε προς τον κ. Δήμαρχο Δράμας :

Η επιβολή των δημοτικών τελών επιβάλλεται να γίνεται με βάση τον ακριβή προσδιορισμό της δραστηριότητας μιας επιχείρησης κι όχι με βάση τον τρόπο σύνταξης μιας άδειας ΚΥΕ από τον όποιο υπάλληλο που την συνέταξε, ο οποίος σαφώς μπορεί και να προσέδωσε αντιφατικό τρόπο άσκησης μιας επιχειρηματικής δράσης σε σχέση με την πραγματικά ασκούμενη, ή να περιέλαβε μια μορφή ανάπτυξης επιχειρηματικής δράσης, που τελικά δεν ακολουθήθηκε.

Ο ακριβής αυτός προσδιορισμός της επιχειρηματικής δράσης, πρέπει να αποσαφηνίζεται και να διευκρινίζεται από την διοίκηση, κατ επιταγή μάλιστα της πρόσφατης νομολογίας

Ο τρόπος διατύπωσης μιας άδειας λειτουργίας ΚΥΕ έχει αποδειχθεί και στο παρελθόν, πως δεν αποτελεί και το ασφαλέστερο κριτήριο επιβολής δημοτικών τελών.

Οι νόμοι προϋπάρχουν των εγκυκλίων και κατισχύουν αυτών.

Οι εγκύκλιοι υπολείπονται, στην πυραμίδα του διακαϊκού μας συστήματος έναντι των νόμων.

Νόμος χωρίς εγκύκλιο υφίσταται, ενώ το αντίθετο ποτέ

Σκοπός των εγκυκλίων είναι να προσδώσουν σ έναν νόμο όσο τον δυνατόν πιο κατανοητή διάσταση, ενώ σε καμία περίπτωση δεν δεσμεύουν την διοίκηση πολύ δε περισσότερο τα δικαστήρια.

Οι εγκύκλιοι αποσκοπούν κι επιδιώκουν μια ερμηνευτική προσέγγιση του νόμου στον οποίον αναφέρονται και δεν μπορούν φυσικά ούτε να περιορίσουν το εύρος εφαρμογής του, ούτε να το επεκτείνουν κατά την ελεύθερη κρίση της διοίκησης.

Η διοίκηση καταρχήν οφείλει να υιοθετεί την άποψη των δικαστηρίων αναφορικά με την ερμηνευτική εκδοχή μιας διάταξης νόμου, σε περίπτωση ιδίως που πραγματεύτηκε απ' αυτήν παρόμοιο ζήτημα και να μην "νομοθετεί" η ίδια παρερμηνεύοντας και παραλλάσσοντας νομοθετικές επιταγές οι οποίες αποδεδειγμένα από την νομολογία ανατρέπονται ή θ ανατρέπονταν,

υπακούοντας “τυφλά” και “άκριτα” σε μια εγκύκλιο.

Η εγκύκλιος δεσμεύει αρχικά, τη διοίκηση κι εκείνο σχετικά. Η νομολογία είναι αυτή που τελικά δεσμεύει και διοίκηση και διοικούμενους και σ αυτήν πρέπει να υπακούν όλοι, ιδίως αν έχει δημιουργηθεί απ αυτήν νομολογιακή πρακτική επί ενός θέματος.

VII. Στόχοι για το 2017

Μια ολοκληρωμένη ετήσια έκθεση πρέπει να περιλαμβάνει και στοιχεία σχεδιασμού για το μέλλον, ώστε να διορθωθούν λάθη που έγιναν και να βελτιστοποιηθεί η απόδοση του θεσμού.

Πρώθηση-διάδοση του θεσμού

Επειδή ο θεσμός πρωτοεμφανίστηκε σχετικά πρόσφατα στις τοπικές κοινωνίες δεν έχει παγιωθεί στην συνείδηση των πολιτών επαρκώς, με αποτέλεσμα να κρίνεται επιβεβλημένη μια διάδοση-διαφήμιση του θεσμού και μέσω συνεντεύξεων στον ηλεκτρονικό ή γραπτό τύπο και μέσω επαφής με τους προέδρους και τα τοπικά συμβούλια των τοπικών κοινοτήτων, προκειμένου να γνωστοποιηθεί και να “επεκταθεί” ο θεσμός ως πρακτική και στους πολίτες των τοπικών διαμερισμάτων, πλέον του μητροπολιτικού Δήμου.

Ενίσχυση αποτελεσματικότητας διαμεσολαβήσεων

Το ζητούμενο σε κάθε θεσμό διαμεσολάβησης είναι η αποτελεσματικότητα των παρεμβάσεων του.

- Για τον λόγο αυτόν, και με βάση τον αναθεωρημένο Κώδικα Λειτουργίας του 2014 ο Συμπαραστάτης του Δημότη και της Επιχείρησης θα επιδιώξει την

τοποθέτηση του Δημοτικού Συμβουλίου επί των θεμάτων που τον απασχολούν με την κοινοποίηση των περιπτώσεων μη συμμόρφωσης απευθείας στους ίδιους τους δημοτικούς συμβούλους, με την συγκατάθεση βέβαια των ενδιαφερομένων. Με τον τρόπο αυτόν, οι δημοτικοί σύμβουλοι θα ενημερώνονται άμεσα κι επίσημα για τα συγκεκριμένα προβλήματα και οι διαμεσολαβήσεις του Συμπαραστάτη θα μπορούν να αποτελέσουν αντικείμενο συζήτησης στο Δημοτικό Συμβούλιο ανεξάρτητα ακόμα και από την βούληση της δημοτικής αρχής.